

**Vlaamse
Regering**

BELEIDS- EN BEGROTINGSTOELICHTING

BEGROTINGSUITVOERING 2023

BINNENLANDS BESTUUR, STEDENBELEID EN AUDIT LOKALE BESTUREN

Gwendolyn Rutten,
Viceminister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken,
Inburgering en Gelijke Kansen

INHOUDSTAFEL

I. INHOUDSTAFEL	2
II. INLEIDING DOOR DE MINISTER.....	5
III. SAMENVATTING	5
IV. TRANSVERSALE, HORIZONTALE EN OVERKOEPELENDE STRATEGISCHE DOELSTELLINGEN	7
1. Transversale en horizontale beleidsplannen	7
a. Vlaams Energie- en Klimaatplan.....	7
b. Luchtbeleidsplan	9
c. Vlaams Actieplan Armoedebestrijding	9
V. BELEIDSVELD BINNENLANDS BESTUUR EN STEDENBELEID	10
1. ISE BINNENLANDS BESTUUR	10
1.1 Relancemaatregelen	10
1.1.1. Fietspaden	10
1.1.2. Gemeenten zonder gemeentehuis	11
1.1.3. Zomerscholen.....	11
1.2. SD 1 Het overheidslandschap dat tussen de Vlaamse overheid en gemeenten in ligt, is transparant	11
OD 1.1 We zetten in op regiovorming van onderuit	11
OD 1.2 We vereenvoudigen het scala aan verzelfstandigings- en samenwerkingsvormen.....	13
1.3. SD 2 Onze Vlaamse gemeenten zijn bestuurskrachtig en beschikken over grotere beleidsautonomie	13
OD 2.1 We zorgen voor meer autonomie en beleidsvrijheid voor gemeenten	13
OD 2.2 We stimuleren fusies van gemeenten	14
OD 2.3 We verbeteren de organieke regelgeving en versterken daarbij de gemeenteraad	15
OD 2.4 We maken een nieuwe minimale rechtspositieregeling die lokale besturen toelaat een modern personeelsbeleid te voeren	16
OD 2.5 We verfijnen verder het ondersteuningsaanbod ten aanzien van de lokale besturen.....	17
1.4. SD 3 Elke Vlaming kan volwaardig participeren aan de lokale democratie.....	17
OD 3.1 We moderniseren de regels van de lokale democratie.....	17
OD 3.2 We organiseren de lokale en provinciale verkiezingen van oktober 2024	18
OD 3.3 We herwaarderen de gemeenteraad als hart van de lokale democratie	19
1.5. SD 4 De financiën van de Vlaamse gemeenten zijn duurzaam en transparant .	21
OD 4.1 We versterken de gezondheid van de lokale financiën	21
OD 4.2 We verhogen de correctheid en de transparantie van de lokale financiën ...	22
OD 4.3 We maken van de beleids- en beheerscyclus (BBC) het kader voor het strategisch en financieel beleid voor de "geconsolideerde lokale sector".....	24

OD 4.4 We moderniseren de regels voor de vestiging en de invordering van gemeente- en provinciebelastingen	24
1.6. SD 5 De gemeenten ontwikkelen kwalitatieve dienstverlening op basis van open data en innovatieve ICT-oplossingen	25
OD 5.1 We zetten verder in op beleidsondersteunende monitoren	25
OD 5.2 We bouwen verder aan een platform voor het hergebruik van lokaal beschikbare data	26
1.7. SD 6 Onze steden en gemeenten zijn plaatsen waar iedereen duurzaam kan samenleven	27
OD 6.1 Met wijkverbeteringscontracten pakken we maatschappelijke uitdagingen op een integrale wijze aan	27
OD 6.2 We zorgen voor een duidelijk kader voor de erkenning van lokale geloofsgemeenschappen	27
OD 6.3 We bieden de lokale besturen meer mogelijkheden en stimuli om in te zetten op een adequaat en toekomstgericht beleid inzake neven- en herbestemming van erediensgebouwen	30
OD 6.4 We ondersteunen lokale besturen in hun sleutelrol bij de preventie van gewelddadige radicalisering	31
1.8. Budgettair kader voor het begrotingsjaar	32
2. ISE STEDENBELEID	40
2.1 SD 7 We blijven inzetten op de steden en hen ondersteunen om de maatschappelijke uitdagingen op korte en middellange termijn aan te pakken	40
OD 7.1 We bestendigen en versterken de stedelijke aanpak	40
OD 7.2 We pakken de grootstedelijke problematieken en uitdagingen krachtadig aan	41
OD 7.3 We bouwen verder mee aan Vlaanderen als slimme regio en dragen bij aan de verdere ontwikkeling van het Vlaamse smart city-ecosysteem	41
OD 7.4 We nemen als Vlaamse overheid deel aan stedelijke netwerken en overlegorganen en stimuleren de deelname van andere actoren en lokale besturen aan de Europese en internationale netwerken	42
OD 7.5 Stedenbeleid is een referentiepunt voor de Vlaamse steden	43
2.2 Budgettair kader voor het begrotingsjaar	43
3. ISE AUDIT LOKALE BESTUREN	47
3.1 SD 8 De lokale besturen doen aan kwaliteitsvolle organisatie- en risicobeheersing	47
OD 8.1 We verhogen de maturiteit van het organisatie- en risicobeheer via audits	48
OD 8.2 We verbeteren interbestuurlijke relaties en werking via audits	48
OD 8.3 We optimaliseren de afstemming tussen de verschillende audit- en controleactoren	48
3.2 SD 9 Lokale audits worden gebruikt als beleidsinput en voor het versterken van kennis en competenties	48
OD 9.1 We leveren beleidsinput aan uit auditresultaten	48
OD 9.2 We versterken de kennis over organisatie- en risicobeheer	49

3.3 Budgettair kader voor het begrotingsjaar	49
VI APPARAATSKREDIETEN EN BEGROTINGSPROGRAMMA'S ZONDER BELEIDSVELD	49
1. Agentschap Binnenlands Bestuur	49
2. Audit Vlaanderen	51
VII LIJST MET AFKORTINGEN.....	52
VIII BIJLAGE 'OVERZICHT BELEIDS- EN REGELGEVINGSINITIATIEVEN'.....	54
1. Uitgevoerde beleidsinitiatieven	54
2. Beleidsevaluaties en onderzoeksinitiatieven.....	55
3. Nieuwe en belangrijke wijzigingen Vlaamse decreten en besluiten Vlaamse Regering	57
4. Decreetevaluaties	76
IX BIJLAGE 'OVERZICHT RESOLUTIES EN MOTIES VAN HET VLAAMS PARLEMENT'	76
X BIJLAGE 'OVERZICHT VAN DE AANBEVELINGEN VAN HET REKENHOF'	76
XI BIJLAGE 'OVERZICHT VAN DE ARRESTEN VAN HET GRONDWETTELIJK HOF EN VAN HET HOF VAN JUSTITIE'	79

II. INLEIDING DOOR DE MINISTER

2023 was een bijzonder jaar. Het was niet alleen het laatste volledige jaar van deze regeerperiode, ook legde ik op 8 november 2023 de eed af als minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen.

Vanuit binnenlands bestuur en stedenbeleid hebben we ook in 2023 op verschillende vlakken stappen vooruitgezet. Hierbij waren de lokale besturen een cruciale partner.

Het voorbije jaar heb ik verder gewerkt om de lokale besturen de instrumenten en financiële middelen te geven om hun bestuurskracht te vergroten zodat ze de verschillende maatschappelijke uitdagingen aankunnen. Ik heb daarbij zowel ingezet op schaalvergroting (stimuleren en ondersteunen van fusies, stimuleren van regionale samenwerking) als op het versterken van de lokale democratie (rol van raadsleden, right to challenge) en op de financiële stabiliteit van de lokale besturen (groeivoet Gemeentefonds, ondersteuning omwille van inflatie).

In 2023 keurde ik samen met de Vlaamse Regering het nieuwe besluit over de rechtspositieregeling goed waarbij bijkomende vrijheidsgraden aan de lokale besturen bezorgd worden. Hiermee bewerkstellig ik een modern personeelsbeleid voor de lokale besturen waarbij ik bijzondere aandacht aan de lokale autonomie besteedde.

De samenvatting hieronder toont aan hoe we vanuit onze beleidsvelden hebben ingezet op toekomstbestendige lokale besturen.

III. SAMENVATTING

Lokale besturen hebben de voorbije bestuursperiode alles op alles gezet om een lokaal antwoord te vinden op maatschappelijke veranderingen. Ik denk dan aan de COVID-19-pandemie, de stijgende energie-armoede, of het conflict in Oekraïne.

Daarnaast was er vooruitgang op het vlak van regiovorming, waar de afbakening van de referentieregio's een basispijler vormt. Om deze afbakening en basis voor de afstemming van verschillende samenwerkingsverbanden vast te leggen, bekrachtigde de Vlaamse Regering begin 2023 het Regiodecreet. De regiovorming impliceert ook een gecoördineerde aanpassing van de Vlaamse sectorale regelgeving. In samenspraak met de bevoegde ministers werd het verzamelbesluit regiovorming op 20 oktober 2023 definitief goedgekeurd door de Vlaamse Regering. Daarnaast werden in 2023 de werkzaamheden opgestart om tot een verzameldecreet regiovorming te komen.

Een andere hoeksteen van ons beleid is lokale besturen stimuleren in het vergroten van hun bestuurskracht en beleidsautonomie. Hiervoor zette de commissie decentralisatie zijn werk in 2023 verder en ondersteunde mijn administratie de lokale besturen in fusietrajecten. Ook via een verdere modernisering van de rechtspositieregeling kunnen lokale besturen meer op maat een dynamisch personeelsbeleid uitvoeren.

In 2023 bereidden we samen met mijn administratie de organisatie van de lokale en provinciale verkiezingen verder voor. Hiervoor keurde het Vlaams Parlement het decreet goed ter modernisering en vereenvoudiging van de lokale verkiezingen. Verder voerden we de geplande voorbereidingen van deze verkiezingen uit.

Er werd verder gewerkt op de versterking van de gemeenteraad als centraal orgaan van lokale democratie. Dit omvatte verschillende maatregelen, waaronder aanpassingen aan

het statuut van lokale mandatarissen en het bevorderen van burgerparticipatie door middel van innovatieve methoden zoals het 'right to challenge'. Onderzoek door het Steunpunt Bestuurlijke Vernieuwing richtte zich op de impact van deze initiatieven op burgers en het lokale bestuur, met een focus op het verduurzamen van participatieve processen. Ook hebben we het mogelijk gemaakt dat de initiatieffase van gemeentelijke volksraadplegingen digitaal kan verlopen, waardoor het instrument toegankelijker wordt.

De Vlaamse Regering heeft de lokale besturen de voorbije jaren heel wat extra middelen ter beschikking gesteld door een verruimde algemene financiering, aangevuld met tal van specifieke subsidies. We gingen voor een sterke basisfinanciering vanuit Vlaanderen zodat de lokale besturen een stabiele en sluitende meerjarenplanning kunnen opmaken en ze de geplande investeringen kunnen uitvoeren en zelfs aanzwengelen (bv. in functie van verduurzaming). Ook in 2023 hebben de gemeentelijke financiën goed kunnen standhouden.

Om de transparantie te verbeteren hebben we de BBC-beleidsrapporten duidelijker gemaakt voor gemeenteraadsleden, met digitale tools voor toegankelijkheid van data. BBC wordt gezien als het kader voor strategisch en financieel beleid voor de geconsolideerde lokale sector.

Daarnaast werd met het programma 'Gemeente zonder Gemeentehuis' actief bijgedragen aan de ontwikkeling van kwalitatieve dienstverlening in gemeenten door middel van open data en innovatieve ICT-oplossingen.

Bovendien hebben we een actieve rol gespeeld in het bevorderen van initiatieven die een antwoord proberen te bieden op belangrijke maatschappelijke vraagstukken. Een voorbeeld hiervan zijn de wijkverbeteringscontracten die in 2023 op kruissnelheid kwamen, waarbij lokale besturen samen met Vlaamse beleidsentiteiten complexe uitdagingen in wijken aanpakken.

Alle uitvoeringsbesluiten bij het Erkenningsdecreet Lokale Geloofsgemeenschappen zijn inmiddels in werking getreden. Ondertussen zijn de erkenningsaanvragen ingediend tijdens de verkorte erkenningsprocedure in behandeling en is de evaluatiestudie van het Eredienstendecreet door de Universiteit Antwerpen opgeleverd.

Ook werd een ontwerpdecreet voor de preventie van gewelddadige radicalisering bij het Vlaams Parlement ingediend. Gemeenten krijgen subsidies en kunnen gespecialiseerde experts inschakelen. Schadelijke polarisatie en haatspraak worden ook aangepakt, met initiatieven zoals het PolarProf-project en het Wij-Zij Netwerk.

Daarnaast werden ook diverse initiatieven genomen ter ondersteuning van steden. Er werd ingezet op het aanpakken van grootstedelijke problemen, het bevorderen van Vlaanderen als slimme regio en het stimuleren van deelname aan Europese netwerken.

Ten slotte werden in 2023 89 lokale auditrapporten opgeleverd, zowel thema-audits als organisatie-audits en opvolgaudits. De resultaten van de lokale audits dienen als beleidsinput en worden gebruikt om kennis en competenties te versterken. Er werden 4 globale rapporten opgesteld. Deze signaleren sterke punten en verbeterpunten, en bieden handvaten voor verdere versterking van lokale besturen. Bovendien hebben lokale besturen gebruik gemaakt van het aanbod rond cofinanciering van ICT-veiligheidsaudits in het kader van het programma 'cyberveilige gemeenten'.

TOTAAL – BINNENLANDS BESTUUR, STEDENBELEID EN AUDIT LOKALE BESTUREN, excl. DAB's, excl. apparaatsuitgaven en programma B

(duizend euro)					
2023	AO	TO	LO	VAK	VEK
1e BA	529	0	0	4.583.598	4.492.625
1e BA-JR	529	0	0	4.658.463	4.601.842
BU	2.313	297	0	4.556.913	4.576.023

PROGRAMMA SM – BINNENLANDS BESTUUR EN STEDENBELEID

(duizend euro)					
2023	AO	TO	LO	VAK	VEK
1e BA	529	0	0	4.583.598	4.492.625
1e BA-JR	529	0	0	4.658.463	4.601.842
BU	2.313	297	0	4.556.913	4.576.023

IV. TRANSVERSALE, HORIZONTALE EN OVERKOEPELENDE STRATEGISCHE DOELSTELLINGEN

1. Transversale en horizontale beleidsplannen

a. Vlaams Energie- en Klimaatplan

Ook in 2023 ondersteunde ik via het Lokaal Energie en Klimaatpact (LEKP) lokale besturen om de Europese ambities ('Fit for 55'-pakket en het burgemeestersconvenant) en de Vlaamse ambities (Vlaams Energie- en Klimaatplan) te verwezenlijken. De pacts van het Lokaal Energie- en Klimaatpact geven invulling aan deze ambitie in concrete doelstellingen. Sinds de lancering in 2021 werden 3 gradaties van het pact gelanceerd waarin doelstellingen verscherpt en uitgebreid worden: LEKP 1.0, LEKP 2.0 en in 2023 ook het LEKP 2.1.

In 2022 zorgden hoge energieprijzen dat meer gezinnen een risico op energiearmoede kenden. Daarom lanceerde ik het LEKP 2.1, dat bijkomende ambities creëerde over het renoveren van de woningen van financieel kwetsbare gezinnen. Lokale besturen worden zo aangezet tot het vergroten van de toegang van deze groep Vlamingen tot

energiegemeenschappen.

De initiële deadline voor ondertekening van het LEKP 2.1 was 5 juli 2023. Omwille van de vraag tot uitstel door een aantal lokale besturen liet ik deze deadline uitstellen naar 5 oktober 2023. Er tekenden uiteindelijk 88 gemeenten in op het LEKP 2.1. In 2023 tekenden ook nog extra gemeenten in voor de andere pacts, waardoor er vandaag 295 intekenaars zijn voor het LEKP 1.0 en 231 besturen voor het LEKP 2.0.

In 2023 werden op 30 april voor LEKP 1.0 en 2.0 respectievelijk 24.870.000 euro en 8.750.000 euro aan subsidies uitbetaald aan de intekenende gemeenten. Ik voorzag ook een nieuwe subsidieronde, die zal worden uitbetaald in april 2024. De volgende subsidies zullen uitbetaald worden naargelang de trekkingsrechten van de intekenende gemeenten. Hiervoor is er een bedrag van 28.300.000 euro vastgelegd voor LEKP 1.0 en 8.750.000 euro voor LEKP 2.0. Het 'decreet over de subsidiëring in het kader van de lokale energie- en klimaatpacten' dat in werking trad in juni 2023, zal de komende jaren de basis vormen voor deze subsidiëring.

Ter opvolging van de naleving van het cofinancieringsprincipe van het LEKP liet ik door ABB in 2023 een monitoring uitvoeren. Deze gebeurde in nauw contact met de ingetekende besturen. Ik kon vaststellen dat alle deelnemende lokale besturen hun financiële en inhoudelijke rapportage correct uitvoerden.

Gedurende 2023 investeerde ik in het 'Lokaal Klimaatpactportaal' op basis van de noden van de steden en gemeenten. Het portaal werd helemaal herwerkt en gebruiksvriendelijker gemaakt. Er worden nu meer databronnen samengebracht die aan de gemeenten toelaten de eigen vooruitgang te raadplegen en aan benchmarking te doen. Bovendien kan het bestuur een op maat gemaakt en geactualiseerd LEKP-rapport downloaden en verder bewerken met oog op het jaarlijkse rapporteringsmoment voor de gemeenteraad. Ten slotte bundelt het portaal ook alle relevante informatie voor de gemeente op één plaats.

Zoals hierboven aangehaald, legt LEKP 2.1 de focus op energiegemeenschappen. Hierbinnen kunnen lokale besturen, bedrijven en burgers samen investeren in energie. Ze dragen bij aan een versnelde transitie richting hernieuwbare energie en vergroten de toegankelijkheid voor huishoudens met risico op energiearmoede. Om lokale besturen te helpen bij de opstart van lokale energiegemeenschappen subsidieer ik de 'Technische Assistentiehubs', die ontzorging bieden op vlak van technisch, juridisch en financieel maatwerk. De activiteiten van de 'Technische Assistentiehubs' zullen ook toegankelijk zijn voor gemeenten en betrokken organisaties die niet op LEKP 2.1 intekenden. Aan het samenwerkingsverband 'Consortium Technische Assistentiehubs', vertegenwoordigd door intercommunale Leiedal, werd een projectsubsidie van maximaal € 3.000.000 toegekend in functie van de realisatie van de projectdoelstellingen.

In maart 2023 ging het 100 Wijkenplatform van start. Ik liet een eerste sessie organiseren waarbij lokale besturen een geïntegreerde aanpak van de LEKP-werven bespraken. De resultaten hiervan werden gebundeld in 13 werksporen, gaande van ontzorging en het opbouwen van capaciteiten tot concrete business cases en datagestuurde werken. Drie specifieke werkpunten vormden de basis voor een vervolgtraject met intensieve begeleiding van geselecteerde koplopers. Er volgden rond deze drie werkpunten werksessies, waaruit inzichten en best practices werden verzameld. Deze worden gedeeld met het bredere LEKP-netwerk. Voor het verdere verloop van het 100 Wijkenplatform werden ook de krijtlijnen en het ondersteuningsaanbod aan gemeenten voor de komende twee jaar uitgewerkt.

Ter ondersteuning van de renovatiedoelstelling binnen het LEKP werd in 2023 de ontwikkeling van de 'Wijkrenovatietool' opgestart. Deze tool biedt ondersteuning aan lokale besturen om te bepalen welke wooneenheden het meeste potentieel bieden voor

collectieve renovatietrajecten. Deze tool is een 'digital twin' van het Vlaamse gebouwenbestand waar men aan de hand van parameters renovatienoden kan onderscheiden, en simulaties kan uitvoeren. Met een addendum aan het convenant tussen het Vlaams Gewest en VITO werd de uitvoering van de Wijkrenovatietool aan VITO toegewezen. De ontwikkeling van de tool liep doorheen 2023. De tool is al grotendeels ontwikkeld en bevindt zich momenteel in een testfase. De tool zal operationeel zijn tegen juni 2024.

b. Luchtbeleidsplan

Luchtvervuiling heeft een voelbare impact op de gezondheid van de mens en de leefomgeving binnen de steden en gemeenten. Het Vlaams Luchtbeleidsplan 2030 formuleert objectieven om deze problematieken op korte, middellange en lange termijn tegemoet te komen.

Objectieven om schadelijke uitstoot te verminderen zitten vervat in verschillende doelstellingen van het LEKP, waar ook in 2023 extra op is ingezet. Zo stelt het LEKP vergroening voorop via de aanplanting van extra bomen en natuurgroenperken. Deze maatregelen zorgen voor gezondere lucht en een aangenaamere leefomgeving voor de bevolking.

Bovendien zorgen de acties rond mobiliteit die lokale besturen uitvoeren in het kader van LEKP (deelwagens, fietspaden en laadpunten) ook voor een bevordering van de luchtkwaliteit.

Ten slotte, en omdat ik de doelstellingen rond het verminderen van de CO₂-uitstoot en het verduurzamen van lokaal patrimonium aanscherpte in LEKP 2.0, gaan de gemeenten ook bijkomende engagementen aan om de luchtkwaliteit ook via deze weg te verbeteren.

c. Vlaams Actieplan Armoedebestrijding

Begin maart 2023 werd de tweede projectoproep 'Lokale medewerkers versterken collega-besturen bij het armoedebeleid' gelanceerd: project 'De Wisselaar'.

Samen met mijn collega-minister, bevoegd voor Armoedebestrijding, beoog ik een specifieke ondersteuning en expertise-uitwisseling tussen lokale besturen rond armoedebestrijding op lokaal niveau. De oproep resulteerde na de nodige matching en begeleiding van de VVSG, in zeven goedgekeurde uitwisselingsprojecten voor een totaal van 123.423€. Concreet gaan hiermee volgende projecten van start in 2024:

Project	Bedrag (in euro)
Beerse – Liedekerke 'Beleidsplan en memorandum'	8.781
Brugge – Deinze 'Preventiebeleid uithuiszettingen en daklozen'	34.000
Kortrijk – Roeselare: 'Activering'	10.214
Kortrijk – Oud Turnhout: 'Signalenbeleid'	37.226
Mechelen - Deinze: 'Nieuw model sterk integraal sociaal werk en aanpak multiprobleemgezinnen'	13.922

Oostende – Beerse: 'Herorganisering voedselondersteuning met oog op versterking armen'	5.845
Roeselare – Kortrijk: 'Remi-tool en sociale balans'	13.435

In 2024 wordt een evaluatie- en terugkommoment voorzien van de tweede projectoproep. De goede praktijken vanuit zowel de eerste als de tweede projectoproep laat ik ontsluiten in de goede praktijkendatabank van de VVSG. Op deze manier wordt de verduurzaming gegarandeerd en pogen we meerdere lokale besturen te bereiken.

V. BELEIDSVELD BINNENLANDS BESTUUR EN STEDENBELEID

1. ISE BINNENLANDS BESTUUR

1.1 Relancemaatregelen

1.1.1. Fietspaden

Investerings in onze fietsinfrastructuur ondersteunen een duurzamere manier van verplaatsen. Ze zijn goed voor het klimaat, de gezondheid én de economie.

Ook de lokale besturen en provincies kunnen als beheerders van wegen in belangrijke mate bijdragen aan de uitbreiding van de bestaande fietsinfrastructuur. Vlaanderen ondersteunt hen daarbij financieel om een bijkomende inspanning te doen met het zogenaamde Kopenhagenplan. De subsidie bedraagt één derde tot maximaal de helft van het aandeel van de lokale besturen in de kostprijs van deze investeringsprojecten. Net als vorig jaar, investeerde ik in de Vlaamse gemeenten. Met het besluit van de Vlaamse Regering van 15 juli 2022 tot toekenning van een projectsubsidie aan de Vlaamse provincies voor investeringen in fietssnelwegen, heb ik die ondersteuning in 2022 ook uitgebreid tot de provincies. Het Agentschap Binnenlands Bestuur werkt hierbij nauw samen met het departement Mobiliteit en Openbare Werken.

In totaal trekt Vlaanderen voor deze ondersteuning een bedrag uit van 150 miljoen euro. In 2022 werd voor iedere gemeente en provincie de maximale projectsubsidie vastgelegd.

Deze subsidie loopt tot eind 2025, waarbij de besturen tot 15 september 2025 de tijd hebben om de projecten uit te voeren. Van zodra de werken gegund zijn, kan een voorschot worden aangevraagd. Het saldo wordt betaald na oplevering van de werken. In 2023 dienden de eerste besturen en provincies een aanvraag tot voorschot en/of saldo in, en werden de eerste subsidies uitbetaald. In 2024 wordt verwacht dat het merendeel van de lokale besturen de gunningsfase van de werken afrondt, en wordt dus een grote instroom aan dossiers voor de uitbetaling van een voorschot verwacht.

1.1.2. Gemeenten zonder gemeentehuis

In 2023 stimuleerde ik gemeenten om maximaal samen te werken en hun burgergerichte dienstverlening te verbeteren met behulp van digitalisering. Alle geselecteerde projecten van het relanceproject Gemeente zonder gemeentehuis (GzG) zijn opgestart in 2023. 24 daarvan werden ondertussen succesvol afgerond. Om deze projecten succesvol te begeleiden en om maximaal in te zetten op kennisdeling werd een budget van 1,5 miljoen euro vrijgemaakt.

Daarnaast nam ik het initiatief om via de Smart Region Board een aantal projecten met potentiële meerwaarde voor alle Vlaamse burgers op te schalen. De initiatieven die in 2023 geselecteerd werden, beogen een breder hergebruik van de digitale oproepingsbrief voor de voor- en bijzitter bij verkiezingen, faciliteren datastandaardisatie binnen zowel kinderopvang als schuldbeheer, of ontwikkelen een blauwdruk voor digitale meldingen en voor lokale dienstverlening via automaten.

Tot slot werd eind vorig jaar een opdracht toevertrouwd aan de universiteit van Gent om de impact van Gemeente zonder gemeentehuis op de digitale maturiteit van onze lokale besturen in kaart te brengen, tot na afloop van het relanceproject eind 2025. Ik kijk vol verwachting uit naar de eerste resultaten om verdere beleidsmaatregelen ter zake te kunnen nemen.

1.1.3. Zomerscholen

Ook in 2023 kregen kinderen en jongeren gedurende minimaal 10 dagen in juli of augustus een aanbod op maat om leerachterstand te voorkomen of te verhelpen, en dit in combinatie met spel, cultuur en sport. Deelname was vrijwillig en kosteloos. In 2023 volgden 12.328 kinderen een zomerschool. Dat is een flinke stijging ten opzichte van 2022, toen 8.664 leerlingen deelnamen. 122 unieke organisatoren organiseerden dit jaar een zomerschool: 78 gemeenten en 44 scholen. 6 gemeenten werkten samen met 15 andere gemeenten, waardoor er in totaal 92 Vlaamse gemeenten, of bijna één derde van de gemeenten, hun schouders onder de zomerscholen hebben gezet in 2023. De organisatoren konden rekenen op een inhoudelijke en organisatorische ondersteuning door Schoolmakers CV. Het media- en marketinghuis Hotel Hungaria BV stond in voor een doelgerichte mediacampagne.

De organisatie van de zomerscholen is een cofinanciering met mijn collega-minister van Onderwijs, waarvoor in 2023 per beleidsdomein opnieuw 5 miljoen euro ter beschikking werd gesteld. In 2023 werd er voor de zomerscholen voor beide beleidsdomeinen samen 5.165.111,26 euro subsidies vastgelegd en 405.310,89 euro voor overheidsopdrachten. Na de herverdeling tussen beide beleidsdomeinen en rekening houdend met de terugvorderingen, bedraagt de netto uitgave voor ABB 2.911.051,49 euro.

1.2. SD 1 Het overheidslandschap dat tussen de Vlaamse overheid en gemeenten in ligt, is transparant

OD 1.1 We zetten in op regiovorming van onderuit

De Vlaamse Regering zet in op regiovorming als overlegmodel met de burgemeesters als spilfiguren. Regiovorming creëert geen nieuwe bestuurslaag, noch doet het afbreuk aan

de huidige bevoegdheidsverdeling tussen verschillende bestuursniveaus. Het is een afbakenings- en stimuleringstraject dat bijkomende opportuniteiten biedt voor betere strategische en transversale afstemming binnen de referentieregio en voor meer transparantie en daadkracht.

Op 14 juli 2023 heb ik over de regiovorming een tweede voortgangsrapportering aan de Vlaamse Regering voorgelegd.

Lokale transitie

Op 3 februari 2023 bekrachtigde de Vlaamse Regering het decreet over regiovorming en tot wijziging van het decreet van 22 december 2017 over het lokaal bestuur, hierna het Regiodecreet genoemd. Het Regiodecreet zorgt voor een decretale verankering van de referentieregio's en definieert het concept, het toepassingsgebied, de principes en de gevolgen van regiovorming, specifiek voor die lokale samenwerkingsverbanden. Het Regiodecreet bevat ook een procedure voor afwijkingsaanvragen. Op 24 maart 2023 keurde de Vlaamse Regering het uitvoeringsbesluit goed dat de communicatie over de afwijkingsaanvragen regelt. In 2023 behandelde ik enkele afwijkingsaanvragen.

In 2021 ging de samenwerking met de VVSG van start met het project 'Labo Regiovorming'. Dit project heeft tot doel om het burgemeestersoverleg en andere (sub)regionale fora te versterken, en ondersteuning te bieden aan regio's en subregio's. De werking werd in 2023 positief geëvalueerd. Op 8 december 2023 verlengde de Vlaamse Regering het Labo Regiovorming voor de periode 2024-2025. De VVSG kreeg daarvoor een subsidie van 600.000 euro.

Lokale besturen die hun samenwerkingsverbanden willen afstemmen op de referentieregio's, konden ook in 2023 een beroep doen op het ondersteuningspakket van het Labo Regiovorming.

Regio's willen ook heel concrete maatschappelijke uitdagingen aanpakken. Daarbij botsen zij soms op hinderpalen op Vlaams of federaal niveau, niet in het minst omdat die uitdagingen vaak meerdere beleidsdomeinen overschrijden. Samen met het Labo Regiovorming en ABB ondersteun ik intussen 12 concrete doorbraken in specifieke regio's die zich daarvoor kandidaat hebben gesteld.

Daarnaast konden lokale besturen die het bovenlokaal landschap in hun regio of subregio eenvoudiger en transparanter willen maken in 2023 een ondersteuningsaanvraag indienen. In totaal dienden 13 (sub)regio's een aanvraag in waaruit de jury 4 trajecten koos. Het gaat om de aanvragen ingediend door de Vlaamse Ardennen, Regio Brugge, Zuidrand/Rupelstreek en Oost-Brabant. De ondersteuning bestaat uit procesbegeleiding door een extern bureau bij het doorlopen van een vereenvoudigingstraject. Hiervoor is een budget van 121.000 euro vrijgemaakt.

Het Steunpunt Bestuurlijke Vernieuwing stond in 2023 in voor wetenschappelijke ondersteuning en begeleiding. Een tussentijdse beleidsevaluatie van het regiovormingstraject werd uitgevoerd. Het Steunpunt formuleerde ook een toekomstvisie op het lokaal en binnenlands bestuur in Vlaanderen, waarin rond regiovorming enkele concrete voorstellen werden gedaan. Voor deze bijkomende opdracht werd 87.000 euro vrijgemaakt.

Impactanalyse

De regioafbakening is ook voor Vlaanderen het startpunt om de door Vlaanderen opgelegde of gestimuleerde samenwerkingsvormen af te stemmen op de referentieregio's.

Mijn administratie stemmen de sectorale regelgeving af op de regiovorming. Elk sector kan daar zelf een beleidsinitiatief rond nemen. Daarnaast coördineer ik een traject voor een verzameldecreet en een verzamelbesluit, dat de aanpassingen aan de sectorregelgeving bundelt die niet in sectorspecifieke regelgevingstrajecten zijn gevat. Het voorontwerp van verzameldecreet regiovorming werd op 23 februari 2024 definitief goedgekeurd door de Vlaamse Regering. Diezelfde Vlaamse Regering keurde op 20 oktober 2023 het verzamelbesluit regiovorming definitief goed.

Ook met de federale overheid startte ik de dialoog over de afstemming van hun regionale afbakeningen op de referentieregio's.

OD 1.2 We vereenvoudigen het scala aan verzelfstandigings- en samenwerkingsvormen

Het Regiodecreet, bekrachtigd op 3 februari 2023, bevat bepalingen aangaande de indeling van het grondgebied van het Vlaamse Gewest in referentieregio's. Dit decreet beschrijft op vlak van bestuurlijk toezicht ook een vervanging van het traditionele goedkeuringstoezicht. Daarmee voerde ik de passage in het Vlaams Regeerakkoord uit die handelt over de verdere afbouw van het goedkeuringstoezicht.

Dit goedkeuringstoezicht is afgeschaft voor de oprichting en statutenwijzigingen van de dienstverlenende en opdrachthoudende verenigingen en van de verenigingen en vennootschappen voor maatschappelijk welzijn die beantwoorden aan de principes van het Regiodecreet. Daarbij denk ik aan de conformering van het werkingsgebied aan de referentieregio's. De procedure is vervangen door de verplichting om een voorafgaand niet-bindend advies te vragen aan de Vlaamse Regering. Die verplichting is een substantiële of op straffe van nietigheid voorgeschreven vormvoorwaarde. De Vlaamse Regering onderzoekt de overeenstemming met de regiovorming en doet een wettigheidscontrole. De adviesplicht trad in werking op 1 januari 2024. In 2024 zal ik aangaande de beslissingen van hogervermelde samenwerkingsverbanden de nodige adviezen uitbrengen.

1.3. SD 2 Onze Vlaamse gemeenten zijn bestuurskrachtig en beschikken over grotere beleidsautonomie

OD 2.1 We zorgen voor meer autonomie en beleidsvrijheid voor gemeenten

Op 4 februari 2022 werd de commissie decentralisatie opgericht. Deze commissie, samengesteld uit vertegenwoordigers van de Vlaamse Regering en de lokale besturen (VVSG), onderzocht binnen alle beleidsdomeinen van de Vlaamse overheid de mogelijkheden om de lokale besturen nog meer autonomie en beleidsvrijheden toe te kennen.

Het eindrapport met het decentralisatieprogramma, zijnde de decentralisatievoorstellen waarover men tot een akkoord is gekomen om te decentraliseren werd op 13 januari 2023 aan de Vlaamse Regering meegedeeld.

In het najaar van 2023 werd het voortgangsrapport opgemaakt. Dit rapport geeft de stand van zaken weer van het goedgekeurd decentralisatieprogramma. Het voortgangsrapport werd op 2 februari 2024 aan de Vlaamse Regering meegedeeld ter kennisgeving.

OD 2.2 We stimuleren fusies van gemeenten

Op 10 juli 2020 keurde de Vlaamse Regering een kadernota goed met stimulerings- en ondersteuningsmaatregelen voor vrijwillige fusies van gemeenten. Met mijn beleid zet ik in de eerste plaats in op het stimuleren van zo veel mogelijk gemeenten om een fusie aan te gaan. Daarnaast wil ik de lokale besturen zo goed mogelijk ondersteunen bij het nemen van de beslissing tot fusie en bij de implementatie daarvan.

Op 7 juli 2023 heb ik over de vrijwillige fusies van gemeenten een derde voortgangsrapportering aan de Vlaamse Regering voorgelegd.

Stimulerende maatregelen

Een belangrijke stimulans uit het stimuleringspakket dat in 2021 verder uitgebouwd werd, is de schuldovername. Het gaat om een financieel ondersteuningspakket voor fusieoperaties die ingaan op 1 januari 2025 en een schaalgrootte van ten minste 20.000 inwoners hebben.

28 gemeenteraden namen een definitieve beslissing tot fusie, hetgeen resulteerde in 13 fusietrajecten. De provincie Antwerpen telt 1 fusietraject, Antwerpen-Borsbeek. In de provincie Limburg zijn er 4 trajecten: Bilzen-Hoeselt, Borgloon-Tongeren, Ham-Tessenderlo en Hasselt-Kortesseem. Ook Oost-Vlaanderen telt 4 fusietrajecten: Lochristi-Wachtebeke, Lokeren-Moerbeke, De Pinte-Nazareth en Melle-Merelbeke. Vlaams-Brabant heeft 1 fusietraject: Galmaarden-Gooik-Herne. In de provincie West-Vlaanderen zijn er 2 trajecten: Ruiselede-Wingene en Meulebeke-Tielt. Tot slot is er 1 provinciegrensoverschrijdend traject: Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht. Voor deze fusietrajecten samen, en rekening houdend met de bevolkingsaantallen op 1 januari 2022, bedraagt de maximale schuldovername door de Vlaamse overheid ruim 273 miljoen euro.

In het najaar van 2023 namen de gemeenteraden in de 13 fusietrajecten het gezamenlijk voorstel tot fusie. Op 26 januari en 23 februari 2024 hechtte de Vlaamse Regering voor elk van de 13 fusietrajecten haar definitieve goedkeuring aan een voorontwerp van fusiedecreet.

Ondersteunende maatregelen

Binnen de Vlaamse overheid liet ik een impactanalyse uitvoeren om de concrete gevolgen van een gemeentelijke fusie op de Vlaamse regelgeving, administratieve praktijken en digitale toepassingen te kennen. De impactanalyse werd inmiddels afgerond.

Op 23 december 2022 besliste de federale regering op mijn verzoek om een coördinerend minister en een coördinerende administratie aan te stellen om de impact te onderzoeken van de lopende Vlaamse fusietrajecten op de federale materies. Er werd ook een Vlaams-federale werkgroep opgericht, die in 2023 tweemaal bijeenkwam. De impactanalyse werd inmiddels afgerond. ABB stelt een draaiboek "Vrijwillige fusies van gemeenten" ter beschikking. Dit draaiboek reikt fuserende gemeenten handvaten aan om dit belangrijke veranderingstraject in goede banen te leiden. In 2023 kreeg het draaiboek enkele keren een update.

Specifiek voor de lokale besturen in fusietrajecten lanceerde ABB in 2023 een fusienieuwsbrief en organiseerde het een intervisiedag.

Het Steunpunt Bestuurlijke Vernieuwing stond in 2023 in voor wetenschappelijke ondersteuning en begeleiding. De effecten van gemeentefusies in internationaal perspectief werden geïnventariseerd. Het Steunpunt formuleerde ook een toekomstvisie op het lokaal en binnenlands bestuur in Vlaanderen, waarin rond fusies enkele concrete voorstellen werden gedaan.

OD 2.3 We verbeteren de organieke regelgeving en versterken daarbij de gemeenteraad

Ook in 2023 zette ik verder in op de versterking van de lokale besturen en de lokale democratie en verbeterde ik met het oog daarop de organieke regels. Dat resulteerde onder andere in de decreten van 17 februari 2023, van 16 juni 2023 en van 27 oktober 2023 (zie ook OD 2.4 en 3.1).

Aan de aanneming van het decreet van 23 februari 2023, tot wijziging van het decreet over het lokaal bestuur, gingen hoorzittingen en uitvoerige besprekingen in het parlement vooraf. In dit wijzigingsdecreet is onder andere speciale aandacht gegaan naar de regels over verzelfstandigings- en samenwerkingsverbanden van de gemeenten en hun OCMW's. Het decreet bundelt daarnaast tal van andere verbeteringen die vooraf werden afgetoetst met belangrijke stakeholders als de VVSG, Zorgnet-Icuro, Exello.net en Vlofin.

Het gaat bijvoorbeeld over volgende verbeteringen:

- het faciliteren van vrijwillige fusies door het mogelijk te maken dat de samenvoeging tot een nieuwe gemeente met meer dan 100.000 inwoners gepaard kan gaan met de oprichting van districten;
- de introductie van een constructieve motie van wantrouwen tegen de voorzitter van de gemeenteraad;
- autonomie voor de gemeenteraad over de rang van schepenen en het invullen van een vacant schepenmandaat zonder batige opvolger op de voordrachtsakte;
- een Nederlandsclausule bij gemeentelijke subsidies;
- de doorvertaling, na aanneming van een constructieve motie van wantrouwen, van de nieuwe meerderheid in de raad naar de gemeenteraadscommissies;
- de verzekeringsplicht ten voordele van lokale mandatarissen die bestuurder zijn in een samenwerkingsverband van lokale besturen;
- de digitalisering van de initiatieffase van een volksraadpleging;
- het expliciteren van de mogelijkheid van de gemeenteraad om via debiteurenbeleid armoede te bestrijden.

Het decreet van 16 juni 2023 tot wijziging van het Provinciedecreet van 9 december 2005 en het decreet van 22 december 2017 over het lokaal bestuur, wat betreft de beëindiging van de hoedanigheid van het statutaire personeelslid, stelt de regeling vast op grond waarvan het statutair personeel kan ontslaan worden met toepassing van de wet betreffende de arbeidsovereenkomsten.

In het decreet van 27 oktober 2023 tot wijziging van het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet van 8 juli 2011, het Digitaal Kiesdecreet van 25 mei 2012 en het decreet van 22 december 2017 over het lokaal bestuur wordt bepaald dat na de verkiezing en tijdens de bestuursperiode verplicht een modelakte is te gebruiken voor de voordracht van mandaten. Het decreet beschrijft een aantal bepalingen opgenomen specifiek voor de installatie van de bestuursorganen van een nieuw district.

In uitvoering van het genoemd wijzigingsdecreet van 2 februari 2023, wijzigde de Vlaamse Regering op 28 april 2023 haar besluit van 20 april 2018. Dit decreet behandelt de bekendmaking en raadpleegbaarheid van besluiten en stukken van het lokaal bestuur, de wijze waarop de reglementen en verordeningen van het lokaal bestuur worden bijgehouden in het register en de raadpleegbaarheid van de besluiten van de politiezones en hulpverleningszones. De wijziging laat lokale besturen bijvoorbeeld toe om de gelogde gegevens van bestaande systemen als register te gebruiken, zoals bijvoorbeeld Lokale Besluiten als gelinkte open data (LBL0D).

Nog in uitvoering van het wijzigingsdecreet van 23 februari 2023, wijzigde de Vlaamse Regering op 14 juli 2023 haar besluit van 18 mei 2018 betreffende de organisatie van een gemeentelijke volksraadpleging en een volksraadpleging in het district, en de samenstelling en de werking van de Vlaamse Adviescommissie voor Volksraadplegingen. De wijziging betreft de digitalisering van de initiatieffase van de volksraadpleging.

Tot slot, de Vlaamse Regering heeft het voorstel van ontwerp van decreet tot wijziging van het decreet over de begraafplaatsen en de lijkbezorging, dat onder andere private actoren bij de oprichting en het beheer van crematoria behelst, op 13 januari 2023 en 2 juni principieel en op 29 september 2023 definitief goedgekeurd. Op 9 februari 2024 werd het betrokken wijzigingsdecreet bekrachtigd door de Vlaamse Regering.

OD 2.4 We maken een nieuwe minimale rechtspositieregeling die lokale besturen toelaat een modern personeelsbeleid te voeren

In uitvoering van het Vlaams Regeerakkoord 2019-2024 werd de rechtspositieregeling van de lokale personeelsleden gemoderniseerd met het besluit van de Vlaamse Regering van 20 januari 2023 tot vaststelling van de minimale voorwaarden van de rechtspositieregeling van het personeel van de lokale en provinciale besturen (BVR RPR). Met dit nieuw juridisch kader kan ieder lokaal bestuur een dynamisch personeelsbeleid op maat van het bestuur voeren.

Ter ondersteuning van de lokale besturen bij het toepassen van het nieuwe BVR RPR en om de uitrol van het nieuwe rechtspositiebesluit te bevorderen, heeft het ABB op 31 maart 2023 een aparte website. Dit is het digitaal platform rechtspositieregeling, waarop juridische ondersteuning wordt geboden. Hier kunnen lokale en provinciale besturen de actuele regelgeving, toelichtingen, interpretatieve lezingen van de regelgeving en voorbeeldbepalingen van het BVR RPR terugvinden. Daarnaast wordt dit digitaal platform rechtspositieregeling verder aangevuld met goede praktijkvoorbeelden en rechtspraak. .

In het daaropvolgende besluit van de Vlaamse Regering van 10 november 2023 werden nog enkele tekstuele verbeteringen aangebracht in het BVR RPR en anomalieën rechtgezet. Het BVR RPR werd daarnaast ook in overeenstemming gebracht met de EU-richtlijn 2019/1158 betreffende het evenwicht tussen werk en privéleven voor ouders en mantelzorgers door een gedeeltelijke omzetting van de richtlijn ten aanzien van de statutaire personeelsleden bij de lokale en provinciale besturen.

Daarnaast trad op 1 oktober 2023, eveneens in uitvoering van het Regeerakkoord 2019-2024, de nieuwe ontslagregeling in werking ten aanzien van de statutaire personeelsleden bij de lokale en provinciale besturen. Met het decreet van 16 juni 2023 tot wijziging van het Provinciedecreet van 9 december 2005 en het decreet van 22 december 2017 over het lokaal bestuur, wat betreft de beëindiging van de hoedanigheid van het statutaire personeelslid, werd de ontslagregeling van contractuele en statutaire personeelsleden bij de lokale en provinciale besturen gelijkgeschakeld.

De gelijkschakeling van de ontslagregeling werd bekomen door titel I, hoofdstuk IV, van de Arbeidsovereenkomstenwet van 3 juli 1978 van overeenkomstige toepassing te verklaren op statutaire personeelsleden. Daarnaast werden de arbeidsrechtbanken en -hoven bevoegd verklaard om geschillen die voortvloeien uit de beëindiging van de statutaire hoedanigheid te behandelen. Contractuele en statutaire personeelsleden genieten bij een dienstbeëindiging zo eenzelfde rechtsbescherming.

OD 2.5 We verfijnen verder het ondersteuningsaanbod ten aanzien van de lokale besturen

ABB nam in 2023 haar coachende en ondersteunende rol verder op en trad op als kennisadministratie en partner van lokale besturen. Daarnaast maakte het ABB actief werk van het verder professionaliseren van het bestaande basisaanbod aan ondersteuningsinstrumenten, zoals het generieke informatieaanbod via de website, het beantwoorden van adviesvragen en frequent overleg met lokale besturen. Voorbeelden daarvan zijn de ondersteuning op het vlak van vrijwillige samenvoegingen van gemeenten, de gemeente- en stadsmonitor, de ondersteuning bij de erkenning van lokale geloofsgemeenschappen, de voorbereiding van de lokale en provinciale verkiezingen van 13 oktober 2024 en de installatie van de bestuursorganen nadien.

Op vlak van bestuurlijk toezicht is het goedkeuringstoezicht afgeschaft voor de oprichting en statutenwijzigingen van de dienstverlenende en opdrachthoudende verenigingen en van de verenigingen en vennootschappen voor maatschappelijk welzijn, die beantwoorden aan de principes van het Regiodecreet. De procedure is vervangen door de verplichting om een voorafgaand niet-bindend advies te vragen aan de Vlaamse Regering. Deze procedure trad in werking op 1 januari 2024 (zie supra OD 1.2).

1.4. SD 3 Elke Vlaming kan volwaardig participeren aan de lokale democratie

OD 3.1 We moderniseren de regels van de lokale democratie

Het ontwerp van decreet werd na de stemming door het Vlaams Parlement bekrachtigd en afgekondigd op 27 oktober 2023. Het streefdoel om kiesdecreten ten laatste een jaar voor de verkiezingen te wijzigen werd zo gehaald. De belangrijkste wijzigingen die door het decreet zijn aangebracht:

- het laat toe dat een aantal fases in het verkiezingsproces verlopen met gebruik van digitale toepassingen (de indiening van de voordrachtsakten van kandidaten, de aangiften van de verkiezingsuitgaven);
- het regelt een tijdige berekening en bekendmaking van de maximumbudgetten voor de verkiezingsuitgaven, voor het begin van de sperperiode;
- het versoepelt de regelgeving over de toegelaten campagnemiddelen;
- het actualiseert de bepalingen over het college van deskundigen;
- het regelt de vaststelling van de kiezerslijsten op basis van een centrale, authentieke gegevensbron;
- het regelt een afwijking voor de vermelding van de achternaam van kandidaten op het stembiljet;
- het werkt tekortkomingen weg die bij de vorige verkiezingen aan het licht kwamen;
- het voorziet in een bekendmaking van de stemresultaten per geografisch deelgebied;
- in het geval van een samenvoeging van gemeenten regelt het de mogelijkheid om binnen één kieskring te stemmen met stemcomputers en met potlood en papier;
- het brengt aanpassingen aan die nodig zijn om de kiesregelgeving conform te maken met de algemene verordening gegevensbescherming.

Wat de organisatie en werking van de lokale besturen betreft, voert het decreet de volgende wijzigingen door:

- het voorziet in de verplichting om na de verkiezing en tijdens de bestuursperiode een modelakte te gebruiken voor de voordracht van mandaten;

- het voorziet in een aantal bepalingen specifiek voor de installatie van de bestuursorganen van een nieuw district.

De volgende uitvoeringsbesluiten werden in 2023 definitief goedgekeurd:

- het besluit van de Vlaamse Regering van 8 september 2023 tot erkenning van een adviesorgaan voor de digitale systemen en processen voor de kiesverrichtingen, wat betreft de lokale en provinciale verkiezingen; dit adviesorgaan moet bij de Vlaamse Regering een advies uitbrengen over het waarborgen van digitale systemen en processen voor het kandidatenbeheer, voor de digitale stemming, voor het verwerken van de stemmen en voor de zetelberekening de integriteit van de gegevens en het geheim van de stemming van 13 oktober 2024;
- het besluit van de Vlaamse Regering van 6 oktober 2023 tot regeling van de kosten voor de organisatie van de lokale en provinciale verkiezingen; met dit besluit worden de vergoedingen en presentiegelden voor de leden van de hoofd-, stem- en telbureaus vastgesteld en worden andere zaken geregeld inzake reisvergoedingen en verzekeringspolissen;
- het besluit van de Vlaamse Regering van 1 december 2023 tot uitvoering van het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet van 8 juli 2011, wat betreft de indiening van de voordrachtsakten van kandidaten voor de lokale en provinciale verkiezingen; met dit besluit wordt de wijze vastgesteld waarop de voordrachtsakten moeten worden ingediend; voor de meeste gemeenten zal dit verplicht met een webtoepassing moeten gebeuren;
- het besluit van de Vlaamse Regering van 1 december 2023 tot uitvoering van het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet van 8 juli 2011, wat betreft de indiening van de aangiften van de verkiezingsuitgaven voor de lokale en provinciale verkiezingen; met dit besluit wordt de wijze vastgesteld waarop de aangiften van de verkiezingsuitgaven moeten worden ingediend; de lijsten en kandidaten zullen dit verplicht met een webtoepassing moeten doen;

In 2023 zijn de nodige voorbereidingen getroffen met het oog op de installatie van de lokale en provinciale bestuursorganen na de verkiezingen van 13 oktober 2024. In 2024 worden deze initiatieven verdergezet.

OD 3.2 We organiseren de lokale en provinciale verkiezingen van oktober 2024

In 2023 werkte ik verder aan de voorbereiding van de lokale en provinciale verkiezingen van 2024.

- De aanpassingen aan de stemsoftware (digitaal stemmen) zijn voorlopig opgeleverd. De certificering door een erkend adviesorgaan is besteld.
- De aanpassingen aan de verkiezingssoftware, waaronder de digitalisering van het indienen van de voordrachtsakte, zijn in volle ontwikkeling en worden uitgebreid getest.
- Het project digitalisering van de aangiften verkiezingsuitgaven krijgt vorm in een gebruiksvriendelijke softwaretoepassing.
- Resultatenwebsites voor de verkiezingen van het Vlaamse Parlement krijgen een update. Ook websites voor de lokale en provinciale verkiezingen worden aangepast naar de hedendaagse normen, waarbij gebruiksvriendelijkheid centraal staat. De implementatie van nieuwe regelgeving voor de lokale en provinciale verkiezingen, waaronder de bekendmaking van de stemresultaten op basis van geografische deelgebieden wordt voorzien. De upgrade van de resultatenwebsites is geanalyseerd, besteld en in ontwikkeling.

- De voorraad onbedrukt stempapier werd geïnventariseerd. Een overheidsopdracht voor de productie en levering van stempapier werd gelanceerd met bijzondere aandacht voor duurzaam aanbesteden en het respecteren van milieunormen.
- Er is een overheidsopdracht gelanceerd voor een nieuw systeem van uitbetaling van presentiegelden in samenwerking met de provincies.
- In oktober 2023 is de informatiewebsite gelanceerd. Daarbij wordt er ingezet op informatieverstrekking langs nieuwe mediakanalen en ondersteunende animatievideo's. Voorbereidende stappen zijn genomen om een globale en inclusieve communicatiecampagne richting burgers uit te werken. Hiervoor is een bedrag van 249.998,74 euro vastgelegd.
- Tenslotte heb ik een risico- en continuïteitsmanagement opgezet. Actieplannen worden uitgerold, waaronder een business continuity plan voor buitengewone verkiezingen.

	Vastleggingen in 2023 (in euro)
Upgrade resultatenwebsites verkiezingen VP en lokale/provinciale verkiezingen 2024	595.392,44
Upgrade resultatenwebsites verkiezingen VP en lokale/provinciale verkiezingen 2024 (cloudkosten)	34.128,34
Ontwikkelen software - digitalisering verkiezingsuitgaven	339.937,45
Ontwikkelingen in het kader van de informatiewebsite vlaanderenkiest.be	16.560,00
Animatievideo's voor vlaanderenkiest.be	35.434,85
Certificering digitaal stemsysteem	114.804,87
Consultancy risicobeheer organisatie lokale verkiezingen	35.528,50
Opleiding hoofdbureaus - reservering zaal Lamot	4.477,00
TOTAAL	1.176.263,45

OD 3.3 We herwaarderen de gemeenteraad als hart van de lokale democratie

Als spil van de lokale democratie is de gemeenteraad het belangrijkste orgaan op het lokale bestuursniveau en moet het zijn rol ten volle kunnen opnemen. De versterking van de raad als slagkrachtig lokaal bestuursorgaan was in 2023 opnieuw een aandachtspunt.

Het lokaal bestuur heeft als meest burgers nabij bestuursniveau nood aan sterke, beslagen en gemotiveerde raadsleden. Over deze thematiek organiseerde ik reeds in 2022 verschillende debatsessies met parlementairen. Dit resulteerde in een visienota over de versterking van de lokale democratie.¹

Tegelijk vond er verdere afstemming plaats over het statuut van de lokale mandataris. Dit gebeurde onder meer in het kader van het besluit van de Vlaamse Regering van 30 juni 2023 tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 6 juli 2018 houdende het statuut van de lokale mandataris. Met dit besluit werd het statuut van de lokale mandataris

¹ Van deze nota werd kennisgegeven aan de Vlaamse Regering. Op 29 november 2022 werd deze nota toegelicht tijdens de vergadering van de commissie voor Binnenlands Bestuur, Gelijke Kansen en Inburgering. Daarbij werd o.m. besproken welke suggesties en voorstellen ter versterking van de gemeenteraad uitgevoerd kunnen worden.

in overeenstemming gebracht met de decretale wijzigingen van het decreet van 16 juli 2021 tot wijziging van diverse decreten, wat betreft versterking van de lokale democratie, en het decreet van 3 februari 2023 tot wijziging van het decreet van 22 december 2017 over het lokaal bestuur, wat betreft de oprichting van een deontologische commissie bij de gemeenteraad en de districtsraad. Zo werd de regeling rond de uittredingsvergoeding gewijzigd. Het wordt mogelijk dat de uitvoerende mandataris, waarvan het mandaat eindigt naar aanleiding van de einddatum op de akte van opvolging, een uittredingsvergoeding kan verkrijgen. Daarnaast werd de mogelijkheid gecreëerd om een presentiegeld toe te kennen aan lokale mandatarissen voor het bijwonen van vergaderingen van de verplichte deontologische commissie bij de gemeenteraad of de raad voor maatschappelijk welzijn.

In 2023 bleef ik de lokale besturen verder ondersteunen in hun rol als laboratoria van burgerparticipatie. Binnen het Labo lokale burgerparticipatie bleef men verder werken rond de volgende twee sporen:

- de innovatieve burgerparticipatie;
- het verder uitrollen van de opgestarte experimenten rond het 'Right to Challenge'.

Ook voerde het Steunpunt Bestuurlijke Vernieuwing in het kader van zijn meerjarige opdracht, verder onderzoek naar lokale democratie en participatie. Er werd in het bijzonder gepeild naar de effecten van innovatieve vormen van beleidsparticipatie op burgers, lokale politieke en administratieve actoren en het lokaal representatief systeem in zijn geheel. Het onderzoek tracht in kaart te brengen welke factoren aan de basis liggen van positieve of negatieve effecten. Er wordt ook onderzocht hoe de positieve effecten bestendig kunnen worden doorheen te tijd en of ze kunnen worden uitgebreid naar een ruimere populatie. Het gaat dan om het verduurzamen van de meerwaarde van participatieve trajecten.² Het Steunpunt formuleerde ook een toekomstvisie op het lokaal en binnenlands bestuur in Vlaanderen. Rond versterking van de lokale democratie werden enkele concrete voorstellen gedaan. Voor deze opdracht van het Steunpunt werd voor het luik lokale democratie 77.000 euro begroot voor de werkingskost van één VTE. Voor de toekomstvisie ontving het Steunpunt in 2023 87.000 euro.

Tot slot heb ik in 2023 verdere stappen gezet om de initiatieffase van de gemeentelijke volksraadpleging, met name de opmaak en het indienen van het verzoek, te digitaliseren. Zo werden met het decreet van 17 februari 2023³ een aantal relevante artikelen van het decreet over het lokaal bestuur gewijzigd.

Voor de verdere uitwerking van de digitalisering van de initiatieffase van de gemeentelijke volksraadplegingen werd vervolgens ook het BVR Volksraadpleging gewijzigd door het besluit van de Vlaamse Regering van 14 juli 2023.⁴ Op die manier werd mogelijk gemaakt dat het verzoekschrift en de petitielijst op om het even welke drager kunnen worden opgemaakt en bezorgd.

² Het onderzoek resulteerde in 2023 in de publicatie van 2 compilatierapporten, namelijk compilatierapport 1 over de onderzoeksopdracht, probleemstelling, onderzoeksvragen- en opzet (https://www.steunpuntbestuurlijkevernieuwing.be/files/uqd/b8884e_2a3b0390b73648dd99c3b15a8bf1a967.pdf) en compilatierapport 2 over de effecten van beleidsparticipatie, co-creatie en coproductie (https://www.steunpuntbestuurlijkevernieuwing.be/files/uqd/b8884e_b1fa741c6cdf4560afc04f6c749e8106.pdf).

³ Decreet van 17 februari 2023 tot wijziging van het decreet van 22 december 2017 over het lokaal bestuur, *BS* 29 maart 2023, 34.739.

⁴ Besluit van de Vlaamse Regering van 4 juli 2023 tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 18 mei 2018 betreffende de organisatie van een gemeentelijke volksraadpleging en een volksraadpleging in het district, en betreffende de samenstelling en de werking van de Vlaamse Adviescommissie voor Volksraadplegingen, *BS* 15 september 2023, 77.447.

1.5. SD 4 De financiën van de Vlaamse gemeenten zijn duurzaam en transparant

OD 4.1 We versterken de gezondheid van de lokale financiën

De Vlaamse Regering heeft de lokale besturen de laatste jaren heel wat extra middelen ter beschikking gesteld onder de vorm van algemene financiering. Die middelen zijn belangrijk als basisfinanciering voor de lokale besturen, vanuit de verwachting dat lokale besturen meer bevoegdheden opnemen en ze hun investeringsniveau handhaven en zelfs aanzwengelen. Een sterke basisfinanciering moet de besturen ook in staat stellen een stabiele en sluitende meerjarenplanning op te maken.

Zo was de groei van 3,5% van het Gemeentefonds in 2023 goed voor een extra bedrag van 103.769.000 euro voor de gemeenten.

Daarnaast werd in 2023 een bedrag van 38,15 miljoen euro aan de gemeenten uitgekeerd om het verlies aan energiedividenden ten gevolge van de nieuwe tariefmethodologie die de VREG heeft opgelegd aan Fluvius, partieel te compenseren. Die compensatie neemt de volgende jaren af, maar wordt behouden tot en met 2026.

Verder ontvingen de gemeenten en de Vlaamse Gemeenschapscommissie in 2023 een subsidiebedrag van 94 miljoen euro als extra financiële ondersteuning omwille van de inflatie en de energiecrisis. Die subsidie loopt op tot 124 miljoen euro in 2024 en 149 miljoen euro in 2025.

Omwille van de sterke inflatie werd voor de kleinste Vlaamse faciliteitengemeenten, met name Bever, Herstappe, Mesen en Spiere-Helkijn, in een bijkomende financiering voorzien. Het gaat om vier taalgrensgemeenten, met minder dan 2500 inwoners en met een disproportioneel aandeel vaste en onvermijdelijke uitgaven binnen hun bescheiden budget. In tegenstelling tot andere kleine gemeenten, kampen die vier gemeenten ook met bijkomende administratieve verplichtingen en vertaalkosten door hun bijzondere taalstatuut en kunnen ze, als oplossing voor hun problemen, geen beroep doen op de fusieregeling. Ook die subsidie loopt verder tot en met 2025 en bedraagt jaarlijks 1 miljoen euro voor de vier gemeenten samen.

Ook de OCMW's ontvingen voor 2023 extra financieringsmiddelen ter versterking van hun capaciteit, om onder meer beter tegemoet te kunnen komen aan de sterk gestegen noden en vragen van burgers ten gevolge van de energiecrisis. De subsidie bedroeg 8.580.000 euro voor 2023 en loopt tot en met 2024.

In 2022 werd een grondige evaluatie van het Gemeentefonds opgestart in de schoot van het Steunpunt Bestuurlijke Vernieuwing (SBV). Het SBV zal in mei 2024 een eindrapport opleveren met inzichten in opties en mogelijke bouwblokken voor het toekomstige Gemeentefonds.

Algemene financiering 2023	Aanrekeningen 2023 (duizend euro)
Vlaams Gemeentefonds	3.068.583
Aanvullende dotatie Gemeentefonds centrumsteden	179.940
Aanvullende dotatie Elia-taks	83.000
Aanvullende dotatie sectorale subsidies	131.010

Aanvullende dotatie compensatie overdracht provinciale instellingen	24.233
Regularisatiepremies vroegere contingentgesco's	332.598
Dotaties provincies Oost-Vlaanderen en Vlaams-Brabant.	9.321
Dotatie gebaseerd op de responsabiliseringsbijdragen van de lokale besturen	269.798
Dotatie gebaseerd op open ruimte	108.361
Uitvoering compensatieregeling niet-VIA-personeel VIA 6	43.761
Compensatie minderontvangsten energiedividenden	38.144
Financiële ondersteuning gemeenten en VGC omwille van inflatie (inclusief VGC)	94.000
Financiering kleine gemeenten met faciliteiten	1.000
Versterking capaciteit OCMW's ten gevolge van de energiecrisis	8.580

De reeds ruime basisfinanciering voor de lokale besturen werd, waar nodig, aangevuld met gerichte subsidies om specifieke uitdagingen en problematieken te ondersteunen, zoals de lokale acties in het kader van klimaat en energie (LEKP), de versterking van zachte mobiliteit (Kopenhagenplan), de inzet van de lokale besturen voor de opvang van ontheemden uit Oekraïne en eventuele andere beleidsdoelstellingen.

Verder heb ik samen met mijn collega-minister van Omgeving het initiatief genomen om een Lokaal Bouwshiftfonds op te zetten, om lokale besturen financieel te ondersteunen bij het vergoeden van planschade ingevolge gemeentelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen die een herbestemming doorvoeren naar openruimtebestemmingen. Het Lokaal Bouwshiftfonds werd in 2023 gespijsd met 95 miljoen euro. Van dat bedrag werd in 2023 niets benut omdat het uitvoeringsbesluit nog niet definitief werd goedgekeurd, maar dit bedrag blijft beschikbaar in 2024.

OD 4.2 We verhogen de correctheid en de transparantie van de lokale financiën

Correcte en transparante lokale financiën zijn van essentieel belang voor de lokale democratie. De gemeenteraadsleden moeten een kwalitatieve rapportering krijgen over de financiën en het geplande en gevoerde beleid van het lokale bestuur. De meerjarenplannen en jaarrekeningen die ze moeten beoordelen en vaststellen, moeten vlot leesbaar zijn en goed bruikbaar voor het politieke debat. Dat draagt bij tot een versterking van de werking van de gemeenteraad.

Om de bruikbaarheid van de BBC-beleidsrapporten voor de gemeenteraadsleden te verbeteren is in 2022 een evaluatie uitgevoerd van de leesbaarheid van die documenten en van de regelgeving daarover volgens de beleids- en beheerscyclus van de lokale en de provinciale besturen (BBC). De resultaten van die analyse zijn in de eerste helft van 2023 overlegd met de vertegenwoordigers van de verenigingen van de voornaamste belanghebbenden (VVSG, VVP, Exello.net en Vlofin). Nadien zijn de aanpassingsvoorstellen omgezet in een wijziging van de regelgeving over BBC.

Op 14 juli 2023 keurde de Vlaamse Regering het besluit goed tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 30 maart 2018 over de beleids- en beheerscyclus van de lokale en de provinciale besturen. Op 8 december 2023 ondertekende ik het ministerieel besluit tot wijziging van het ministerieel besluit van 26 juni 2018 tot vaststelling van de modellen en de nadere voorschriften van de beleidsrapporten, de rekeningenstelsels en de digitale rapportering van de beleids- en beheerscyclus van de lokale en de provinciale besturen.

Daarmee is het regelgevende kader over BBC tijdig aangepast, zodat de lokale en provinciale besturen en de aanbieders van BBC-software met de aanpassingen rekening zouden kunnen houden voor de opmaak van het meerjarenplan 2026-2031. De wijzigingen raken niet aan de fundamenteën van het BBC-systeem. De principes van BBC blijven onveranderd. De aanpassingen vullen de informatie in de beleidsrapporten aan en geven ze duidelijker weer in de schema's.

De volgende bijsturingen zullen zorgen voor eenvoudiger en beter leesbare meerjarenplannen en voor betere beleidsinformatie voor de lokale besturen en de Vlaamse overheid:

- Alle documenten van elk beleidsrapport moeten digitaal doorzoekbaar zijn.
- De informatie in de strategische nota van het (aangepast) meerjarenplan en de beleidsevaluatie van de jaarrekening wordt aangevuld met een beleidsverklaring. Die geeft de raadsleden een beknopte en leesbare synthese van de belangrijkste aspecten van het beleid en een overzicht van de financiële kerncijfers. Dat verruimt de mogelijkheden om de politieke visie en de beleidskeuzes minder technisch en beter leesbaar weer te geven.
- De strategische nota en de beleidsevaluatie bevatten minder detailcijfers, waardoor het geheel overzichtelijker en leesbaarder wordt.
- Het financieel doelstellingenplan geeft een overzicht van de uitgaven en ontvangsten van alle beleidsdoelstellingen, in plaats van alleen die van de prioritaire beleidsdoelstellingen.
- Bij elke aanpassing van het meerjarenplan zien de raadsleden voortaan de wijzigingen ten opzichte van de voorgaande situatie. De jaarrekening vergelijkt de bedragen voor het boekjaar in kwestie steeds met die voor het voor het vorige jaar en die uit het meerjarenplan.
- Er komt een globaal overzicht van de investeringen. Dat vervangt de huidige gefragmenteerde rapportering met een investeringsproject per prioritaire actie.
- Het schema van de financiële schulden is grondig aangepast om het leesbaarder en minder technisch te maken voor de raadsleden.
- De informatie over de personeelsinzet en de uitgaven voor verbonden entiteiten, zoals intergemeentelijke samenwerkingsverbanden en politie- en hulpverleningszones, komt beter tot uiting in de beleidsrapporten.
- Aan de documentatie bij een beleidsrapport wordt een overzicht toegevoegd van de uitgaven en ontvangsten per beleidsveld en van de jaarlijkse opbrengst per soort retributie die het bestuur heft.
- Om de transparantie in de boekhouding en de digitale rapportering te versterken zijn aan de rekeningenstelsels voor de algemene en de budgettaire boekhouding

nieuwe algemene rekeningen toegevoegd voor de registratie van de financiële transacties voor pensioenen van mandatarissen en pensioenbijdragen voor het statutair personeel, de inkomsten uit retributies en de ontvangsten uit gemeentelijke administratieve sancties (GAS).

Daarnaast heeft ABB vorig jaar voort geïnvesteerd in de verdere uitbouw van digitale tools om de BBC-data op een gebruiksvriendelijke wijze ter beschikking te stellen van de belanghebbenden en iedereen die de data wil bekijken of gebruiken (financiële profielen, BBC-analysetool en interactieve financiële overzichten). De rapporten van de analyses van ABB over de meerjarenplannen met de kredieten voor 2023 en de jaarrekeningen 2022 van de lokale en provinciale besturen zijn breed verspreid via de nieuwsbrieven en de publicatie op de website.

Omdat de kwaliteit van de BBC-beleidsrapporten in belangrijke mate afhangt van de accuraatheid van de boekhoudkundige registraties van de lokale besturen, heeft ABB de lokale besturen in 2023 verder ondersteund bij het correct voeren van de boekhouding en de opmaak van de beleidsrapporten. Die ondersteuning gebeurde generiek, met informatie die de lokale besturen kunnen raadplegen op de website van ABB (niewsbrieven, informatienota's en boekhoudfiches), en individueel, met constructieve feedback aan de besturen over de vaststellingen bij de uitoefening van het bestuurlijk toezicht op de aangepaste meerjarenplannen met de kredieten voor 2023 en de jaarrekeningen 2022. Daarnaast beantwoordde de BBC-helpdesk van ABB in 2023 in totaal 730 adviesvragen van de lokale besturen over de toepassing van BBC.

OD 4.3 We maken van de beleids- en beheerscyclus (BBC) het kader voor het strategisch en financieel beleid voor de "geconsolideerde lokale sector"

Een deel van de lokale dienstverlening gebeurt niet door de gemeente zelf, maar door entiteiten waarmee de gemeente nauw verbonden is, zoals intergemeentelijke samenwerkingsverbanden, politiezones, hulpverleningszones, welzijnsverenigingen en andere verenigingen of vennootschappen voor maatschappelijk welzijn.

De financiële tussenkomsten van de gemeente aan die verbonden entiteiten nemen vaak een grote hap uit het gemeentelijk budget. Bij de evaluatie van de leesbaarheid van de beleidsrapporten is nagegaan hoe de gemeenteraadsleden in de beleidsrapporten betere informatie kunnen krijgen over die verbonden entiteiten.

In 2023 is in de regelgeving ingeschreven dat de toelichting van elk meerjarenplan en elke jaarrekening vanaf 2026 een volledig overzicht moet bevatten van de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden en de andere verbonden entiteiten met de gemeentelijke financiële tussenkomst ervoor. Daarmee wordt de informatie over de verbonden entiteiten en de financiële middelen die er vanuit de gemeente naartoe gaan meer op de voorgrond geplaatst in de beleidsrapporten van de gemeente.

OD 4.4 We moderniseren de regels voor de vestiging en de invordering van gemeente- en provinciebelastingen

De regels voor de vestiging, de invordering en de geschillenprocedure van provincie- en gemeentebelastingen zijn vastgelegd in het decreet van 30 mei 2008. Aanvankelijk werden die regels federaal bepaald, tot het Gewest in 2008 een eigen decreet uitwerkte (de gewesten waren ondertussen door de staatshervorming van 2001 bevoegd geworden).

Het decreet werd in het voorbije decennium maar één keer gewijzigd, na ingrijpende veranderingen aan het Wetboek van de Inkomstenbelastingen 1992 met ook een enorme impact op de lokale en provinciale besturen. Voor het overige bleef het stabiel en heel werkbaar, maar geleidelijk ging het toch achterlopen op andere regelgeving.

In februari 2024 is daarom een ontwerp van decreet ingediend in het Vlaams Parlement om het decreet van 30 mei 2008 te actualiseren:

- Een belangrijke wijziging aan de organieke regelgeving van de gemeenten werkte bijvoorbeeld niet vanzelf door in het decreet van 30 mei 2008. De mogelijkheid om personeel te delen binnen de werking van de gemeente en het OCMW, zoals geregeld in het decreet van 22 december 2017 over het lokaal bestuur, wordt via het ontwerp van wijzigingsdecreet van toepassing gemaakt.
- Zoals op andere bestuursniveaus, wordt het mogelijk voor de gemeenten en de provincies om belastingverhogingen en fiscale boetes kwijt te schelden of te verminderen.
- Het decreet van 30 mei 2008 wordt tot slot volledig klaargemaakt voor een vlotte elektronische berichtenuitwisseling. De termijnberekeningen in alle procedures worden in overeenstemming gebracht met het Bestuursdecreet van 7 december 2018.
- Andere wijzigingen betreffen vernieuwingen die de praktijk van het vestigen en invorderen van de belastingen vergemakkelijken (mogelijkheid om een voorstel van aangifte te formuleren, uitbreiding van de fiscale meldingsplicht voor notarissen bij de vervreemding of hypotheekstelling van onroerende goederen) en terminologische aanpassingen.

1.6. SD 5 De gemeenten ontwikkelen kwalitatieve dienstverlening op basis van open data en innovatieve ICT-oplossingen

OD 5.1 We zetten verder in op beleidsondersteunende monitoren

Data, informatie en kennis zijn essentieel om (lokaal) beleid voor te bereiden en te ondersteunen. Mijn administratie biedt hiervoor de Gemeente-Stadsmonitor aan, het data én kennisplatform voor elk lokaal bestuur dat sterker datagedreven wil besturen.

De nieuwe Gemeente-Stadsmonitor 2024 werd afgelopen jaar voorbereid en ontwikkeld door mijn administratie: een exclusieve burgerbevraging werd in het voorjaar 2023 uitgevoerd in elk van de 300 Vlaamse gemeenten en steden, goed voor de mening van 135.000 inwoners over alle lokale beleidsthema's. Dit is de enige wetenschappelijk onderbouwde uniforme burgerbevraging in Vlaanderen, goed voor betrouwbare uitspraken voor elke gemeente in Vlaanderen. Bovendien kunnen we ook voor het eerst resultaten voor een gehele regeerperiode in tijdperspectief plaatsen dankzij de cadans van deze drie jaarlijkse bevraging.

De 135.000 vragenlijsten werden in het najaar 2023 verwerkt tot meer dan 120 survey-indicatoren. Samen met 300 indicatoren uit registerdatabanken werd de nieuwe Gemeente-Stadsmonitor 2024 gelanceerd eind januari 2024 met een nieuwe website en een live event goed voor meer dan 1.000 deelnemers

De meer dan 400 cijfers voor elke gemeente of stad in Vlaanderen zijn zeer laagdrempelig te consulteren via een nieuw data-kennisplatform dat mijn administratie in 2023 integraal ontwikkelde.

In 2023 zette mijn administratie verder in op de ondersteuning van lokale besturen bij het gebruik en de inzet van de Gemeente-Stadsmonitor en in de vertaalslag van data-kennis naar beleidsinput. Samen met een externe partner rolde ik een workshop 'evidence based lokaal beleid' uit in 69 gemeenten en steden.

OD 5.2 We bouwen verder aan een platform voor het hergebruik van lokaal beschikbare data

In 2023 versterkte ik verder het ecosysteem waarbinnen lokale data efficiënt verzameld en hergebruikt kunnen worden.

Ik investeerde in verschillende ondersteunende toepassingen die ervoor zorgen dat lokale besturen vlotter hun data voor hergebruik kunnen openstellen. Zowel de editor die gebruikt kan worden in lokale software, als het notuleringspakket Gelinkt Notuleren werden doorontwikkeld. ABB bouwde een formulierenbouwer die door verschillende toepassingen gebruikt kan worden om vlot lokale data te verzamelen en die nadien makkelijk open te stellen voor hergebruik.

Om meer data uit lokale besluiten te kunnen ontsluiten, startte ABB met de ontwikkeling van verschillende sjablonen zoals die voor het rechtspositieregelingsbesluit, de installatievergadering voor volgende lokale verkiezingen en voor fiscale reglementen. Dankzij deze investeringen zal ik in 2024 in staat zijn om specifiekere informatie uit lokale besluiten te halen en die te laten doorstromen naar onder meer de mandatendatabank voor hergebruik.

In 2023 werden bestaande toepassingen uitgebreid en aangevuld met lokale data. Dankzij doorontwikkeling en investeringen in de relaties met de doelgroep werd de Lokale Producten- en Dienstencatalogus uitgebreid tot meer dan 15.000 producten. Het Organisatieportaal werd uitgebreid met data van bijkomende bestuurseenheden zoals de autonome bedrijven en de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden.

2023 was ook het jaar waarin het hernieuwde toezicht op de eredienstbesturen startte (cfr. OD 6.2). Ook dit heb ik georganiseerd binnen het bestaande ecosysteem waarbij er 90% van de data rechtstreeks vanuit de notuleringssoftware van deze besturen gehaald wordt. Mijn administratie ontsluiten deze data onder andere naar de gemeente- en provinciebesturen voor hergebruik. Eind 2023 haalden mijn administratie data van meer dan 99,5% van alle eredienstbesturen op.

Het Loket voor Lokale Besturen, de overkoepelende toepassing langs waar veel lokale data verzameld wordt, zal uitgebouwd worden tot de unieke toegangspoort voor de digitale dienstverlening van de Vlaamse overheid. Dit past binnen de Vlaamse digitale dienstverleningsstrategie. Om dit traject zo efficiënt mogelijk aan te vatten verzamelde ik in 2023 via verschillende manieren gebruikersfeedback om tot een gedragen ambitie te komen. Binnen dit traject bleef ik in 2023 gefocust op subsidies voor lokale besturen. Er werden in 2023 12 subsidies georganiseerd via deze toepassing, waarvan 2 vanuit andere agentschappen. Het agentschap heeft verder ook geanalyseerd hoe het Loket voor Lokale Besturen kan evolueren naar de centrale plaats voor subsidieaanvragen.

Langs hergebruikzijde, lanceerde ik in 2023 'Lokaal Beslist', een online tool die agendapunten van bijna alle Vlaamse lokale besturen samenbrengt op 1 centrale plek. Dat maakt het voor inwoners gemakkelijk om te begrijpen waar lokale besturen mee bezig zijn en welke beslissingen er genomen worden. Lokaal Beslist maakt zo de lokale besluitvorming transparanter en kan zo de betrokkenheid van burgers vergroten. Op 7 maart 2024 zaten er al meer dan 1,9 miljoen agendapunten in Lokaal Beslist.

Verder zorgde ik ervoor dat data uit de Lokale Producten- en Dienstencatalogus verder ontsloten wordt voor hergebruik naar onder meer de Rechtenverkenner en het Verenigingsloket.

1.7. SD 6 Onze steden en gemeenten zijn plaatsen waar iedereen duurzaam kan samenleven

OD 6.1 Met wijkverbeteringscontracten pakken we maatschappelijke uitdagingen op een integrale wijze aan

Na de oproep naar wijkverbeteringscontracten in 2021, kwamen de elf geselecteerde wijkverbeteringscontracten in 2023 echt op kruissnelheid. In deze elf projecten gaan lokale besturen samen met de betrokken Vlaamse beleidsentiteiten op zoek naar oplossingen voor complexe en multidisciplinaire uitdagingen die zich in bepaalde wijken concentreren. Hiervoor is een budget van 7,6 miljoen euro beschikbaar. In het voorjaar van 2024 heb ik de collega-ministers over de voortgang van deze projecten geïnformeerd met een mededeling aan de Vlaamse Regering. In verschillende wijkverbeteringscontracten komen geregeld dezelfde thema's naar voren. Één van de belangrijkste doelstellingen van de wijkverbeteringscontracten is daarom het opzetten van een lerend netwerk of community.

Op 1 maart 2023 organiseerde ik een netwerkmoment rond de wijkverbeteringscontracten, waarin de steden en gemeenten ervaringen uitwisselden met elkaar en in contact kwamen met de betrokken Vlaamse beleidsentiteiten die als partner optreden in de contracten. Deze contacten werden vervolgens gecontinueerd en zelfs uitgebreid met workshops en plaatsbezoeken tussen de projecten, samen met de betrokken Vlaamse beleidsentiteiten.

OD 6.2 We zorgen voor een duidelijk kader voor de erkenning van lokale geloofsgemeenschappen

Op 16 november 2021 trad het Erkenningsdecreet Lokale Geloofsgemeenschappen van 22 oktober 2021 in werking. Ondertussen zijn ook alle uitvoeringsbesluiten in werking getreden, met name:

- Besluit van de Vlaamse Regering van 10 december 2021 tot aanwijzing van de bevoegde instantie, vermeld in artikel 18 van het Erkenningsdecreet Lokale geloofsgemeenschappen van 22 oktober 2021 (de Vlaamse Informatie- en screeningsdienst lokale geloofsgemeenschappen ISD werd aangeduid als bevoegde instantie);
- Besluit van de Vlaamse Regering van 28 januari 2022 tot bepaling van de procedure voor de beoordeling door de informatie- en screeningsdienst lokale geloofsgemeenschappen van de ontvankelijkheid van de zwaarwichtige aanwijzingen van een tekortkoming door een bestuur van de eredienst;
- Besluit van de Vlaamse Regering van 01 april 2022 tot uitvoering van het Erkenningsdecreet Lokale Geloofsgemeenschappen 22 oktober 2021 en het decreet van 07 mei 2004 betreffende de materiële organisatie en werking van de erkende erediensten, wat betreft de wijze van communicatie, de opmaak van algemene protocollen voor de elektronische uitwisseling van persoonsgegevens en tot opheffing van het besluit van de Vlaamse Regering van 13 mei 2016 tot vaststelling

van de wijze van communicatie in het kader van het bestuurlijk toezicht op de besturen van de eredienst.

Het Erkenningsdecreet werd in 2022 aangepast opdat de ISD AVG-conforme informatie-uitwisselingsakkoorden kan sluiten. Aangezien met deze akkoorden zowel gewone als bijzondere persoonsgegevens in de zin van de AVG-verordening worden verzameld, uitgewisseld en verwerkt diende de ISD eerst door de Vlaamse decreetgever aangeduid te worden als verwerkingsverantwoordelijke. De ISD werd dan ook als verwerkingsverantwoordelijke aangeduid via het decreet van 15 juli 2022 tot toevoeging van een paragraaf 9 en 10 aan artikel 47 van het Erkenningsdecreet Lokale Geloofsgemeenschappen van 22 oktober 2021.

Bij arrest 2023/113 van het Grondwettelijk Hof van 20 juli 2023 werden twee erkenningscriteria van het Erkenningsdecreet Lokale Geloofsgemeenschappen van 22 oktober 2021 vernietigd. Het betreft enerzijds het verbod op buitenlandse financiering en ondersteuning, die afbreuk doet aan de onafhankelijkheid van een erkende of erkenningszoekende lokale geloofsgemeenschap en anderzijds het verbod op buitenlandse bezoldiging van de bedienaar van de eredienst. Het Grondwettelijk Hof oordeelde dat de inhoud van deze bepalingen onvoldoende voldeed aan de voorzienbaarheidsvereiste en onevenredig was in het licht van de vrijheid van godsdienst.

Rekening houdend met de opmerkingen van het Grondwettelijk Hof werd in het Vlaams parlement op 23 januari 2024 een voorstel van hersteldecreet ingediend. Dit voorstel van decreet werd op 16 april 2024 goedgekeurd door de commissie Binnenlands Bestuur.

In 2022 werden 100 erkenningsaanvragen overeenkomstig de verkorte erkenningsprocedure ingediend, waarvan er 77 ontvankelijk werden verklaard en in behandeling genomen. De nodige adviezen werden bij de federale (de minister van justitie en de veiligheidsdiensten), lokale adviserende actoren (provincies en gemeenten) en representatieve organen ingewonnen. In 2023 werden er 6 nieuwe lokale geloofsgemeenschappen erkend. Één erkenningsaanvraag werd in februari 2024 door het bevoegd representatief orgaan ingetrokken. 70 erkenningsaanvragen zijn derhalve momenteel nog in behandeling. 21 erkenningszoekende moskeeën verbonden aan de Diyanet-koepel hebben samen met Diyanet België (de Belgische tak van het Turkse ministerie van Godsdienstzaken) op 14 november 2023 middels een ingebrekestelling geëist dat de Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur uiterlijk tegen 30 november 2023 een beslissing zou nemen over de erkenningsaanvraag. Ondanks dat de behandelingstermijnen van een erkenningsaanvraag termijnen van orde zijn (er moeten immers heel wat adviezen opgevraagd worden en een grondige screening door de Informatie- en screeningsdienst gevoerd worden), hebben deze Diyanet-moskeeën de minister van Binnenlands bestuur gedagvaard voor de Brusselse rechtbank van eerste aanleg om te pogen een erkenningsbeslissing af te dwingen. De zaak is momenteel in behandeling bij de Brusselse rechtbank.

Een erkenningsaanvraag werd in 2023 overeenkomstig de gewone erkenningsprocedure ingediend door het bevoegd representatief orgaan. Deze lokale geloofsgemeenschap moet een erkenningstraject van 4 jaar doorlopen vooraleer er een beslissing tot erkenning (of geen erkenning) kan worden genomen. Tijdens dit erkenningstraject wordt de lokale geloofsgemeenschap opgevolgd door de Informatie en Screeningsdienst Lokale Geloofsgemeenschappen (ISD) met het oog op het voldoen aan alle erkenningscriteria en verplichtingen gedurende het vierjarig traject. Conform artikel 27, §2 van het Erkenningsdecreet Lokale Geloofsgemeenschappen kan de ISD ze eveneens ondersteunen via het geven van raadgevingen over het voldoen aan de erkenningscriteria.

In mei 2023 werd een opdracht voor een evaluatiestudie van het Eredienstendecreet van 7 mei 2004 aan de Universiteit Antwerpen gegund. Voor de uitvoering van deze opdracht

is 199.000 euro vrijgemaakt. De studie onderzoekt welke aspecten aangaande de financiering, organisatie en werking van de besturen van de eredienst hervormd kunnen worden in het licht van een toekomstig en nieuw eredienstendecreet. Concrete elementen die aan bod komen in de evaluatiestudie zijn onder meer mogelijke alternatieve rechtsvormen voor het huidige openbaar statuut, een mogelijk ander financieringsmodel dan het huidige model, waarbij de financierende overheid de tekorten van een bestuur van de eredienst volledig dekt, de woonstvergoeding waartoe de financierende overheid verplicht is en een vereenvoudiging van het administratief toezicht. Het eindrapport met de aanbevelingen en conclusies van de evaluatiestudie wordt op 23 april 2024 in de commissie Binnenlands Bestuur besproken in aanwezigheid van de onderzoekers van de Universiteit Antwerpen.

Sinds 1 februari 2023 verloopt de communicatie met de besturen van de eredienst en de betrokken actoren (Vlaamse overheid, gemeenten, provincies, representatieve organen) digitaal. Dit betekent dat alle communicatie digitaal verloopt zoals alle officiële briefwisseling tussen ABB en de eredienstbesturen, de indiening van de verplichte notulen van de driemaandelijke vergaderingen van de eredienstbesturen, beslissingen over opstarten van onderzoeken door de ISD, etc. Het Agentschap Binnenlands Bestuur (ABB) stelt hiervoor een elektronische toepassing ter beschikking en voerde een ondersteunend beleid om deze digitalisering mogelijk te maken. Dit was nodig omdat het systeem volledig nieuw is en dus een begeleidingstraject op maat vergde voor de lokale geloofsgemeenschappen. Bestuursleden zijn immers vrijwilligers die niet altijd volledig mee zijn met de digitale technologie. Het ondersteunend beleid dat ABB voerde gebeurde via verschillende communicatiecampagnes, zoals e-mailcampagnes aan de voorzitter en secretaris van de besturen van de eredienst, briefwisseling via de post aan het eredienstbestuur, communicatie via de website van ABB, verschillende online sessies en ook verschillende fysieke bijeenkomsten (oefensessies) op verschillende locaties in de gebouwen van de Vlaamse overheid. Ook de representatieve organen werden van nabij betrokken en ook zij kregen verschillende online sessies en spoorden via hun eigen kanalen de eredienstbesturen aan om mee te stappen in het digitale verhaal. Dit actief aanmoedigingsbeleid van ABB heeft zijn vruchten op korte termijn afgeworpen aangezien quasi 100% van de 1606 eredienstbesturen zich heeft aangesloten op dit digitaal communicatieplatform van ABB.

Het Samenwerkingsakkoord van 2 juli 2008 inzake erediensten, gesloten tussen de federale overheid, de gewesten en de Duitstalige gemeenschap, wordt geactualiseerd. Deze actualisatie betreft enerzijds een betere aansluiting bij de inmiddels gewijzigde regionale regelgevingen inzake de erkenning van lokale geloofsgemeenschappen. Anderzijds beoogt de actualisatie een verbetering van de samenwerking met de federale overheid inzake de veiligheidsadviezen aangaande de erkende en de te erkennen lokale geloofsgemeenschappen. Er zijn hierover overlegmomenten geweest tussen de kabinetten en de administraties van de bevoegde federale en regionale ministers van erediensten. Dit traject is momenteel nog lopende.

Een eerste informatie-uitwisselingakkoord van de ISD werd gesloten met de VSSE (Staatsveiligheid) als prioritaire partner van de ISD voor de uitwisseling van geclassificeerde veiligheidsinformatie. Dit akkoord tussen de ISD en VSSE werd gesloten op 21 februari 2023. Met andere overheidsinstanties voert de ISD momenteel gesprekken voor het sluiten van informatie-uitwisselingsakkoorden die nodig zijn voor de werking van de ISD.

Een professionaliseringstraject, gesubsidieerd door de Vlaamse Regering ten belope van 401.793 euro, voor besturen van de eredienst en lokale geloofsgemeenschappen werd ontwikkeld door de Thomas More hogeschool in de vorm van een postgraduaat. Dit postgraduaat ging van start in oktober 2023 met cursisten vanuit islamitische, orthodoxe,

protestantse, anglicaanse en rooms-katholieke geloofsgemeenschappen. Het postgraduaat is een opleidingstraject van 30 studiepunten, verspreid over de academiejaren 2023-2024 en 2024-2025. Hiermee krijgen de deelnemers theoretische kaders en praktische vaardigheden aangereikt om de werking van hun geloofsgemeenschap te professionaliseren in functie van de verplichtingen opgenomen in het Erkenningsdecreet Lokale Geloofsgemeenschappen van 22 oktober 2021 en het Eredienstendecreet van 7 mei 2004. Er wordt ook nauw samengewerkt met de representatieve organen binnen de stuurgroep van dit professionaliseringstraject.

In samenwerking met de VVSG wordt een kennisnetwerk uitgebouwd dat lokale besturen faciliteert in hun regierol ten aanzien van lokale geloofsgemeenschappen. Hierbij worden lokale besturen versterkt in hun adviserende rol aan de Vlaamse overheid in het kader van de erkenningsverplichtingen die lokale geloofsgemeenschappen moeten naleven. De rol van lokale besturen met betrekking tot duurzame lokale verankering van hun lokale geloofsgemeenschappen wordt daarbij versterkt. Ook wordt met dit project de samenwerking tussen lokale besturen en de ISD verder versterkt. Dit project, waarvoor 250.000 euro is vrijgemaakt, zal van juni 2024 tot juni 2026 lopen.

OD 6.3 We bieden de lokale besturen meer mogelijkheden en stimuli om in te zetten op een adequaat en toekomstgericht beleid inzake neven- en herbestemming van eredienstgebouwen

In 2023 konden de gemeenten de eerste vruchten plukken van de werking van het Platform Toekomst Parochiekerken, dat startte in de tweede jaarhelft van 2022. Met een subsidiebesluit, goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 22 december 2022, is de werking van het Platform verzekerd tot en met einde 2024.

Het Platform is er gekomen in uitvoering van de visienota over de beleidsmaatregelen voor de her- en nevenbestemming van parochiekerken, die de ministers Somers en Diependaele gezamenlijk opmaakten en door de Vlaamse Regering op 16 juli 2021 is goedgekeurd. Ook het Vlaams Parlement onthaalde deze visienota positief, meer bepaald in een vergadering van de verenigde commissies 'binnenlands Bestuur, Gelijke Kansen en Inburgering' en 'Wonen en Onroerend Erfgoed' op 25 oktober 2021.

In de vorige begrotingstoelichtingen is geschreven hoe de Vlaamse Regering de voorbije jaren de regelgevende context met betrekking tot dit dossier optimaliseerde. Vanaf 2025 is iedere gemeente verplicht om te beschikken over een goedgekeurd kerkenbeleidsplan (invoeging van artikel 33/2 in het eredienstendecreet van 7 mei 2004). En sinds 2023 zijn de subsidiemogelijkheden voor her- of nevenbestemming van niet-beschermd parochiekerken uitgebreid. Door een wijziging van het decreet van 12 juli 2013 houdende toekenning van subsidies voor o.a. gebouwen van de eredienst zijn er nu ook subsidies mogelijk wanneer lokale besturen 'opmetingsplannen' of 'trajectbegeleidingen' laten verrichten in het kader van een herbestemming. Ook voor "noodzakelijke basisinvesteringen die een herbestemming mogelijk maken" zijn subsidies mogelijk, zelfs voor gewezen gebouwen van de eredienst, tot maximaal 250.000 euro. Van deze laatste nieuwe subsidiemogelijkheid is in 2023 3 keer gebruikt gemaakt, voor voormalige parochiekerken in Sint-Pieters-Leeuw, De Panne en Olen.

Het Platform Toekomst Parochiekerken is een samenwerkingsverband tussen de VVSG en de vzw Parcum. Het platform wordt aangestuurd door een stuurgroep met alle belanghebbenden, o.a. de Vlaamse bisschoppen, de VVSG en de Vlaamse Bouwmeester. Het afgelopen anderhalf jaar werkte het Platform een divers ondersteuningspakket uit en hielpen talrijke gemeenten op de meest diverse manieren:

- In 2023 volgde het Platform 40 dossiers op (van lokale besturen en/of kerkbesturen) in verband met kerkenbeleidsplannen en vooral neven- en herbestemming. Het gaat om dossiers die tijdsintensiever zijn dan adviesvragen, met voorbereidingen en een of meerdere overlegmomenten online of ter plaatse. Daarnaast beantwoordde het Platform circa 140 adviesvragen.
- Het Platform actualiseerde het sjabloon voor kerkenbeleidsplannen, stelde een typebestek op voor 'begeleiding kerkenbeleidsplan' (met of zonder participatie), schreef een 'leidraad kerkenbeleidsplan' en ontsloot die documenten via toekomstparochiekerken.be. Het Platform bereikte 159 deelnemers met vorming over kerkenbeleidsplannen (via een fysieke sessie en een onlinesessie).
- Het Platform organiseerde een inspiratiedag in Mechelen (met 115 bezoekers) en een lerend-netwerkmoment in Antwerpen (met een 70-tal bezoekers). Via overlegorganen als de klankbordgroep (met daarin organisaties als Herita, FARO, VLM, Monumentenwacht, de erfgoedcellen, de bisdommen, de Regionale Landschappen, VVP en NAV), het zesmaandelijks VLINTER-overleg en de stuurgroep stemde het Platform af met alle relevante betrokken organisaties.

OD 6.4 We ondersteunen lokale besturen in hun sleutelrol bij de preventie van gewelddadige radicalisering

Een van de engagementen in het Vlaams regeerakkoord betreft de vroegtijdige detectie en preventie van gewelddadige radicalisering. Dit gebeurt via een geïntegreerde aanpak waarbij ieder betrokken Vlaams beleidsdomein instaat voor de uitvoering van enkele prioritaire doelstellingen. Op 21 mei 2021 keurde de Vlaamse Regering hiervoor het 'Actieplan ter preventie van gewelddadige radicalisering, extremisme, terrorisme en polarisatie' goed. Het actieplan loopt nog tot het einde van de regeerperiode. Om vanaf de volgende regeerperiode voor dit beleid een decretale basis te voorzien, werd in 2023 het initiatief genomen om een decreet over het Vlaamse beleid voor de preventie van gewelddadige radicalisering, extremisme, terrorisme en schadelijke polarisatie voor te bereiden. In het decreet worden de doeleinden en de scope van het Vlaamse beleid, de noodzakelijke (rand)voorwaarden voor een effectief beleid, en de organisatiestructuur vastgelegd. Daarnaast bepaalt het decreet de ondersteuningsstructuur voor de gemeenten.

De gemeenten hebben een centrale rol in de aanpak van gewelddadige radicalisering, extremisme en schadelijke polarisatie. In 2023 verlengde ik de subsidies aan de gemeenten om een lokale aanpak uit te bouwen, zoals voorzien in het begin van de regeerperiode, voor een tweede maal. Zo kunnen ze lokaal gericht inspelen op bepaalde pijnpunten die zich voordoen. Ze worden hierin ondersteund door de VVSG.

De lokale integrale veiligheidscellen inzake radicalisme, extremisme en terrorisme (LIVC-R) staan voor grote uitdagingen in de strijd tegen gewelddadige radicalisering. Naast de traditionele vormen van gewelddadig extremisme zien we steeds meer nieuwe vormen en mengvormen. Daarom wordt verder ingezet op de versterking van de LIVC-R's. Via het 'Begeleidings- en coachingstraject LIVC-R' van VVSG werden burgemeesters geïnformeerd en gesensibiliseerd over mogelijke verbeterprocessen met betrekking tot hun LIVC-werking. Daarnaast werden er intensieve begeleidingsprojecten voorzien voor de LIVC-R-coördinatoren. Zo zijn in totaal sinds het begin van het project 32 unieke LIVC's-R begeleid. Dat komt overeen met 56 unieke gemeenten.

In november 2023 ging bijkomend een gespecialiseerd expertenaanbod van start waarop gemeenten beroep kunnen doen. Aangezien gemeenten niet op alle vlakken zelf de nodige expertise kunnen uitbouwen om op uitdagingen een passend antwoord te bieden, en er

ook snel en adequaat moet worden ingespeeld op acute of escalerende lokale problematieken, wordt bijkomende ondersteuning voorzien. Vijf expertorganisaties voorzien elk in een gespecialiseerd aanbod op maat.

Schadelijke polarisatie, haatspraak en desinformatie, zowel online als offline, blijven belangrijke voedingsbodems voor gewelddadig extremisme waarop verder werd ingezet. Gemeenten hebben de sleutels in handen om gebeurtenissen of personen die schadelijke polarisatie aanzwengelen te detecteren en het vertrouwen tussen en met de burgers te verbeteren. Het project PolarProf van het Hannah Arendt Instituut, dat gemeenten moet helpen om een lokaal actieplan rond deze thematieken te ontwikkelen, kwam op kruissnelheid. HAI organiseerde het afgelopen jaar regionale actiedagen waarop het Collective Impact Model werd aangeleerd. Dit model is bij uitstek geschikt om complexe problemen zoals schadelijke polarisatie aan te pakken. Ook de Arendt Academy kwam tot volle wasdom: geïnteresseerde gemeenten kunnen er nu terecht voor e-learning rond onder meer schadelijke polarisatie maar ook voor expertisedeling en ondersteuningsvragen.

Ik continueerde de werking van het Wij-Zij Netwerk dat wordt getrokken door Kazerne Dossin. Vandaag bestaat het Netwerk uit 20 actieve partners uit verschillende sectoren. Via de website, video's en publieksmomenten wil Wij-Zij professionals inspireren en concrete handvaten aanreiken. Vlaamse gemeenten kunnen nu met ondersteuningsvragen terecht bij het Wij-Zij-netwerk dat vervolgens zorgt voor dispatching naar de relevante netwerkpartners.

1.8. Budgettair kader voor het begrotingsjaar

1. Departement en IVA's zonder rechtspersoonlijkheid (excl. DAB's)

BINNENLANDS BESTUUR, MVG excl. DAB

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2023	1e BA	1e BA-JR	BU	1e BA	1e BA-JR	BU
ESR-uitgaven WT, LO, PR	4.524.756	4.598.811	4.497.349	4.429.744	4.535.983	4.514.068
Toe-lagen IS	0	0	0	0	0	0
Overige LE, PA, andere	0	0	0	0	0	0
Totaal	4.524.756	4.598.811	4.497.349	4.429.744	4.535.983	4.514.068

Ontvangsten

SJ0-9SMCAGA-OW – EEN SAMENHANGEND BELEID INZAKE DE LOKALE EN DE PROVINCIALE BESTUREN

Korte inhoud begrotingsartikel

Op dit ontvangstenartikel worden de terugvorderingen geboekt van de kosten van de gewestelijke ontvangers. Daarnaast wordt de terugvordering van niet aangewende subsidies binnen het beleidsveld Binnenland op dit artikel aangerekend.

Begrotingsuitvoering

(duizend euro)			
2023	AO	TO	LO
1e BA	509	0	0
BU	2.313	0	0

Inhoudelijke toelichting

De terugvorderingen voor de kosten van de gewestelijk ontvangers bedroegen in 2023 533 keuro.

De terugvorderingen van subsidies bedroegen 1.777 keuro:

- 1.231 keuro terugvordering consumptiebudget voor kwetsbare gezinnen
- 223 keuro terugvordering responsabiliseringsbijdrage 2023
- 164 keuro terugvordering Zomerscholen 2023
- 159 keuro terugvordering diverse subsidies

Daarnaast werden een aantal diverse ontvangsten geboekt (3 keuro), zoals terugvorderingen van rechtsplegingsvergoedingen.

SJ0-9SMCTGG-OW – BEGROTINGSFONDS VOOR INTERBESTUURLIJKE DIGITALISERING LOKALE OVERHEDEN

Korte inhoud begrotingsartikel

Dit ontvangstenartikel is bestemd voor de ontvangsten van betalingen voor geleverde diensten, eventuele inschrijvingsgelden, subsidies van externe overheden, middelen via sponsoring, schenkingen en legaten, terugvorderingen en schadevergoedingen/betalingen afkomstig uit dadingen. Dit artikel spijst uitgavenartikel SJ0-1SMC4GG-WT.

Begrotingsuitvoering

(duizend euro)			
2023	AO	TO	LO
1e BA	0	0	0
BU	0	297	0

Inhoudelijke toelichting

In 2023 werd reeds 297 keuro teruggevorderd i.k.v. VLOCA-trajecten.

Uitgaven

SJ0-1SMC2GA-WT – EEN SAMENHANGEND BELEID INZAKE DE LOKALE EN DE PROVINCIALE BESTUREN

Korte inhoud begrotingsartikel

Dit krediet bevat de uitgaven voor de dagelijkse werking van de beleidsondersteuning, de ondersteuning van de lokale besturen, de werkingskosten voor de informatie- en screeningsdienst lokale geloofsgemeenschappen en de kosten voor de communicatie en de kennisdeling met de lokale besturen.

Daarnaast trekt de Vlaamse begroting middelen uit voor subsidies voor het niet-beschermd patrimonium van de erkende erediensten, gebouwen voor de openbare uitoefening van de niet-confessionele morele dienstverlening en voor de haalbaarheidsstudies voor neven- en herbestemmingen van parochiekerken en crematoria.

Ook het Lokaal Energie- en Klimaatplan (LEKP), zomerscholen, preventie van radicalisering, het relanceproject Kopenhagen, de financiering van de OCMW's ten gevolge van de energiecrisis en maatregelen in het kader van de Oekraïne-crisis worden vanuit dit krediet gefinancierd.

Begrotingsuitvoering

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2023	1e BA	1e BA-JR	BU	1e BA	1e BA-JR	BU
Uitgaven	41.485	112.106	105.658	41.485	132.290	112.153

Inhoudelijke toelichting

Deze budgetherverdelingen vonden plaats t.a.v. de begrotingsaanpassing:

(duizend euro)

VAK	VEK	Omschrijving herverdeling
	13.171	Herverdeling vanuit de relanceprovisie (CB0- 1CBG2AH-PR)
48.486	48.615	Herverdeling vanuit de provisie Noodfonds Oekraïne (CB0-1CBG2AM-PR)
403	136	Herverdeling vanuit de provisie voor het Europees Voorzitterschap (SA0-1SBA2AA-PR)

21.750	27.250	Herverdeling vanuit het Vlaams Klimaatfonds i.k.v. LEKP
	1.941	Herverdeling vanuit het Minafonds i.k.v. LEKP
842	842	Herverdeling vanuit het beleidsdomein Onderwijs i.k.v. zomerscholen
-810	-1.100	Herverdeling naar het beleidskrediet stedenbeleid (SJ0-1SMC2HA-WT)
-50	-50	Herverdeling naar digitalisering interbestuurlijke component (SJ0-1SMC2GD-WT)
70.621	90.805	

In 2023 werden volgende uitgaven aangerekend op dit begrotingsartikel:

(duizend euro)

Juridische procedures en adviezen	319
Communicatie	141
Werkingsmiddelen beroepscommissie voor tuchtzaken	22
Ondersteuning lokale besturen, consultancy en studieopdrachten	2.234
Ondersteuning beleidsgericht onderzoek	807
Gesubsidieerde infrastructuur	2.909
Corona 2020-2021-2022	-853
Werkingskosten informatie- en screeningsdienst lokale geloofsgemeenschappen	1.376
Lokaal Energie- en Klimaatpact	40.906
Zomerscholen	3.483
Preventie radicalisering	1.960
Gemeente- en stadsmonitor	400
Noodfonds Oekraïne	42.959
Versterking energiecellen OCMW's	8.580
Overige werkingsmiddelen	12
EU-voorzitterschap	403
Totaal	105.658

SJ0-1SMC2GB-WT – ORGANISATIE VERKIEZINGEN

Korte inhoud begrotingsartikel

Op dit begrotingsartikel worden de kosten aangerekend voor de organisatie van de verkiezingen.

Begrotingsuitvoering

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2023	1e BA	1e BA-JR	BU	1e BA	1e BA-JR	BU
Uitgaven	1.723	1.723	1.176	1.911	1.911	216

Inhoudelijke toelichting

In 2023 werden o.a. uitgaven voor de upgrade van de resultatenwebsites voor de verkiezingen, de digitalisering van de verkiezingsuitgaven en de certificering van het digitaal stelsysteem op dit begrotingsartikel aangerekend. Voor meer detail, zie OD 3.2.

SJ0-1SMC2GC-WT – FONDSSEN LOKALE FINANCIERING

Korte inhoud begrotingsartikel

Dit begrotingsartikel omvat de algemene financieringsmiddelen voor lokale en provinciale besturen, waaronder als voornaamste de middelen uit het Vlaams Gemeentefonds.

Begrotingsuitvoering

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2023	1e BA	1e BA-JR	BU	1e BA	1e BA-JR	BU
Uitgaven	4.382.576	4.382.576	4.383.279	4.382.576	4.382.576	4.383.279

Inhoudelijke toelichting

In 2023 werden volgende uitgaven aangerekend op dit begrotingsartikel:

(duizend euro)

Vlaams Gemeentefonds	3.068.583
Aanvullende dotatie Gemeentefonds centrumsteden	179.940
Aanvullende dotatie Elia-taks	83.000

Aanvullende dotatie sectorale subsidies	131.010
Aanvullende dotatie compensatie overdracht provinciale instellingen	24.233
Regularisatiepremies vroegere contingentgesco's	332.598
Dotaties provincies Oost-Vlaanderen en Vlaams-Brabant.	9.321
Dotatie gebaseerd op de responsabiliseringsbijdragen van de lokale besturen	269.798
Dotatie gebaseerd op open ruimte	108.361
Uitvoering compensatieregeling niet-VIA-personeel VIA 6	43.761
Compensatie minderontvangsten energiedividenden	38.144
Financiële ondersteuning gemeenten en VGC omwille van inflatie (excl. VGC)	93.530
Financiering kleine gemeenten met faciliteiten	1.000
Totaal	4.383.279

SJ0-1SMC2GD-WT – INITATIEVEN BINNENLANDS BESTUUR MET EEN DIGITAAL COMPONENT

Korte inhoud begrotingsartikel

De middelen op dit begrotingsartikel worden ingezet voor projecten met een digitale/technologische component om hedendaagse en innovatieve oplossingen te realiseren voor de uitdagingen waarmee binnenlands bestuur wordt geconfronteerd.

Begrotingsuitvoering

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2023	1e BA	1e BA-JR	BU	1e BA	1e BA-JR	BU
Uitgaven	3.972	7.242	7.236	3.772	19.042	18.420

Inhoudelijke toelichting

Deze budgetherverdelingen vonden plaats t.a.v. de begrotingsaanpassing:

(duizend euro)

VAK	VEK	Omschrijving herverdeling
	11.700	Herverdeling vanuit de relanceprovisie (CB0-1CBG2AH-PR)

3.520	3.520	Herverdeling vanuit de provisie VRD (SC0-1SJA2ND-PR) i.k.v. VLOCA en LBL0D
-300		Herverdeling naar Digitaal Vlaanderen (SC0-1SJA2NY-IS) i.k.v. Cyber Response Team
50	50	Herverdeling vanuit het beleidskrediet binnenland (SJ0-1SMC2GA-WT) i.k.v. BBC DR
3.720	15.270	

De belangrijkste uitgaven op dit begrotingsartikel zijn de initiatieven i.k.v. Gemeente zonder Gemeentehuis, het project VLOCA en productontwikkeling voor onder meer het Loket voor Lokale Besturen, BBC-rapportering, Lokale Besluiten als geLinkte Open Data en publieke databanken.

SJ0-1SMX2GF-WT – LOKAAL BOUWSHIFTFONDS

Korte inhoud begrotingsartikel

Dit budget wordt gebruikt voor de compensatie van lokale besturen in het kader van planschadedossiers.

Begrotingsuitvoering

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2023	1e BA	1e BA-JR	BU	1e BA	1e BA-JR	BU
Uitgaven	95.000	95.000	0	0	0	0

Inhoudelijke toelichting

Het begrotingsartikel wordt gespijsd met middelen uit het BRV-fonds. Het budget werd niet benut in 2023 en wordt overgezet naar 2024.

SJ0-1SMC4GG-WT – BEGROTINGSFONDS VOOR INTERBESTUURLIJKE DIGITALISERING LOKALE OVERHEDEN

Korte inhoud begrotingsartikel

Dit budget is hoofdzakelijk bestemd voor de aankoop van diensten om te voldoen aan vragen tot ondersteuning vanuit:

- lokale overheden in het kader van digitaliseringsprojecten waarbij zij betrokken zijn;
- entiteiten, externe overheden en derden in het kader van digitalisering van dienstverlening aan lokale overheden of dienstverlening waarbij lokale overheden betrokken zijn.

Dit artikel wordt gespijsd via middelenartikel SJ0-9SMCTGG-OW

Begrotingsuitvoering

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2023	1e BA	1e BA-JR	BU	1e BA	1e BA-JR	BU
Uitgaven	0	164	0	0	164	0

Inhoudelijke toelichting

Het budget werd in 2023 nog niet benut.

2. ISE STEDENBELEID

2.1 SD 7 We blijven inzetten op de steden en hen ondersteunen om de maatschappelijke uitdagingen op korte en middellange termijn aan te pakken

OD 7.1 We bestendigen en versterken de stedelijke aanpak

Het Vlaams fonds voor de stimulering van (groot)stedelijke en plattelandsinvesteringen (investeringsfonds) is gestart in 2017, waarbij drie financieringskanalen - stadsvernieuwing, het vroegere grootstedenbeleid en het plattelandsfonds - worden gebundeld.

Via de eerste pijler, namelijk stadsvernieuwing, ondersteun ik projecten die de aantrekkelijkheid, leefbaarheid en duurzaamheid van de Vlaamse provinciale en centrumsteden verhogen. In 2023 lanceerde ik daarvoor 3 oproepen:

Een eerste oproep richtte zich op grootschalige stadsvernieuwingsprojecten, waarvoor maximaal 5 miljoen euro aan subsidies kon worden aangevraagd. Er werden 16 projecten ingediend, waarvan er 3 werden geselecteerd. Voor de eerste keer verliep het jureringsproces in twee fases (getrapte jurering), waarbij in een eerste fase de steden een bondig voorstel indienden, waarna de steden, die op basis van dit eerste voorstel werden geselecteerd, vervolgens de kans kregen om dit voorstel in een tweede fase verder uit te werken. Ik voerde deze werkwijze in om enerzijds de werklast bij de lokale besturen te verlichten, maar anderzijds ook om de kwaliteit van de ingediende voorstellen te verhogen.

De tweede oproep richtte zich op conceptsubsiëring. Binnen die oproep kunnen de steden projecten indienen om een stevige projectbasis te ontwikkelen voor een uitdagende thematiek of plek. Hiervoor dienden de steden 9 projecten in, waarvan er 5 werden geselecteerd.

De derde oproep tenslotte, betrof de thematische projectsubsidies. Deze oproep richt zich op specifieke stedelijke uitdagingen waarop tot nog toe geen afdoend antwoord kon worden geformuleerd. De oproep 2023 stond in het teken van klimaatrobuuste wijkinrichting ter versterking van de levenskwaliteit. 10 steden dienden in totaal 10 projecten in, waarvan er 3 werden goedgekeurd.

Met de tweede pijler van het investeringsfonds heb ik net als de vorige jaren ook in 2023 aan de 5 centrumsteden Antwerpen, Gent, Mechelen, Oostende en Sint-Niklaas een subsidie (het vroegere grootstedenbeleid) toegekend voor investeringen in stadsvernieuwingsprojecten met als doel de duurzaamheid en de kwaliteit van de fysieke leefomgeving te verbeteren.

Met de derde pijler van het investeringsfonds heb ik met het oog op investeringen in vaste materiële activa in 2023 aan 50 plattelandsgemeenten een subsidie (het vroegere plattelandsfonds) toegekend.

	Budget 2023 (in euro)
3 oproepen rond stadsvernieuwing	9.041
Subsidie 5 centrumsteden	14.274

Subsidie plattelandsgemeenten	7.473
-------------------------------	-------

De 9 projecten uit de oproep "Veerkrachtige Steden na corona" uit 2021 in het kader van het relanceplan Vlaamse Veerkracht, zijn in 2023 het tweede uitvoeringsjaar ingegaan.

In 2023 heeft het 100 wijken-platform lokale besturen begeleid bij een wijkgerichte benadering van complexe uitdagingen gekoppeld aan de gebouwde omgeving. Het gaat hierbij om een afgestemde aanpak van maatregelen als ontharding, vergroening, waterbuffering, (collectieve) renovatie, (geclusterde) elektrische en deelmobiliteit, hernieuwbare energie, enz.

OD 7.2 We pakken de grootstedelijke problematieken en uitdagingen krachtadig aan

In 2023 heb ik de Vlaamse Gemeenschapscommissie via een subsidie verder ondersteund bij de aanpak van grootstedelijke problematieken. Voor de problematiek van de uitdijende effecten van het grootstedelijk gebied van Brussel, heb ik de steun aan Dilbeek, Halle, Vilvoorde, Ninove (effecten grootstedelijk gebied) en Denderleeuw, Geraardsbergen en Zottegem (aanpak mobiliteitsknooppunten) voortgezet.

	Budget 2023 (in euro)
Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC)*	18.536.654,15
VGC Extra energie	470.000
Dilbeek	1.329.749
Halle	624.305
Vilvoorde	1.505.053
Ninove	1.040.893
Denderleeuw	628.772
Zottegem	825.580
Geraardsbergen	1.045.648

Voor meer info verwijst ik ook naar OD 4.1.

OD 7.3 We bouwen verder mee aan Vlaanderen als slimme regio en dragen bij aan de verdere ontwikkeling van het Vlaamse smart city-ecosysteem

In het programma Smart Flanders 3.0, zette ik een deelprogramma op rond een lokaal en datagedreven mobiliteitsbeleid. Dit deelprogramma biedt handvaten in het oplossen van beleidsvragen rond slimme mobiliteit die op het lokale niveau bestaan, door het samenbrengen van de juiste actoren en het opzetten van instrumenten ter ondersteuning. De Vlaamse Open City Architectuur (VLOCA), het digitale bouwplan voor de slimme regio Vlaanderen werd geoptimaliseerd. In de VLOCA-trajecten stonden lokale besturen samen met experts en geïnteresseerde stakeholders stil bij de mate waarin de gewenste digitale oplossing bijdraagt tot de vooropgestelde doelstellingen. Dit werd in een generieke referentiearchitectuur uitgewerkt waardoor ook alle andere lokale besturen deze inzichten

en standaarden nu kunnen hergebruiken. Op die manier garandeer ik een vlotte, duurzame en schaalbare aanbesteding van slimme oplossingen in de regio alsook het hergebruik van bestaande Vlaamse digitale bouwblokken.

Het voorbije jaar is duidelijk geworden dat het belang van cyberveiligheid van lokale besturen niet onderschat mag worden. Om steden en gemeenten verder te ondersteunen is de samenwerking met VVSG voor het project Cyberveilige Gemeenten verdergezet en uitgebreid. De toolkit cyberveiligheid werd verder uitgebouwd en begeleidende sessies werden georganiseerd, om het ontwikkelde materiaal tot bij de lokale besturen te brengen. Ook voorzag ik opnieuw de mogelijkheid om de ICT-omgeving kosteloos te laten doorlichten door ethische hackers van Howest. In 2023 verlengde ik daarnaast de cofinanciering van ICT-veiligheidsaudits voor lokale besturen, door het laten uitvoeren van professionele ICT-veiligheidsaudits om kwetsbaarheden te identificeren en de informatiebeveiliging te versterken.

Naar aanleiding van cyberincidenten in onder andere Antwerpen en Diest, zijn in 2023 bijkomende initiatieven opgestart om lokale besturen verder te ondersteunen in het geval zich een incident voordoet. In samenwerking met Minister-president Jambon werd het Cyber Response Team (Vo-CRT) opgestart. Het Vo-CRT treedt als centraal aanspreekpunt op voor lokale besturen bij cyberincidenten. De ondersteuning die geboden wordt is tweeledig: enerzijds preventieve ondersteuning waarbij lokale besturen gesensibiliseerd en geïnformeerd worden door onder andere het opmaken van kennisartikelen, het beantwoorden van vragen en het verlenen van adviezen. Anderzijds biedt het Vo-CRT reactieve ondersteuning. Wanneer een lokaal bestuur het slachtoffer wordt van een cyberaanval, zal het Vo-CRT ondersteuning bieden bij het verzamelen van de nodige informatie, het opstarten van een crisisplan en de coördinatie van activiteiten en communicatie.

Om de uitrol van Vlaanderen als slimme regio te faciliteren, ondersteun ik samen met mijn collega-ministers van Digitalisering en Innovatie de Smart Region werking. Focus van de Smart Region-werking ligt onder meer op het verbinden van initiatieven en het faciliteren van de opschaling van projecten.

OD 7.4 We nemen als Vlaamse overheid deel aan stedelijke netwerken en overlegorganen en stimuleren de deelname van andere actoren en lokale besturen aan de Europese en internationale netwerken

Zoals de voorbije jaren volgde ik het Europese stedenbeleid op, in het bijzonder de Urban Agenda, de operationalisering in partnerschappen, en andere vormen van Europese interstedelijke samenwerking.

In 2023 namen Zweden en Spanje het EU-voorzitterschap waar. Volgens de toerbeurtregeling nam het Brussels Hoofdstedelijk Gewest het delegatieleiderschap op in de Europese fora inzake de stedelijke aangelegenheden, zoals de Urban Development Group (UDG) meetings en de Directors-General Urban Matters (DGUM) meetings. Mijn diensten namen deel aan de voorbereiding van de gezamenlijke Belgische standpuntbepaling, die tot stand komt op basis van intra-Belgisch overleg.

In 2023 werden ook de voorbereidingen voortgezet van het Belgische EU-voorzitterschap in de eerste helft van 2024. Mijn diensten zijn actief betrokken bij de organisatie van de evenementen rond stedelijk beleid, waarvoor het Brussels Gewest fungeert als coördinator. Via structurele overlegorganen zoals de Interstedelijke Reflectiegroep zorgde ik voor een betere informatiedoorstroming naar steden rond Europese subsidieprogramma's. In 2023 kwam deze groep 4 keer samen. In deze groep zijn, naast

mijn administratie Stedenbeleid, ook de dertien centrumsteden vertegenwoordigd, net als de VVSG, het Kenniscentrum Vlaamse Steden en VLEVA. Daarnaast organiseerde ik, in samenwerking met onder meer het Kenniscentrum Vlaamse Steden en betrokken Vlaamse beleidsdomeinen, overleg- en infomomenten rond specifieke programma's zoals het samenwerkingsverband 'Driving Urban Transitions' (DUT) en de EU-Missie '100 klimaatneutrale en slimme steden 2030'.

OD 7.5 Stedenbeleid is een referentiepunt voor de Vlaamse steden

Ter voorbereiding van de nieuwe editie van de Gemeente-Stadsmonitor heb ik in overleg met de centrumsteden de registerindicatoren gescreend zodat deze zo goed mogelijk aansluiten bij de noden van lokale besturen. Ook is met hen de opmaak besproken van een rapport over de 13 centrumsteden, dat beschikbaar zal zijn in het voorjaar 2024. Tenslotte kan ik aangeven dat 12 centrumsteden in het kader van de burgerbevraging 2023 van de Gemeente-Stadsmonitor opnieuw ingegaan zijn op het aanbod om extra bevragingen te laten voorzien zodat zij kunnen beschikken over surveyresultaten op stadsdeelniveau. Voor meer info verwijst ik naar OD 5.1.

In 2023 ben ik in samenwerking met de Vlaamse minister bevoegd voor Omgeving gestart met het ondersteunen van provinciale steden in hun regie van verdichtingsprojecten en dit via de inzet van omgevingsexperten. Voor het delen van ervaringen en kennis heb ik een digitaal overleg met de algemeen directeurs van deze steden voorzien. Dit overleg is in 2023 tweemaal doorgegaan. Tenslotte heb ik een tweede raamcontract voorbereid om deze steden te ondersteunen in hun regie van klimaatrobuuste maatregelen. Vanaf 2024 kunnen zij gebruik maken van dit bijkomende aanbod.

Ik heb samen met de Vlaamse minister bevoegd voor Jeugd de Jeugdmonitor verder ter beschikking gesteld van lokale besturen. Hiermee kunnen lokale besturen aan de slag om kinderen en jongeren te bevragen en een kind- en jeugdvriendelijk beleid vorm te geven.

Met het project SAMEN in de stad Antwerpen, stad Mechelen en in Neteland werd gewerkt aan een pregerechtigde aanpak om te voorkomen dat jongeren verglijden in een criminele levensstijl. Voor Antwerpen en Mechelen is dit uitgebreid met een luik 'Vatbaar voor rekrutering' om ook te voorkomen dat jongeren geronseld worden door criminele drugsnetwerken. In Mechelen is ook het Quick Response Team opgestart om de structurele oorzaken van onveiligheidsgevoelens aan te pakken na gewelddadige incidenten die gerelateerd zijn aan het drugsmilieu.

2.2 Budgettair kader voor het begrotingsjaar

STEDENBELEID, MVG excl. DAB

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2023	1e BA	1e BA-JR	BU	1e BA	1e BA-JR	BU
ESR-uit-	58.842	59.652	59.564	62.881	65.859	61.955

gaven WT, LO, PR						
Toe- lagen IS	0	0	0	0	0	0
Overige LE, PA, andere	0	0	0	0	0	0
Totaal	58.842	59.652	59.564	62.881	65.859	61.955

1. Departement en IVA's zonder rechtspersoonlijkheid (excl. DAB's)

Ontvangsten

SJ0-9SMCAHA-OW – ONDERSTEUNING NAAR DUURZAME EN CREATIEVE STEDEN

Korte inhoud begrotingsartikel

Op dit ontvangstenartikel worden de terugvorderingen geboekt van de niet aangewende of terug te vorderen subsidies beleidsveld stedenbeleid. Het kan gaan om te veel ontvangen subsidies of terugvorderingen omdat niet aan alle voorwaarden voldaan is.

Begrotingsuitvoering

(duizend euro)			
2023	AO	TO	LO
1e BA	20	0	0
BU	0	0	0

Inhoudelijke toelichting

In 2023 werden geen terugvorderingen geboekt.

Uitgaven

SJ0-1SMC2HA-WT – ONDERSTEUNING NAAR DUURZAME EN CREATIEVE STEDEN

Korte inhoud begrotingsartikel

Dit begrotingsartikel omvat de kredieten die bestemd zijn om de werkingskosten en andere kosten te betalen voor het Vlaamse Stedenbeleid, de ad nominatim subsidies aan de VVSG voor de werking van het kenniscentrum Vlaamse Steden en aan de VGC, de subsidies voorzien om de grootstedelijke uitdagingen aan te pakken in vier gemeenten rond Brussel

(Dilbeek, Halle, Vilvoorde en Ninove) alsook subsidies voor Denderleeuw, Zottegem en Geraardsbergen voor hun centrumfunctie als mobipunt voor de regio.

De verdere uitbouw van het slimme steden en gemeenten traject wordt ook aangerekend op dit begrotingsartikel.

Op dit begrotingsartikel worden de uitgaven aangerekend voor projectsubsidies, initiatieven die een boost geven aan de stedelijkheid en het stedelijke leven in de stad zelf (voorbeeldfunctie, leerpunten voor andere steden, positieve beeldvorming).

Tenslotte de kosten van monitoring van de duurzame en creatieve steden, de surveybevestigingen, de analyse en publicatie van de resultaten van de gemeente- en stadsmonitor om de regionale tendensen in kaart te brengen zodat er ook data en (beleids)informatie over de regionale schaal beschikbaar is en beleidsmatige initiatieven om tegemoet te komen aan de noden en uitdagingen om een duurzaam, innovatief, creatief en leefbaar stedenbeleid.

Begrotingsuitvoering

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2023	1e BA	1e BA-JR	BU	1e BA	1e BA-JR	BU
Uitgaven	28.054	28.864	28.777	28.054	32.835	32.835

Inhoudelijke toelichting

Deze budgetherverdelingen vonden plaats t.a.v. de begrotingsaanpassing:

(duizend euro)

VAK	VEK	Omschrijving herverdeling
	1.878	Herverdeling vanuit de relanceprovisie (CB0-1CBG2AH-PR)
810	1.100	Herverdeling vanuit het beleidskrediet binnenland (SJ0-1SMC2GA-WT) i.k.v. het Quick Response Team, Cyber veiligheidsaudits en SAMEN
	1.803	Herverdeling vanuit het Investeringsfonds Lokale Besturen (SJ0-1SMC2HB-WT)
810	4.781	

Op dit begrotingsartikel werden volgende initiatieven en subsidies betaald:

- de trajecten die werden opgezet binnen het Smart Flanders programma zoals lokaal datagedreven mobiliteitsbeleid en richtinggevend kader lokale besturen Cyber;
- beleidsinitiatieven om de maatschappelijke uitdagingen in de steden aan te pakken zoals Samen, veiligheidsaudits Cybersecurity, BBC-toepassing in Terra, expertenpool provinciale steden, het ondersteuningstraject cybersecurity voor lokale besturen;

- facultatieve nominatum subsidie aan de VVSG voor de werking van het Kenniscentrum Vlaamse centrumsteden;
- facultatieve nominatum subsidie aan de VGC (voormalige Stedenfonsaandeel);
- facultatieve nominatum subsidies aan Dilbeek, Halle, Vilvoorde en Ninove voor de grootstedelijke uitdagingen en aan Zottegem, Geraardsbergen en Denderleeuw voor de mobifunctie die deze besturen vervullen;
- er werd eenmalig 1803 keuro VEK herverdeeld van SJO-1SMC2HB-WT;
- er werd eenmalig 100 keuro VAK en VEK herverdeeld van SJO- 1SMC2GA-WT voor Quick Response team Mechelen;
- er werd eenmalig 350 keuro VAK en 100 keuro VEK herverdeeld voor veiligheidsaudits cybersecurity;
- er werd eenmalig 360 keuro VAK herverdeeld voor Samen 2024 (Mechelen, Antwerpen en Herentals);
- er werd eenmalig 900 keuro VEK herverdeeld van SJO- 1SMC2GA-WT voor Wijkverbetering Brugge, Hasselt, Beringen, Denderleeuw, Dendermonde en Sint-Niklaas.

SJO-1SMC2HB-WT – INVESTERINGSFONDS LOKALE BESTUREN.

Korte inhoud begrotingsartikel

Dit begrotingsartikel bundelt drie financieringskanalen:

- het voormalige (federale) grootstedenbeleid;
- de budgetten voor stadsvernieuwing (projectsubsidies, conceptsubsidies en thematische oproepen);
- de middelen van het plattelandfonds.

Deze middelen zijn samengebracht in het Investeringsfonds.

Begrotingsuitvoering

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2023	1e BA	1e BA-JR	BU	1e BA	1e BA-JR	BU
Uitgaven	30.788	30.788	30.787	34.827	33.024	29.120

Inhoudelijke toelichting

Deze budgetherverdelingen vonden plaats t.a.v. de begrotingsaanpassing:

(duizend euro)

VAK	VEK	Omschrijving herverdeling
	-1.803	Herverdeling naar het beleidskrediet stedenbeleid (SJ0-1SMC2HA-WT)
	-1.803	

In 2023 werden via dit begrotingsartikel de volgende subsidies toegekend:

- Subsidie aan de plattelandsgemeenten voor investeringen in vaste materiële activa (het vroegere plattelandsfonds) (afgerond 7.472 keuro).
- Het instrument stadsvernieuwing wordt ingezet om projecten te ondersteunen die de aantrekkelijkheid, leefbaarheid en duurzaamheid van de Vlaamse provinciale en centrumsteden verhogen:
 - o 3 projectsubsidies voor grootschalige stadsvernieuwingproject (7.466 keuro);
 - o 5 conceptsubsidies (375 keuro);
 - o 3 thematische projectsubsidies met als thema '...' (1.200 keuro).
- Subsidie aan de vijf centrumsteden Antwerpen, Gent, Mechelen, Oostende en Sint-Niklaas (het vroegere grootstedenbeleid) voor investeringen in innoverende stadsvernieuwingprojecten met als doel de duurzaamheid en de kwaliteit van de fysieke leefomgeving te verbeteren (14.274 keuro).

Er werd 1803 keuro VEK herverdeeld naar SJ0-1SMC2HA-WT om aldaar de facultatieve nominatum subsidies in betaling te kunnen stellen.

3. ISE AUDIT LOKALE BESTUREN

3.1 SD 8 De lokale besturen doen aan kwaliteitsvolle organisatie- en risicobeheersing

Lokale besturen nemen veel bevoegdheden en verantwoordelijkheden op en streven daarbij een brede waaier van doelstellingen na. Om die doelstellingen te kunnen bereiken, is een goede organisatiebeheersing van belang. In een moderne overheidsomgeving is het periodiek uitvoeren van audits een belangrijk element om hieraan te helpen bouwen en dus tot een betere organisatiebeheersing te komen.

De Vlaamse Regering is ervan overtuigd dat een overheid steeds het vertrouwen van de burger moet verdienen. Een degelijke beheersing van de risico's en een periodieke validatie hiervan versterkt het vertrouwen van burgers in die overheid. Door blijvend te voorzien in een onafhankelijke, kwaliteitsvolle en performante auditfunctie, ondersteunt de Vlaamse Regering zowel de Vlaamse administratie als de lokale besturen hieromtrent. Daartoe worden jaarlijks de nodige middelen voorzien voor Audit Vlaanderen, de auditdienst die audits uitvoert in de Vlaamse administratie en de lokale besturen.

OD 8.1 We verhogen de maturiteit van het organisatie- en risicobeheer via audits

De krijtlijnen van de door Audit Vlaanderen gevolgde strategie zijn opgenomen in het decreet over het lokaal bestuur, de beleidsnota en het ondernemingsplan. De concrete auditplanning voor 2023 werd goedgekeurd en opgevolgd door het auditcomité van de lokale besturen.

Audit Vlaanderen blijft inzetten op het periodiek auditeren van lokale besturen. In 2023 zijn in totaal 89 lokale auditrapporten opgeleverd:

- 29 rapporten van thema-audits;
- 5 rapporten van organisatie-audits;
- 8 rapporten van opvolgaudits;
- 4 globale rapporten;
- 29 rapporten van beoordeling aanpak organisatiebeheersing en opvolging aanbevelingen;
- 11 rapporten van forensische audits.

In 2023 werden in 57 lokale besturen audits uitgevoerd. Daarnaast werden heel wat lokale besturen ook betrokken in auditwerkzaamheden die niet tot individuele maar wel tot globale rapportages leiden.

OD 8.2 We verbeteren interbestuurlijke relaties en werking via audits

Na een systeemaudit m.b.t. handhaving milieuhygiëne bij de Vlaamse administratie, werd gezien de interbestuurlijke elementen in 2023 een thema-audit handhaving milieuaspecten van de omgevingsvergunning opgestart. Daarnaast werd ook een thema-audit reispassen en rijbewijzen opgestart die interbestuurlijk relateert aan processen bij de federale overheid.

OD 8.3 We optimaliseren de afstemming tussen de verschillende audit- en controleactoren

Audit Vlaanderen overlegt zeer frequent met andere audit- en controleactoren. In de eerste plaats is er veelvuldig overleg tussen Audit Vlaanderen en het Agentschap Binnenlands Bestuur. Breder overlegt Audit Vlaanderen zowel ad hoc als structureel met de gouverneurs van de verschillende provincies. Als laatste zijn er ook regelmatige contacten met anderen controleactoren (zoals lokale interne auditdiensten).

3.2 SD 9 Lokale audits worden gebruikt als beleidsinput en voor het versterken van kennis en competenties

OD 9.1 We leveren beleidsinput aan uit auditresultaten

Sinds de opstart van Audit Vlaanderen in 2014 zijn er al meer dan 500 lokale auditopdrachten afgerond. Op basis hiervan heeft Audit Vlaanderen een duidelijk overkoepelend zicht op de sterke en de verbeterpunten in de werking van de Vlaamse lokale besturen. Het blijft de bedoeling hier voor de globale overheidswerking lessen uit te

trekken. Lopende initiatieven op dit punt werden in 2023 behouden. Een belangrijk kanaal om beleidslessen uit audits te trekken, zijn de globale rapporten.

Met de 4 globale rapporten voor lokale besturen die in 2023 werden gepubliceerd, werden telkens sterke en verbeterpunten gesignaleerd die voor het verdere beleid relevant zijn. Aansluitend reikt Audit Vlaanderen de lokale besturen telkens handvaten aan om hun werking verder te versterken.

OD 9.2 We versterken de kennis over organisatie- en risicobeheer

Audit Vlaanderen gaf doorheen 2023 verder uitvoering aan de acties uit de beleidsnota en het ondernemingsplan.

Naast diverse toelichtingen aan gemeente- en OCMW-raden werkte Audit Vlaanderen vanuit zijn expertise en de bevindingen uit audits mee aan 7 verschillende workshops, toelichtingen en studiedagen. Eind 2023 zijn bovendien 267 goede praktijken, die werden gedetecteerd tijdens auditopdrachten van Audit Vlaanderen, online beschikbaar.

3.3 Budgettair kader voor het begrotingsjaar

Voor het ISE Audit lokale besturen zijn er geen beleidskredieten in de begroting BU 2023 ingeschreven. De kredieten voor het ISE Audit lokale besturen worden opgenomen onder het apparaatsprogramma van Audit Vlaanderen.

VI APPARAATSKREDIETEN EN BEGROTINGSPROGRAMMA'S ZONDER BELEIDSVELD

1. Agentschap Binnenlands Bestuur

(duizend euro)

2023	AO	TO	LO	VAK	VEK
1e aanpassing BA	0	332	0	34.023	34.023
1e aanpassing BA-JR	0	332	0	37.345	38.290
BU	0	139	0	36.481	37.087

SJ0-1SAC2ZZ-LO – LONEN

Dit budget is bestemd voor de betaling van de wedden en toelagen van het personeel van het Agentschap Binnenlands Bestuur, inclusief de gewestelijke ontvangers.

(duizend euro)

2023	AO	TO	LO	VAK	VEK
1e aanpassing BA	0	0	0	30.856	30.856
1e aanpassing BA-JR	0	0	0	32.934	32.934
BU	0	0	0	33.115	33.200

SJ0-1SAC2ZZ-WT - WERKING EN TOELAGEN

Dit begrotingsartikel is bestemd voor de betaling van de courante werkings- en IT-kosten van het Agentschap Binnenlands Bestuur.

(duizend euro)

2023	AO	TO	LO	VAK	VEK
1e aanpassing BA	0	0	0	2.824	2.824
1e aanpassing BA-JR	0	0	0	3.413	3.637
BU	0	0	0	3.366	3.509

SJ0-1SAC4ZZ-LO – LONEN

Dit begrotingsartikel is bestemd voor de betaling van de wedden en toelagen voor de vervangers van de gedetacheerden van het Agentschap Binnenlands Bestuur.

Dit is het begrotingsartikel aan de uitgavenzijde van het Fonds Personeelsleden met Verlof. Dit artikel wordt gespijsd via middelenartikel SJ0-9SACTZZ-OW.

2023	AO	TO	LO	VAK	VEK
1e aanpassing BA	0	0	0	43	43

1e aanpassing BA-JR	0	0	0	952	954
BU	0	0	0	-28	-25

SJ0-1SAC4ZZ-WT - WERKING EN TOELAGEN

Dit is het begrotingsartikel aan de uitgavenzijde van het Fonds Personeelsleden met Verlof. Dit artikel wordt gespijsd via middelenartikel SJ0-9SACTZZ-OW. Het Agentschap Binnenlands Bestuur wendt een deel van de middelen opgebouwd in het begrotingsfonds voor gedetacheerde personeelsleden voor de betaling van de versterking van de strategische IT-capaciteit van het agentschap.

2023	AO	TO	LO	VAK	VEK
1e aanpassing BA	0	0	0	300	300
1e aanpassing BA-JR	0	0	0	46	765
BU	0	0	0	28	403

SJ0-9SACTZZ-OW - ONTVANGSTEN WERKING EN TOELAGEN.

Dit begrotingsartikel is bestemd voor terugvordering van de wedden en toelagen voor de vervangers van de gedetacheerden van het Agentschap Binnenlands Bestuur.

2023	AO	TO	LO	VAK	VEK
1e aanpassing BA	0	332	0	0	0
1e aanpassing BA-JR	0	332	0	0	0
BU	0	139	0	0	0

2. Audit Vlaanderen

De apparaatskredieten van het beleidsveld Audit Lokale Besturen worden verantwoord in de BBT BU 2023 HR, Audit Vlaamse overheid.

VII LIJST MET AFKORTINGEN

ABB: Agentschap Binnenlands Bestuur
AFM: autofinancieringsmarge
AVG: Algemene Verordening Gegevensbescherming
BBC: beleids- en beheerscyclus
BBP: bruto nationaal product
DAB: Diensten met Afzonderlijk beheer
DGUM: Directors-General Urban Matters
DLB: decreet over het lokaal bestuur
EU: Europese Unie
EVRM: Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens
FPD: Federale Pensioendienst
GGB: gemeenschappelijke gegevensbank
GSM: Gemeente- en Stadsmonitor
IMEC: Interuniversitair Micro-elektronica Centrum
LBLOD: Lokale Besluiten als Gelinkte Open Data
LEKP: Lokaal Energie- en Klimaatpact
LIVC: Lokale Integrale Veiligheidscel
LIVC-R: Lokale Integrale Veiligheidscel inzake Radicalisme
MJP: Meerjarenplan
MVA: materiële vaste activa
OCMW: Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn
OD: operationele doelstelling
SD: strategische doelstelling
SDG's: Sustainable Development Goals
UAEU: Urban Agenda for the European Union
UDG: Urban Development Group
VAK: vastleggingskrediet
VCF: Vlaamse Codex Fiscaliteit
VEK: vereffeningskrediet
VITO: Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek
VLAIO: Agentschap Innoveren en Ondernemen

VLEVA: Vlaams-Europees verbindingsagentschap

VLOCA: Vlaams Open City Architectuur

VN: Verenigde Naties

VO: Vlaamse overheid

VVI: Vlaams Vredesinstituut

VVSG: Vereniging van Steden en Gemeenten

VZW: vereniging zonder winstoogmerk

WIB: wetboek van de inkomstenbelastingen

VIII BIJLAGE 'OVERZICHT BELEIDS- EN REGELGEVINGSINITIATIEVEN'

1. Uitgevoerde beleidsinitiatieven

Transversale, horizontale en overkoepelende beleidsdoelstellingen

- Voorbereiding opstart technische assistentiehubs (TEAHs) voor het LEKP 2.1, als versnelling voor de energietransitie
- Een versterking van het LEKP voor gemeenten via een ondersteuning via het 100-wijkenplatform via 13 werksporen
- Verbetering van het Lokaal Klimaatpactportaal waarbij lokale besturen beschikbare LEKP-data kunnen raadplegen
- Ondersteuning lokale besturen met opmaak wijkrenovatietool voor de doelstellingen onder werf 2

Relancemaatregelen

/

SD 1 Het overheidslandschap dat tussen de Vlaamse overheid en gemeenten in ligt, is transparant

- Ondersteuning regio's, subregio's en lokale besturen door het 'Labo Regiovorming'
- Begeleiding regio's, subregio's en lokale besturen bij de opmaak van een plan ter vereenvoudiging van het bovenlokaal landschap
- Ondersteuning afvalintercommunales naar onderzoek optimaal werkingsgebied in het kader van Regiovorming en vereenvoudiging verzelfstandigings- en samenwerkingsvormen: ondersteuning afvalintercommunales naar onderzoek optimaal werkingsgebied
- Opmaak van een functiebeschrijving van de voorzitter van de raad van bestuur van een autonome verzorgingsinstelling en een ziekenhuisvereniging.
- Risicoanalyse vergoeding voorzitter van de raad van bestuur van een autonome verzorgingsinstelling of een ziekenhuisvereniging

SD 2 Onze Vlaamse gemeenten zijn bestuurskrachtig en beschikken over grotere beleidsautonomie

- Informeren over en stimuleren van fusies door middel van stimulerende maatregelen en de uitbouw van een ondersteuningsaanbod
- Ondersteunen van lokale besturen in fusietrajecten

SD 3 Elke Vlaming kan volwaardig participeren aan de lokale democratie

- Verdere ondersteuning van het Labo lokale burgerparticipatie

SD 4 De financiën van de Vlaamse gemeenten zijn duurzaam en transparant

- Bijsturing van de regels over de beleids- en beheerscyclus (BBC) om de leesbaarheid van de BBC-beleidsrapporten voor de gemeenteraadsleden te verbeteren en de beleidsinformatie voor de Vlaamse overheid te versterken.
- Modernisering van het decreet van 30 mei 2008 betreffende de vestiging, de invordering en de geschillenprocedure van provincie- en gemeentebelastingen

SD 5 De gemeenten ontwikkelen kwalitatieve dienstverlening op basis van open data en innovatieve ICT oplossingen

/

SD 6 Onze steden en gemeenten zijn plaatsen waar iedereen duurzaam kan samenleven

- Ondersteuning van de besturen van de eredienst bij de toepassing van het digitaal communicatiesysteem dat sinds 1 februari 2023 in werking is
- Professionaliseringstraject voor besturen van de eredienst en lokale geloofsgemeenschappen

SD 7 We blijven inzetten op de steden en hen ondersteunen om de maatschappelijke uitdagingen op korte en middellange termijn aan te pakken

- Steun aan 5 centrumsteden en plattelandsgemeenten
- Steun aan de Vlaamse Gemeenschapscommissie en lokale besturen in hun aanpak van grootstedelijke problematieken
- Verdere ontwikkeling van het Smart Flanders-programma 2.0 en het vervoliprogramma Smart Flanders 3.0 met deelprogramma rond een lokaal (datagedreven) mobiliteitsbeleid
- Actualisering en aanvulling van het handboek Open Data aan de hand van de inzichten uit workshops in kader van het Open Data Charter
- Verderzetting en uitbreiding project Cyberveilige Gemeenten in samenwerking met de VVSG
- Opvolging van het Europese stedenbeleid via de Urban Agenda, de operationalisering in partnerschappen, en andere vormen van Europese interstedelijke samenwerking
- Deelname Interstedelijke Reflectiegroep en informatiesessies rond het Driving Urban Transitions (DUT)-partnerschap en de EU-Mission "100 climate neutral and smart cities"
- Uitvoering van raamcontract i.s.m. departement Omgeving voor inzet omgevingsexperten ter ondersteuning van de provinciesteden in hun verdichtingsuitdagingen en opmaak raamcontract voor inzet van Klimaatexperten ter ondersteuning van de provinciesteden in hun klimaatrobuuste stadsontwikkeling
- Ondersteuning lokale besturen bij data-gedreven besturen en verdere voorbereiding van de lancering van de Gemeente-Stadsmonitor 2024
- Verdere uitrol van het project SAMEN en aandacht voor drugsgerelateerde problemen met jongeren

SD 8 De lokale besturen doen aan kwaliteitsvolle organisatie- en risicobeheersing

De initiatieven op vlak van audit worden genomen door Audit Vlaanderen en de daaraan verbonden auditcomités.

SD 9 Lokale audits worden gebruikt als beleidsinput en voor het versterken van kennis en competenties

De initiatieven op vlak van audit worden genomen door Audit Vlaanderen en de daaraan verbonden auditcomités.

2. Beleidsvaluaties en onderzoeksinitiatieven

Transversale, horizontale en overkoepelende beleidsdoelstellingen

- De Thomas More Hogeschool voert een evaluatie uit van de zomerscholen 2023. Bij deze opdracht ligt de focus op de kenmerken, hefboomen en eventuele drempels. Het resultaat van het onderzoek wordt in het voorjaar van 2024 verwacht.

Relancemaatregelen

/

SD 1 Het overheidslandschap dat tussen de Vlaamse overheid en gemeenten in ligt, is transparant-

- Onderzoek door Steunpunt Bestuurlijke Vernieuwing naar regiovorming.
- Tussentijdse evaluatie van het project regiovorming.

SD 2 Onze Vlaamse gemeenten zijn bestuurskrachtig en beschikken over grotere beleidsautonomie

- Onderzoek door Steunpunt Bestuurlijke Vernieuwing naar vrijwillige fusies van gemeenten.

SD 3 Elke Vlaming kan volwaardig participeren aan de lokale democratie

- Verder onderzoek door het Steunpunt Bestuurlijke Vernieuwing (SBV II), in het kader van zijn meerjarige opdracht, naar lokale democratie en participatie.

SD 4 De financiën van de Vlaamse gemeenten zijn duurzaam en transparant

- Evaluatie van de regels over de beleids- en beheerscyclus (BBC) en de leesbaarheid en de bruikbaarheid van de BBC-beleidsrapporten voor de gemeenteraadsleden.
- Onderzoek door Steunpunt Bestuurlijke Vernieuwing naar een hervorming van het Gemeentefonds. Dat onderzoek heeft zes centrale doelstellingen:
 - o Een overzicht bieden van de huidige beleidsprincipes van de verdeling, aangevuld met alternatieve principes door participatief onderzoek en buitenlandse cases;
 - o Het in kaart brengen van de effecten van de huidige algemene financiering;
 - o Inzichten verwerven in alternatieve operationalisering voor diverse criteria;
 - o Onderzoeken van criteria van andere financieringssystemen, zoals die in de andere gewesten en omliggende landen (Frankrijk, Nederland, Denemarken...);
 - o Het ontwikkelen van hervormingsscenario's;
 - o Het toetsen van hervormingsscenario's.

Een aantal onderzoeksrapporten (met betrekking tot doelstellingen 1-4) zijn intussen gefinaliseerd en gepubliceerd op de website van het SBV (<https://www.steunpuntbestuurlijkevernieuwing.be/publicaties>). Het eindrapport wordt verwacht in april 2024.

SD 5 De gemeenten ontwikkelen kwalitatieve dienstverlening op basis van open data en innovatieve ICT oplossingen

/

SD 6 Onze steden en gemeenten zijn plaatsen waar iedereen duurzaam kan samenleven

- Een evaluatiestudie van het Eredienstendecreet van 7 mei 2004 werd in een opdracht aan de Universiteit Antwerpen gegund. De studie onderzoekt welke bepalingen aangaande de organisatie en werking van de besturen van de eredienst geactualiseerd of aangepast kunnen worden. De bedoeling is om, met de resultaten van de evaluatiestudie, een nieuw decretaal kader te ontwikkelen voor moderne, efficiënte en werkbare eredienstbesturen met een transparante structuur.

SD 7 We blijven inzetten op de steden en hen ondersteunen om de maatschappelijke uitdagingen op korte en middellange termijn aan te pakken

/

SD 8 De lokale besturen doen aan kwaliteitsvolle organisatie- en risicobeheersing

/

SD 9 Lokale audits worden gebruikt als beleidsinput en voor het versterken van kennis en competenties

/

3. Nieuwe en belangrijke wijzigingen Vlaamse decreten en besluiten Vlaamse Regering

Transversale, horizontale en overkoepelende strategische doelstellingen

1. Transversale en horizontale beleidsplannen

Vlaams Energie- en Klimaatplan

Decreet subsidiëring lokale energie- en klimaatpacten

Titel:

Decreet van 26 mei 2023 over de subsidiëring in het kader van de lokale energie- en klimaatpacten

Korte omschrijving:

Het bevat de decretale verankering van de subsidiëring van lokale energie- en klimaatacties van de Vlaamse steden en gemeenten.

Uitvoering van de vooropgestelde planning van het initiatief (met inbegrip van consultaties en adviezen en andere vormen van inspraak zoals trajecten rond burgerparticipatie):

- Advies Raad van State: 2/2/2023
- Definitieve goedkeuring: 3/3/2023
- Commissie Vlaams Parlement: 2/5/2023 – 9/5/2023
- Plenaire vergadering: 24/5/2023
- Bekrachtiging en afkondiging: 26/5/2023
- Publicatie Belgisch Staatsblad: 13/6/2023

Betrokken entiteiten van de Vlaamse overheid:

Agentschap Binnenlands Bestuur

Besluit Vlaamse Regering uitvoering decreet subsidiëring lokale energie- en klimaatpacten

Titel:

Besluit van de Vlaamse Regering van 10 november 2023 tot uitvoering van het decreet van 26 mei 2023 over de subsidiëring in het kader van de lokale energie- en klimaatpacten

Korte omschrijving:

Het decreet over de subsidiëring in het kader van de lokale energie- en klimaatpacten zorgt voor de decretale verankering van de geldende werking over deze pacten. De pacten bevatten, naast een aantal mitigatie- en adaptatiedoelstellingen, ook (financiële) engagementen die worden opgenomen door de steden en gemeenten en de Vlaamse overheid. Het besluit geeft uitvoering aan de bepalingen uit het decreet over de Lokale Energie- en Klimaatpacten. Concreet worden de modaliteiten voor intekening, opvolging en uitbetaling bepaald.

Uitvoering van de vooropgestelde planning van het initiatief (met inbegrip van consultaties en adviezen en andere vormen van inspraak zoals trajecten rond burgerparticipatie):

- Taal- en legistiek advies: 2/6/2023
- Advies inspectie van financiën: 2/6/2023
- Begrotingsakkoord: 3/7/2023
- Principiële goedkeuring: 7/7/2023
- Advies Raad van State: geen advies binnen de termijn
- Definitieve goedkeuring: 10/11/2023

- Publicatie Belgisch Staatsblad: 28/11/2023
- Betrokken entiteiten van de Vlaamse overheid:
Agentschap Binnenlands Bestuur

Beleidsveld Binnenlands Bestuur en Stedenbeleid

1. ISE Binnenlands Bestuur

SD 1. Het overheidslandschap dat tussen de Vlaamse overheid en gemeenten in ligt, is transparant

Regiodecreet

Titel:

Regiodecreet van 3 februari 2023

(Decreet van 3 februari 2023 over regiovorming en tot wijziging van het decreet van 22 december 2017 over het lokaal bestuur)

Korte omschrijving:

Dit decreet behandelt de regiovorming via referentieregio's: gebiedsafbakening die het afstemmingsniveau en de referentie worden voor alle vormen van intergemeentelijke en bovenlokale samenwerking. Het bevat de afbakening van referentieregio's en definieert daarnaast het concept, het toepassingsgebied, de principes en de elementen van regiovorming. Bedoeling is het afstemmen van de samenwerkingsverbanden qua werkingsgebied op vaste regio's, de referentieregio's. Het bevat ook de timing waarop de regioconforme samenwerking bereikt moet zijn.

Uitvoering van de vooropgestelde planning van het initiatief (met inbegrip van consultaties en adviezen en andere vormen van inspraak zoals trajecten rond burgerparticipatie):

- Bijkomend advies Raad van State: 17/1/2023
- Plenaire vergadering: 1/2/2023
- Bekrachtiging en afkondiging: 3/2/2023
- Publicatie Belgisch Staatsblad: 9/3/2023 – 15/3/2023

Betrokken entiteiten van de Vlaamse overheid:

Agentschap Binnenlands Bestuur

Besluit Vlaamse Regering wijze van communicatie afwijkingsaanvraag regiovorming

Titel:

Besluit van de Vlaamse Regering van 24 maart 2023 tot vaststelling van de wijze van communicatie ter uitvoering van artikel 7, §4, van het Regiodecreet van 3 februari 2023, wat betreft de afwijkingsaanvraag van de principes rond regiovorming en van diverse bepalingen van het decreet van 22 december 2017 over het lokaal bestuur

Korte omschrijving:

Het Regiodecreet van 3 februari 2023 vereist enkele uitvoeringsbepalingen over de wijze van communicatie tussen de lokale besturen, de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden, de verenigingen en vennootschappen voor maatschappelijk welzijn en de Vlaamse Regering. Daarover stelt het Vlaams Regeerakkoord dat alle briefwisseling tussen de Vlaamse overheid en de lokale besturen voortaan digitaal gebeurt. De Vlaamse Regering beslist daarom dat de aanvragen voor een afwijking van de principes van regioconform samenwerken in het kader van het Regiodecreet, evenals de communicatie over de beslissing van de Vlaamse Regering, via het digitaal loket moeten verlopen. Ook de adviesvragen aan de Vlaamse Regering over ontwerpen van oprichtingsbesluit en ontwerpen van statutenwijziging van de regioconforme

intergemeentelijke samenwerkingsverbanden en van de verenigingen en vennootschappen voor maatschappelijk welzijn moeten via deze weg ingediend en beantwoord worden. Het digitaal loket doet zo dienst als uniek communicatiemiddel tussen de lokale besturen en de Vlaamse overheid.

Uitvoering van de vooropgestelde planning van het initiatief (met inbegrip van consultaties en adviezen en andere vormen van inspraak zoals trajecten rond burgerparticipatie):

- Principiële goedkeuring: 10/2/2023
- Advies Raad van State: 14/3/2023
- Definitieve goedkeuring: 24/3/2023
- Publicatie Belgisch Staatsblad: 4/9/2023

Betrokken entiteiten van de Vlaamse overheid:

Agentschap Binnenlands Bestuur

Verzameldecreet regiovorming

Titel:

Ontwerp van decreet tot wijziging van verschillende decreten, wat betreft de regiovorming

Korte omschrijving:

Het maakt de principes van regioconform samenwerken van toepassing op de intergemeentelijke samenwerkingsvormen bij de lokale regierol op het vlak van sociale economie en werk, het wijk-werken, en de erfgoedcellen. Het bepaalt ook de territoriale afbakeningen van de organisaties sociaal-cultureel volwassenenwerk met een regionale werking.

Uitvoering van de vooropgestelde planning van het initiatief (met inbegrip van consultaties en adviezen en andere vormen van inspraak zoals trajecten rond burgerparticipatie):

- Taal- en legistiek advies: 7/4/2023
- Advies inspectie van financiën: 11/4/2023
- Eerste principiële goedkeuring: 27/10/2023
- Advies SARC: 27/11/2023
- Advies SERV: 27/11/2023
- Advies VVSG: 20/12/2023
- Tweede principiële goedkeuring: 22/12/2023

Betrokken entiteiten van de Vlaamse overheid:

- Agentschap Binnenlands Bestuur
- Departement Cultuur, Jeugd en Media
- Departement Werk en Sociale Economie
- VDAB

Verzamelbesluit regiovorming

Titel:

Besluit van de Vlaamse Regering van 20 oktober 2023 tot wijziging van het Energiebesluit van 19 november 2010 en het Onroerenderfgoedbesluit van 16 mei 2014, wat betreft de regiovorming

Korte omschrijving:

De Vlaamse Regering wil met regiovorming inzetten op een proces waarbij er meer coherentie wordt gebracht in alle intermediaire structuren waarin gemeenten samenwerken. In dit kader wijzigt ze definitief het Energiebesluit en het Onroerenderfgoedbesluit. Het wijzigingsbesluit maakt de principes van regioconform samenwerken van toepassing op de energiehuizen en de intergemeentelijke onroerenderfgoeddiensten.

Uitvoering van de vooropgestelde planning van het initiatief (met inbegrip van consultaties en adviezen en andere vormen van inspraak zoals trajecten rond burgerparticipatie):

- Taal- en legistiek advies: 7/4/2023
- Advies inspectie van financiën: 11/4/2023 – 27/6/2023

- Begrotingsakkoord: 10/7/2023
- Principiële goedkeuring: 14/7/2023
- Advies VVSG: 20/9/2023
- Advies Raad van State: afgevoerd van de rol op 12/10/2023
- Definitieve goedkeuring: 20/10/2023
- Publicatie Belgisch Staatsblad: 16/11/2023

Betrokken entiteiten van de Vlaamse overheid:

Agentschap Binnenlands Bestuur

SD 2. Onze Vlaamse gemeenten zijn bestuurskrachtig en beschikken over grotere beleidsautonomie

Fusiedecreet Lokeren en Moerbeke

Titel:

Voorontwerp van decreet over de vrijwillige samenvoeging van de gemeenten Lokeren en Moerbeke en tot wijziging van de bijlage bij het decreet van 5 juli 2002 tot vaststelling van de regels inzake de dotatie en de verdeling van het Vlaams Gemeentefonds en de bijlage bij het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet van 8 juli 2011

Korte omschrijving:

Het decreet handelt over de vrijwillige samenvoeging van de gemeenten Lokeren en Moerbeke tot de nieuwe gemeente Lokeren. Het gaat om een samenvoeging op 1 januari 2025, waarbij de betrokken gemeenteraden het voorstel tot samenvoeging in de periode tussen 1 september en 31 oktober 2023 goedkeurden.

Uitvoering van de vooropgestelde planning van het initiatief (met inbegrip van consultaties en adviezen en andere vormen van inspraak zoals trajecten rond burgerparticipatie):

- Taal- en legistiek advies: 22/9/2023
- Advies inspectie van financiën: 22/9/2023
- Begrotingsakkoord: 13/11/2023
- Principiële goedkeuring: 17/11/2023

Betrokken entiteiten van de Vlaamse overheid:

- Agentschap Binnenlands Bestuur
- Agentschap Onroerend Erfgoed
- Vlaams Energie- en Klimaatagentschap

Fusiedecreet Bilzen en Hoeselt

Titel:

Voorontwerp van decreet over de vrijwillige samenvoeging van de gemeenten Bilzen en Hoeselt en tot wijziging van de bijlage bij het decreet van 5 juli 2002 tot vaststelling van de regels inzake de dotatie en de verdeling van het Vlaams Gemeentefonds en de bijlage bij het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet van 8 juli 2011

Korte omschrijving:

Het decreet handelt over de vrijwillige samenvoeging van de gemeenten Bilzen en Hoeselt tot de nieuwe gemeente Bilzen-Hoeselt. Het gaat om een samenvoeging op 1 januari 2025, waarbij de betrokken gemeenteraden het voorstel tot samenvoeging in de periode tussen 1 september en 31 oktober 2023 goedkeurden.

Uitvoering van de vooropgestelde planning van het initiatief (met inbegrip van consultaties en adviezen en andere vormen van inspraak zoals trajecten rond burgerparticipatie):

- Taal- en legistiek advies: 22/9/2023
- Advies inspectie van financiën: 22/9/2023
- Begrotingsakkoord: 13/11/2023
- Principiële goedkeuring: 17/11/2023

Betrokken entiteiten van de Vlaamse overheid:

- Agentschap Binnenlands Bestuur

- Agentschap Onroerend Erfgoed
- Vlaams Energie- en Klimaatagentschap

Fusiedecreet De Pinte en Nazareth

Titel:

Voorontwerp van decreet over de vrijwillige samenvoeging van de gemeenten De Pinte en Nazareth en tot wijziging van de bijlage bij het decreet van 5 juli 2002 tot vaststelling van de regels inzake de dotatie en de verdeling van het Vlaams Gemeentefonds en de bijlage bij het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet van 8 juli 2011

Korte omschrijving:

Het decreet handelt over de vrijwillige samenvoeging van de gemeenten De Pinte en Nazareth tot de nieuwe gemeente Nazareth-De Pinte. De betrokken gemeenteraden keurden het gezamenlijke voorstel tot samenvoeging in de periode tussen 1 november en 31 december 2023 goed.

Uitvoering van de vooropgestelde planning van het initiatief (met inbegrip van consultaties en adviezen en andere vormen van inspraak zoals trajecten rond burgerparticipatie):

- Taal- en legistiek advies: 22/9/2023
- Advies inspectie van financiën: 22/9/2023
- Begrotingsakkoord: 13/11/2023
- Principiële goedkeuring: 22/12/2023

Betrokken entiteiten van de Vlaamse overheid:

- Agentschap Binnenlands Bestuur
- Agentschap Onroerend Erfgoed
- Vlaams Energie- en Klimaatagentschap

Fusiedecreet Tongeren en Borgloon

Titel:

Voorontwerp van decreet over de vrijwillige samenvoeging van de gemeenten Tongeren en Borgloon en tot wijziging van de bijlage bij het decreet van 5 juli 2002 tot vaststelling van de regels inzake de dotatie en de verdeling van het Vlaams Gemeentefonds en de bijlage bij het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet van 8 juli 2011

Korte omschrijving:

Het decreet handelt over de vrijwillige samenvoeging van de gemeenten Borgloon en Tongeren tot de nieuwe gemeente Tongeren-Borgloon. Het gaat om een samenvoeging op 1 januari 2025, waarbij de betrokken gemeenteraden het voorstel tot samenvoeging in de periode tussen 1 september en 31 oktober 2023 goedkeurden.

Uitvoering van de vooropgestelde planning van het initiatief (met inbegrip van consultaties en adviezen en andere vormen van inspraak zoals trajecten rond burgerparticipatie):

- Taal- en legistiek advies: 22/9/2023
- Advies inspectie van financiën: 22/9/2023
- Begrotingsakkoord: 13/11/2023
- Principiële goedkeuring: 17/11/2023

Betrokken entiteiten van de Vlaamse overheid:

- Agentschap Binnenlands Bestuur
- Agentschap Onroerend Erfgoed
- Vlaams Energie- en Klimaatagentschap

Fusiedecreet Wingene en Ruiselede

Titel:

Voorontwerp van decreet over de vrijwillige samenvoeging van de gemeenten Wingene en Ruiselede en tot wijziging van de bijlage bij het decreet van 5 juli 2002 tot vaststelling van de regels inzake de dotatie en de verdeling van het Vlaams Gemeentefonds en de bijlage bij het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet van 8 juli 2011

Korte omschrijving:

Het decreet handelt over de vrijwillige samenvoeging van de gemeenten Ruiselede en Wingene tot de nieuwe gemeente Wingene. Het gaat om een samenvoeging op 1 januari 2025, waarbij de betrokken gemeenteraden het voorstel tot samenvoeging in de periode tussen 1 september en 31 oktober 2023 goedkeurden.

Uitvoering van de vooropgestelde planning van het initiatief (met inbegrip van consultaties en adviezen en andere vormen van inspraak zoals trajecten rond burgerparticipatie):

- Taal- en legistiek advies: 22/9/2023
- Advies inspectie van financiën: 22/9/2023
- Begrotingsakkoord: 13/11/2023
- Principiële goedkeuring: 17/11/2023

Betrokken entiteiten van de Vlaamse overheid:

- Agentschap Binnenlands Bestuur
- Agentschap Onroerend Erfgoed
- Vlaams Energie- en Klimaatagentschap

Fusiedecreet Antwerpen en Borsbeek

Titel:

Voorontwerp van decreet over de vrijwillige samenvoeging van de gemeenten Antwerpen en Borsbeek en tot wijziging van diverse decreten als gevolg van die samenvoeging

Korte omschrijving:

Het decreet handelt over de vrijwillige samenvoeging van de gemeenten Antwerpen en Borsbeek tot de nieuwe gemeente Antwerpen. De betrokken gemeenteraden keurden het gezamenlijke voorstel tot samenvoeging in de periode tussen 1 november en 31 december 2023 goed.

Uitvoering van de vooropgestelde planning van het initiatief (met inbegrip van consultaties en adviezen en andere vormen van inspraak zoals trajecten rond burgerparticipatie):

- Taal- en legistiek advies: 31/10/2023
- Advies inspectie van financiën: 20/10/2023
- Begrotingsakkoord: 13/12/2023
- Principiële goedkeuring: 22/12/2023

Betrokken entiteiten van de Vlaamse overheid:

- Agentschap Binnenlands Bestuur
- Agentschap Onroerend Erfgoed
- Vlaams Energie- en Klimaatagentschap

Fusiedecreet Beveren, Kruibeke en Zwijndrecht

Titel:

Voorontwerp van decreet over de vrijwillige samenvoeging van de gemeenten Beveren, Kruibeke en Zwijndrecht, de wijziging van de grens tussen de provincies Antwerpen en Oost-Vlaanderen en tot wijziging van diverse decreten als gevolg van die samenvoeging

Korte omschrijving:

Het decreet handelt over de vrijwillige samenvoeging van de gemeenten Beveren, Kruibeke en Zwijndrecht tot de nieuwe gemeente Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht. De betrokken gemeenteraden keurden het gezamenlijke voorstel tot samenvoeging in de periode tussen 1 november en 31 december 2023 goed.

Uitvoering van de vooropgestelde planning van het initiatief (met inbegrip van consultaties en adviezen en andere vormen van inspraak zoals trajecten rond burgerparticipatie):

- Taal- en legistiek advies: 31/10/2023
- Advies inspectie van financiën: 20/10/2023
- Begrotingsakkoord: 13/12/2023
- Principiële goedkeuring: 22/12/2023

Betrokken entiteiten van de Vlaamse overheid:

- Agentschap Binnenlands Bestuur
- Agentschap Onroerend Erfgoed
- Vlaams Energie- en Klimaatagentschap

Fusiedecreet Galmaarden, Gooik en Herne

Titel:

Voorontwerp van decreet over de vrijwillige samenvoeging van de gemeenten Galmaarden, Gooik en Herne en tot wijziging van diverse decreten als gevolg van die samenvoeging

Korte omschrijving:

Het decreet handelt over de vrijwillige samenvoeging van de gemeenten Galmaarden, Gooik en Herne tot de nieuwe gemeente Pajottegem. De betrokken gemeenteraden keurden het gezamenlijke voorstel tot samenvoeging in de periode tussen 1 november en 31 december 2023 goed.

Uitvoering van de vooropgestelde planning van het initiatief (met inbegrip van consultaties en adviezen en andere vormen van inspraak zoals trajecten rond burgerparticipatie):

- Taal- en legistiek advies: 31/10/2023
- Advies inspectie van financiën: 20/10/2023
- Begrotingsakkoord: 13/12/2023
- Principiële goedkeuring: 22/12/2023

Betrokken entiteiten van de Vlaamse overheid:

- Agentschap Binnenlands Bestuur
- Agentschap Onroerend Erfgoed
- Vlaams Energie- en Klimaatagentschap

Fusiedecreet Ham en Tessenderlo

Titel:

Voorontwerp van decreet over de vrijwillige samenvoeging van de gemeenten Ham en Tessenderlo en tot wijziging van diverse decreten als gevolg van die samenwerking

Korte omschrijving:

Het decreet handelt over de vrijwillige samenvoeging van de gemeenten Ham en Tessenderlo tot de nieuwe gemeente Tessenderlo-Ham. De betrokken gemeenteraden keurden het gezamenlijke voorstel tot samenvoeging in de periode tussen 1 november en 31 december 2023 goed.

Uitvoering van de vooropgestelde planning van het initiatief (met inbegrip van consultaties en adviezen en andere vormen van inspraak zoals trajecten rond burgerparticipatie):

- Taal- en legistiek advies: 31/10/2023
- Advies inspectie van financiën: 20/10/2023
- Begrotingsakkoord: 13/12/2023
- Principiële goedkeuring: 22/12/2023

Betrokken entiteiten van de Vlaamse overheid:

- Agentschap Binnenlands Bestuur
- Agentschap Onroerend Erfgoed
- Vlaams Energie- en Klimaatagentschap

Fusiedecreet Hasselt en Kortesseem

Titel:

Voorontwerp van decreet over de vrijwillige samenvoeging van de gemeenten Hasselt en Kortesseem en tot wijziging van diverse decreten als gevolg van die samenvoeging

Korte omschrijving:

Het decreet handelt over de vrijwillige samenvoeging van de gemeenten Hasselt en Kortesseem tot de nieuwe gemeente Hasselt. De betrokken gemeenteraden keurden het gezamenlijke voorstel tot samenvoeging in de periode tussen 1 november en 31 december 2023 goed.

Uitvoering van de vooropgestelde planning van het initiatief (met inbegrip van consultaties en adviezen en andere vormen van inspraak zoals trajecten rond burgerparticipatie):

- Taal- en legistiek advies: 31/10/2023
- Advies inspectie van financiën: 20/10/2023
- Begrotingsakkoord: 13/12/2023
- Principiële goedkeuring: 22/12/2023

Betrokken entiteiten van de Vlaamse overheid:

- Agentschap Binnenlands Bestuur
- Agentschap Onroerend Erfgoed
- Vlaams Energie- en Klimaatagentschap

Fusiedecreet Lochristi en Wachtebeke

Titel:

Voorontwerp van decreet over de vrijwillige samenvoeging van de gemeenten Lochristi en Wachtebeke en tot wijziging van diverse decreten als gevolg van die samenvoeging

Korte omschrijving:

Het decreet handelt over de vrijwillige samenvoeging van de gemeenten Lochristi en Wachtebeke tot de nieuwe gemeente Lochristi. De betrokken gemeenteraden keurden het gezamenlijke voorstel tot samenvoeging in de periode tussen 1 november en 31 december 2023 goed.

Uitvoering van de vooropgestelde planning van het initiatief (met inbegrip van consultaties en adviezen en andere vormen van inspraak zoals trajecten rond burgerparticipatie):

- Taal- en legistiek advies: 31/10/2023
- Advies inspectie van financiën: 20/10/2023
- Begrotingsakkoord: 13/12/2023
- Principiële goedkeuring: 22/12/2023

Betrokken entiteiten van de Vlaamse overheid:

- Agentschap Binnenlands Bestuur
- Agentschap Onroerend Erfgoed
- Vlaams Energie- en Klimaatagentschap

Fusiedecreet Melle en Merelbeke

Titel:

Voorontwerp van decreet over de vrijwillige samenvoeging van de gemeenten Melle en Merelbeke en tot wijziging van diverse decreten als gevolg van die samenwerking

Korte omschrijving:

Het decreet handelt over de vrijwillige samenvoeging van de gemeenten Melle en Merelbeke tot de nieuwe gemeente Merelbeke-Melle. De betrokken gemeenteraden keurden het gezamenlijke voorstel tot samenvoeging in de periode tussen 1 november en 31 december 2023 goed.

Uitvoering van de vooropgestelde planning van het initiatief (met inbegrip van consultaties en adviezen en andere vormen van inspraak zoals trajecten rond burgerparticipatie):

- Taal- en legistiek advies: 31/10/2023
- Advies inspectie van financiën: 20/10/2023
- Begrotingsakkoord: 13/12/2023
- Principiële goedkeuring: 22/12/2023

Betrokken entiteiten van de Vlaamse overheid:

- Agentschap Binnenlands Bestuur
- Agentschap Onroerend Erfgoed
- Vlaams Energie- en Klimaatagentschap

Fusiedecreet Meulebeke en Tielt

Titel:

Voorontwerp van decreet over de vrijwillige samenvoeging van de gemeenten Meulebeke en Tielt en tot wijziging van diverse decreten als gevolg van die samenvoeging

Korte omschrijving:

Het decreet handelt over de vrijwillige samenvoeging van de gemeenten Meulebeke en Tielt tot de nieuwe gemeente Tielt. De betrokken gemeenteraden keurden het gezamenlijke voorstel tot samenvoeging in de periode tussen 1 november en 31 december 2023 goed.

Uitvoering van de vooropgestelde planning van het initiatief (met inbegrip van consultaties en adviezen en andere vormen van inspraak zoals trajecten rond burgerparticipatie):

- Taal- en legistiek advies: 31/10/2023
- Advies inspectie van financiën: 20/10/2023
- Begrotingsakkoord: 13/12/2023
- Principiële goedkeuring: 22/12/2023

Betrokken entiteiten van de Vlaamse overheid:

- Agentschap Binnenlands Bestuur
- Agentschap Onroerend Erfgoed
- Vlaams Energie- en Klimaatagentschap

Decreet van 17 februari 2023 inzake de wijziging van het decreet lokaal bestuur

Titel:

Decreet van 17 februari 2023 tot wijziging van het decreet van 22 december 2017 over het lokaal bestuur

Korte omschrijving:

Het wijzigingsdecreet beoogt vooreerst een optimalisatie van de regelingen rond verzelfstandigings- en samenwerkingsvormen. Het leidt tot enkele inhoudelijke verbeteringen wat betreft de organisatie en werking van lokale besturen, het statuut van hun mandatarissen, het personeel, en de lokale financiën. Daarnaast wordt het toezicht op de politiezones verduidelijkt. Het faciliteert vrijwillige fusies van gemeenten op vlak van districtsvorming en conformeert het decreet aan de Algemene Verordening Gegevensbescherming. Verder zal de initiatiefase van een volksraadpleging, naast de bestaande analoge regeling, via een digitaal traject kunnen verlopen.

Uitvoering van de vooropgestelde planning van het initiatief (met inbegrip van consultaties en adviezen en andere vormen van inspraak zoals trajecten rond burgerparticipatie):

- Commissie Vlaams Parlement: 10/1/2023 – 17/1/2023 – 24/1/2023 – 31/1/2023
- Plenaire vergadering: 15/2/2023
- Bekrachtiging en afkondiging: 17/2/2023
- Publicatie Belgisch Staatsblad: 29/3/2023

Betrokken entiteiten van de Vlaamse overheid:

Agentschap Binnenlands Bestuur

Decreet beëindiging hoedanigheid statutaire personeelslid

Titel:

Decreet van 16 juni 2023 tot wijziging van het Provinciedecreet van 9 december 2005 en het decreet van 22 december 2017 over het lokaal bestuur, wat betreft de beëindiging van de hoedanigheid van het statutaire personeelslid

Korte omschrijving:

De decreetswijziging beoogt een gelijkschakeling van de ontslagregeling van contractuele en statutaire personeelsleden tewerkgesteld bij lokale en provinciale besturen. Daarnaast worden de arbeidsrechtbanken en -hoven bevoegd gemaakt om geschillen die voortvloeien uit de beëindiging van de statutaire hoedanigheid te behandelen. Dat geeft eenzelfde

rechtsbescherming aan contractuele en statutaire personeelsleden bij een dienstbeëindiging.

Uitvoering van de vooropgestelde planning van het initiatief (met inbegrip van consultaties en adviezen en andere vormen van inspraak zoals trajecten rond burgerparticipatie):

- Advies Raad van State: 16/1/2023
- Definitieve goedkeuring: 3/3/2023
- Commissie Vlaams Parlement: 16/5/2023 – 23/5/2023
- Plenaire vergadering: 14/6/2023
- Bekrachtiging en afkondiging: 16/6/2023
- Publicatie Belgisch Staatsblad: 10/7/2023

Betrokken entiteiten van de Vlaamse overheid:

Agentschap Binnenlands Bestuur

Decreet van 27 oktober 2023 tot wijziging van de kiesregelgeving en het decreet lokaal bestuur

Titel:

Decreet van 27 oktober 2023 tot wijziging van het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet van 8 juli 2011, het Digitaal Kiesdecreet van 25 mei 2012 en het decreet van 22 december 2017 over het lokaal bestuur

Korte omschrijving:

Het decreet legt de juridische basis voor de organisatie van de volgende lokale en provinciale verkiezingen vast en wijzigt enkele bepalingen voor de installatie van de lokale bestuursorganen na de verkiezingen.

Zie ook de toelichting onder punt OD 2.3.

Uitvoering van de vooropgestelde planning van het initiatief (met inbegrip van consultaties en adviezen en andere vormen van inspraak zoals trajecten rond burgerparticipatie):

- Advies Vlaamse Toezichtscommissie: 17/1/2023
- Advies VVSG: 18/1/2023
- Advies Gegevensbeschermingsautoriteit: 17/5/2023
- Tweede principiële goedkeuring: 17/2/2023
- Advies Raad van State: 19/4/2023
- Derde principiële goedkeuring: 9/6/2023
- Advies Raad van State: 15/6/2023
- Definitieve goedkeuring: 23/6/2023
- Commissie Vlaams Parlement: 3/10/2023 – 10/10/2023
- Plenaire vergadering: 25/10/2023
- Bekrachtiging en afkondiging: 27/10/2023
- Publicatie Belgisch Staatsblad: 5/12/2023

Betrokken entiteiten van de Vlaamse overheid:

Agentschap Binnenlands Bestuur

Besluit Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit Vlaamse Regering van 20 april 2018 – bekendmaking en raadpleegbaarheid stukken

Titel:

Besluit van de Vlaamse Regering van 28 april 2023 tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 20 april 2018 betreffende de bekendmaking en raadpleegbaarheid van besluiten en stukken van het lokaal bestuur, betreffende de wijze waarop de reglementen en verordeningen van het lokaal bestuur worden bijgehouden in het register en betreffende de raadpleegbaarheid van de besluiten van de politiezones en hulpverleningszones

Korte omschrijving:

In uitvoering van het decreet over het lokaal bestuur (DLB) wijzigt de Vlaamse Regering haar besluit over de bekendmaking en raadpleegbaarheid van besluiten en stukken van

het lokaal bestuur, over de wijze waarop de reglementen en verordeningen van het lokaal bestuur worden bijgehouden in het register en over de raadpleegbaarheid van de besluiten van de politie- en hulpverleningszones. Het betreft enerzijds het schrappen van een aantal publicatieplichtige besluiten voor dewelke de publicatieverplichting inmiddels verankerd is in het DLB, en anderzijds een soepelere organisatie van het register van bekendmaking van reglementen en verordeningen, die ook de mogelijkheid biedt aan de lokale besturen om dit op een digitale wijze te organiseren.

Uitvoering van de vooropgestelde planning van het initiatief (met inbegrip van consultaties en adviezen en andere vormen van inspraak zoals trajecten rond burgerparticipatie):

- Principiële goedkeuring: 10/3/2023
- Advies Raad van State: 14/4/2023 – afgevoerd van de rol
- Definitieve goedkeuring: 28/4/2023
- Publicatie Belgisch Staatsblad: 26/6/2023

Betrokken entiteiten van de Vlaamse overheid:

Agentschap Binnenlands Bestuur

Besluit Vlaamse Regering tot wijziging besluit Vlaamse Regering van 18 mei 2018 – volksraadpleging

Titel:

Besluit van de Vlaamse Regering van 14 juli 2023 tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 18 mei 2018 betreffende de organisatie van een gemeentelijke volksraadpleging en een volksraadpleging in het district, en betreffende de samenstelling en de werking van de Vlaamse Adviescommissie voor Volksraadplegingen

Korte omschrijving:

In uitvoering van het decreet over het lokaal bestuur wijzigt de Vlaamse Regering haar besluit over de organisatie van een gemeentelijke volksraadpleging en een volksraadpleging in het district. De wijziging faciliteert de digitalisering van de initiatieffase van de volksraadpleging zodat het verzoekschrift en de petitielijst of -lijsten op om het even welke drager kunnen opgemaakt en bezorgd worden. De verzoeker kan kiezen voor één of meerdere analoge dan wel digitale petitielijst of -lijsten, of een combinatie van de twee. De indiening van het verzoek gebeurt via een beveiligde zending.

Uitvoering van de vooropgestelde planning van het initiatief (met inbegrip van consultaties en adviezen en andere vormen van inspraak zoals trajecten rond burgerparticipatie):

- Eerste principiële goedkeuring: 3/3/2023
- Advies Vlaamse Toezichtscommissie: 21/3/2023
- Advies Gegevensbeschermingsautoriteit: 27/4/2023
- Tweede principiële goedkeuring: 26/5/2023
- Advies Raad van State: 4/7/2023
- Definitieve goedkeuring: 14/7/2023
- Publicatie Belgisch Staatsblad: 15/9/2023

Betrokken entiteiten van de Vlaamse overheid:

Agentschap Binnenlands Bestuur

Decreet tot wijziging decreet begraafplaatsen en lijkbezorging

Titel:

Decreet van 9 februari 2024 tot wijziging van het decreet van 16 januari 2004 op de begraafplaatsen en de lijkbezorging, het decreet van 12 juli 2013 houdende toekenning van subsidies voor gebouwen van de eredienst, gebouwen voor de openbare uitoefening van de niet-confessionele morele dienstverlening en crematoria en het decreet van 22 december 2017 over het lokaal bestuur

Korte omschrijving:

Het wijzigingsdecreet zorgt voor een actualisering van het decreet over de begraafplaatsen en de lijkbezorging, schrapt de subsidies voor crematoria en laat toe dat crematoria kunnen opgericht en beheerd worden door opdrachthoudende verenigingen met private deelname. Uitvoering van de vooropgestelde planning van het initiatief (met inbegrip van consultaties en adviezen en andere vormen van inspraak zoals trajecten rond burgerparticipatie):

- Eerste principiële goedkeuring: 13/1/2023
- Advies Vlaamse Toezichtscommissie: 7/3/2023
- Advies Gegevensbeschermingsautoriteit: 27/4/2023
- Tweede principiële goedkeuring: 2/6/2023
- Advies Raad van State: 20/7/2023
- Definitieve goedkeuring: 29/9/2023

Betrokken entiteiten van de Vlaamse overheid:

Agentschap Binnenlands Bestuur

Besluit Vlaamse Regering vaststelling minimale voorwaarden rechtspositieregeling

Titel:

Besluit van de Vlaamse Regering van 20 januari 2023 tot vaststelling van de minimale voorwaarden van de rechtspositieregeling van het personeel van lokale en provinciale besturen

Korte omschrijving:

Het kaderbesluit stelt de minimale voorwaarden van de rechtspositieregeling van het personeel van lokale en provinciale besturen vast. Het kaderbesluit integreert nagenoeg alle besluiten over de rechtspositieregeling van het personeel van lokale en provinciale besturen in één besluit en genereert meer vrijheid voor het voeren van een modern lokaal personeelsbeleid. Het besluit zet ook in op verschillende vernieuwingen: het wegwerken van de verschillen tussen statutaire en contractuele personeelsleden, inzetten op interne mobiliteit tussen de lokale of provinciale besturen en op externe mobiliteit tussen overheidsniveaus en de private sector. Ten slotte introduceert het besluit ook verschillende moderne HRM-instrumenten voor de lokale en provinciale besturen. Uitvoering van de vooropgestelde planning van het initiatief (met inbegrip van consultaties en adviezen en andere vormen van inspraak zoals trajecten rond burgerparticipatie).

Uitvoering van de vooropgestelde planning van het initiatief (met inbegrip van consultaties en adviezen en andere vormen van inspraak zoals trajecten rond burgerparticipatie):

- Definitieve goedkeuring: 20/1/2023
- Publicatie Belgisch Staatsblad: 8/3/2023

Betrokken entiteiten van de Vlaamse overheid:

Agentschap Binnenlands Bestuur

Besluit Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit Vlaamse Regering van 8 juli 2022 (functieclassificatie) en van het besluit Vlaamse Regering van 20 januari 2023 (rechtspositieregeling)

Titel:

Besluit van de Vlaamse Regering van 10 november 2023 tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 8 juli 2022 over een nieuwe functieclassificatie bij lokale besturen en over aangepaste salarisschalen ter uitvoering van het Zesde Vlaams Intersectoraal akkoord van 30 maart 2021 voor de social/non-profitsectoren en het besluit van de Vlaamse Regering van 20 januari 2023 tot vaststelling van de minimale voorwaarden van de rechtspositieregeling van het personeel van lokale en provinciale besturen

Korte omschrijving:

Met dit besluit wordt het besluit van 20 januari 2023 met de nieuwe minimale voorwaarden voor de rechtspositieregeling van het personeel van lokale en provinciale besturen gewijzigd. Het gaat om enkele tekstuele verbeteringen en het rechtzetten van bepaalde

anomalieën. Het besluit wordt ook in overeenstemming gebracht met de Europese richtlijn over het evenwicht tussen werk en privéleven voor ouders en mantelzorgers. Hierdoor krijgt elk personeelslid recht op vijf werkdagen zorgverlof per jaar. Zorgverlof is het onbetaald verlof voor personeelsleden om persoonlijke zorg of steun te verlenen aan een familielid of aan een persoon die deel uitmaakt van hetzelfde huishouden als het personeelslid dat of die om een ernstige medische reden behoefte heeft aan aanzienlijke zorg of steun. Daarnaast krijgen de statutaire personeelsleden van de lokale en provinciale besturen nu ook het recht het werk te verzuimen wegens overmacht in verband met dringende familieomstandigheden in geval van ziekte of een ongeval waardoor de onmiddellijke aanwezigheid van het personeelslid vereist is. Dit wijzigingsbesluit brengt ook het besluit van de Vlaamse Regering over een nieuwe functieclassificatie bij lokale besturen en over aangepaste salarisschalen ter uitvoering van het Zesde Vlaams Intersectoraal akkoord van 30 maart 2021 voor de social/nonprofitsectoren (het zogenaamde IFIC-besluit) in overeenstemming met het nieuwe rechtspositiebesluit van 20 januari 2023.

Uitvoering van de vooropgestelde planning van het initiatief (met inbegrip van consultaties en adviezen en andere vormen van inspraak zoals trajecten rond burgerparticipatie):

- Taal- en legistiek advies: 12/5/2023
- Advies inspectie van financiën: 12/5/2023
- Eerste principiële goedkeuring: 9/6/2023
- Onderhandelingen Comité C1: 21/8/2023
- Tweede principiële goedkeuring: 22/9/2023
- Advies Raad van State: 30/10/2023
- Definitieve goedkeuring: 10/11/2023
- Publicatie Belgisch Staatsblad: 1/12/2023

Betrokken entiteiten van de Vlaamse overheid:

Agentschap Binnenlands Bestuur

SD 3. Elke Vlaming kan volwaardig participeren aan de lokale democratie

Decreet van 27 oktober 2023 tot wijziging van de kiesregelgeving en het decreet lokaal bestuur

Zie SD 2

Besluit Vlaamse Regering erkenning adviesorgaan digitale systemen verkiezingen

Titel:

Besluit van de Vlaamse Regering van 8 september 2023 tot erkenning van een adviesorgaan voor de digitale systemen en processen voor de kiesverrichtingen, wat betreft de lokale en provinciale verkiezingen

Korte omschrijving:

De Vlaamse Regering erkent het bedrijf PwC Enterprise Advisory bv als adviesorgaan voor de digitale systemen en processen voor de kiesverrichtingen van de lokale en provinciale verkiezingen van 13 oktober 2024. Volgens het Digitaal Kiesdecreet moet de Vlaamse Regering het advies van dit orgaan inwinnen om te kunnen vaststellen dat de digitale systemen en processen voor het kandidatenbeheer, voor de digitale stemming, voor het verwerken van de stemmen en voor de zetelberekening, de integriteit van de gegevens en het geheim van de stemming van 13 oktober 2024 waarborgen.

Uitvoering van de vooropgestelde planning van het initiatief (met inbegrip van consultaties en adviezen en andere vormen van inspraak zoals trajecten rond burgerparticipatie):

- Taal- en legistiek advies: 3/7/2023
- Advies inspectie van financiën: 31/7/2023
- Definitieve goedkeuring: 8/9/2023

- Publicatie Belgisch Staatsblad: 20/10/2023
- Betrokken entiteiten van de Vlaamse overheid:
Agentschap Binnenlands Bestuur

Besluit Vlaamse Regering regeling kosten verkiezingen

Titel:

Besluit van de Vlaamse Regering van 6 oktober 2023 tot regeling van de kosten voor de organisatie van de lokale en provinciale verkiezingen

Korte omschrijving:

Het besluit regelt de kosten voor de organisatie van de lokale en provinciale verkiezingen 2024. Het besluit stelt de bedragen vast voor de vergoedingen voor de leden van de hoofdbureaus, de vergoeding voor de magistraat zoals vermeld in het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet, de presentiegelden voor de leden van de stem- en telbureaus en de reisvergoedingen voor de leden van alle bureaus. Het stelt ook de categorieën van kiezers vast die recht hebben op terugbetaling van hun reiskosten of een gratis treinbiljet. Het legt de provincies ook op om een verzekering af te sluiten voor mogelijke schade die veroorzaakt kan worden door de leden van de bureaus of door personeelsleden van gemeenten, provincies of het Agentschap Binnenlands Bestuur, tijdens werkzaamheden voor de verkiezingen; en legt een regeling vast om de kosten gemaakt op het niveau van het gerechtelijk kanton, het provinciedistrict of de provincie, die ten laste zijn van de gemeenten, te verdelen over de gemeenten.

Uitvoering van de vooropgestelde planning van het initiatief (met inbegrip van consultaties en adviezen en andere vormen van inspraak zoals trajecten rond burgerparticipatie):

- Taal- en legistiek advies: 12/7/2023
- Advies inspectie van financiën: 31/7/2023
- Eerste principiële goedkeuring: 15/9/2023
- Advies Raad van State: 22/9/2023 (afgevoerd van de rol)
- Definitieve goedkeuring: 6/10/2023
- Publicatie Belgisch Staatsblad: 8/11/2023

Betrokken entiteiten van de Vlaamse overheid:
Agentschap Binnenlands Bestuur

Besluit Vlaamse Regering indiening voordrachtsakten van kandidaten voor de verkiezingen

Titel:

Besluit van de Vlaamse Regering van 1 december 2023 tot uitvoering van het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet van 8 juli 2011, wat betreft de indiening van de voordrachtsakten van kandidaten voor de lokale en provinciale verkiezingen

Korte omschrijving:

Het besluit regelt de procedure voor het indienen van de voordrachtsakten van kandidaten voor de lokale en provinciale verkiezingen. Voor de verkiezingen van 13 oktober 2024 moeten de kandidatenlijsten digitaal ingediend worden door de lijfstrekker, met uitzondering van de faciliteitengemeenten waar men de keuze heeft tussen digitale indiening of op papier. Voor een buitengewone verkiezing na 13 oktober 2024 moeten de kandidatenlijsten op papier ingediend worden.

Uitvoering van de vooropgestelde planning van het initiatief (met inbegrip van consultaties en adviezen en andere vormen van inspraak zoals trajecten rond burgerparticipatie):

- Taal- en legistiek advies: 28/4/2023
- Advies inspectie van financiën: 12/5/2023
- Eerste principiële goedkeuring: 30/6/2023
- Advies Vlaamse Toezichtscommissie: 18/7/2023
- Advies Gegevensbeschermingsautoriteit: 29/9/2023
- Tweede principiële goedkeuring: 10/11/2023

- Advies Raad van State: 21/11/2023 (afgevoerd van de rol)
- Definitieve goedkeuring: 1/12/2023
- Publicatie Belgisch Staatsblad: 28/12/2023

Betrokken entiteiten van de Vlaamse overheid:

Agentschap Binnenlands Bestuur

Besluit Vlaamse Regering indiening van de aangiften van de verkiezingsuitgaven voor de verkiezingen

Titel:

Besluit van de Vlaamse Regering van 1 december 2023 tot uitvoering van het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet van 8 juli 2011, wat betreft de indiening van de aangiften van de verkiezingsuitgaven voor de lokale en provinciale verkiezingen

Korte omschrijving:

Het besluit van de Vlaamse Regering legt we wijze vast waarop de aangiften van de verkiezingsuitgaven en van de herkomst van de geldmiddelen voor de lokale en provinciale verkiezingen moeten ingediend worden. Voor de politieke partijen blijft de procedure ongewijzigd. De lijsten en de kandidaten dienen hun aangiften niet meer in bij de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg, maar rechtstreeks bij de Raad voor Verkiezingsbetwistingen. Voor de verkiezingen van 13 oktober 2024 zal de aangifte gebeuren via een elektronische procedure, net als de registraties van schenkers en sponsors vanaf 125 euro. Voor een buitengewone verkiezing na 13 oktober 2024 zal de bevoegde minister de te gebruiken formulieren voor kandidaten en lijsten ter beschikking stellen. Die aangiften zullen ter inzage gelegd worden bij de Raad voor Verkiezingsbetwistingen.

Uitvoering van de vooropgestelde planning van het initiatief (met inbegrip van consultaties en adviezen en andere vormen van inspraak zoals trajecten rond burgerparticipatie):

- Taal- en legistiek advies: 2/6/2023
- Advies inspectie van financiën: 20/6/2023
- Eerste principiële goedkeuring: 30/6/2023
- Advies Vlaamse Toezichtscommissie: 18/7/2023
- Advies Gegevensbeschermingsautoriteit: 8/9/2023
- Tweede principiële goedkeuring: 10/11/2023
- Advies Raad van State: 21/11/2023 (afvoer van de rol)
- Definitieve goedkeuring: 1/12/2023
- Publicatie Belgisch Staatsblad: 22/12/2023

Betrokken entiteiten van de Vlaamse overheid:

Agentschap Binnenlands Bestuur

Besluit Vlaamse Regering vaststelling voorwaarden stembiljetten voor wetenschappelijke doeleinden

Titel:

Besluit van de Vlaamse Regering van 1 maart 2024 tot vaststelling van de voorwaarden waaronder de stembiljetten ter beschikking gesteld kunnen worden voor wetenschappelijke doeleinden

Korte omschrijving:

Met betrekking tot de verkiezingen van 13 oktober 2024 bevat het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet een bepaling waarmee toegelaten wordt dat stembiljetten van de verkiezingen ter beschikking kunnen gesteld worden voor wetenschappelijke doeleinden, onder de voorwaarden vastgesteld door de Vlaamse Regering. Aandachtspunten hierbij zijn: vermijden dat de telling van de stemmen van een (digitaal) telbureau tijdens een dergelijk onderzoek volledig wordt overgedaan; de informatie op een stembiljet moet beschermd blijven en vertrouwelijk behandeld worden; en de stembiljetten moeten tijdig terugbezorgd worden met het oog op de vernietiging ervan.

Uitvoering van de vooropgestelde planning van het initiatief (met inbegrip van consultaties en adviezen en andere vormen van inspraak zoals trajecten rond burgerparticipatie):

Taal- en legistiek advies: 15/12/2023

Betrokken entiteiten van de Vlaamse overheid:

Agentschap Binnenlands Bestuur

Besluit Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit Vlaamse Regering statuut lokale mandataris

Titel:

Besluit van de Vlaamse Regering van 30 juni 2023 tot wijziging van artikel 14, 15, 53, 54, 56 en 58 van het besluit van de Vlaamse Regering van 6 juli 2018 houdende het statuut van de lokale mandataris

Korte omschrijving:

Het wijzigingsbesluit gaat over aanpassingen om het besluit in lijn te brengen met recente wijzigingen aan het decreet over het lokaal bestuur en enkele technische wijzigingen. Zo is het voortaan mogelijk een uittredingsvergoeding te krijgen bij beëindiging van een uitvoerend mandaat naar aanleiding van de einddatum bij een akte van opvolging, en kunnen raadsleden presentiegeld krijgen voor het bijwonen van vergaderingen van de deontologische commissie. Daarnaast worden de mogelijkheid tot cumulatie van een werkloosheidsvergoeding met een uittredingsvergoeding en de mogelijkheid voor de Vlaamse Regering om eretitels toe te kennen aan districtsburgemeesters geschrapt.

Uitvoering van de vooropgestelde planning van het initiatief (met inbegrip van consultaties en adviezen en andere vormen van inspraak zoals trajecten rond burgerparticipatie):

- Taal- en legistiek advies: 7/4/2023
- Advies inspectie van financiën: 11/4/2023
- Principiële goedkeuring: 12/5/2023
- Advies Raad van State: 19/6/2023
- Definitieve goedkeuring: 30/6/2023
- Publicatie Belgisch Staatsblad: 3/10/2023

Betrokken entiteiten van de Vlaamse overheid:

Agentschap Binnenlands Bestuur

Decreet van 17 februari 2023 inzake de wijziging van het decreet lokaal bestuur Zie SD2

Besluit Vlaamse Regering tot wijziging besluit Vlaamse Regering van 18 mei 2018 – volksraadpleging

Zie SD2

SD 4. De financiën van de Vlaamse gemeenten zijn duurzaam en transparant

Besluit Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit Vlaamse Regering beleids- en beheerscyclus

Titel:

Besluit van de Vlaamse Regering van 14 juli 2023 tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 30 maart 2018 over de beleids- en beheerscyclus van de lokale en de provinciale besturen

Korte omschrijving:

Voor de werking van de lokale autonomie en het streven naar democratische en bestuurskrachtige lokale besturen zijn de lokale mandatarissen een cruciale schakel. Om hun rol ten volle te kunnen opnemen, is daarom kwalitatieve en gepaste financiële en beleidsinformatie nodig, en dus ook een correcte en transparante rapportering over het beleid en de lokale financiën. De Vlaamse Regering wil de transparantie, de leesbaarheid

en de bruikbaarheid van de beleidsrapporten volgens de beleids- en beheerscyclus (BBC) voor de raadsleden verder verhogen. Ze wijzigt daarvoor het besluit van 30 maart 2018 over de beleids- en beheerscyclus van de lokale en provinciale besturen. De wijzigingen zorgen voor ruimere mogelijkheden om kwalitatieve en vlot leesbare beleidsrapporten te presenteren aan de raadsleden, en versterken de werking van de lokale en provinciale raden.

Uitvoering van de vooropgestelde planning van het initiatief (met inbegrip van consultaties en adviezen en andere vormen van inspraak zoals trajecten rond burgerparticipatie):

- Taal- en legistiek advies: 29/3/2023
- Advies inspectie van financiën: 28/4/2023
- Begrotingsakkoord: 8/5/2023
- Principiële goedkeuring: 12/5/2023
- Advies VVSG: 17/5/2023
- Advies VVP: 24/5/2023
- Advies Raad van State: geen advies verleend
- Definitieve goedkeuring: 14/7/2023
- Publicatie Belgisch Staatsblad: 11/10/2023

Betrokken entiteiten van de Vlaamse overheid:

Agentschap Binnenlands Bestuur

Ontwerp van decreet tot wijziging decreet fiscaliteit

Titel:

Ontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 30 mei 2008 betreffende de vestiging, de invordering en de geschillenprocedure van provincie-en gemeentebelastingen

Korte omschrijving:

Het ontwerpdecreet wijzigt het decreet van 30 mei 2008 over de vestiging, de invordering en de geschillenprocedure van provincie- en gemeentebelastingen en de bijhorende memorie van toelichting. Het decreet kende het laatste decennium geen aanpassingen en is toe aan een actualisering. Het gaat hierbij om enkele terminologische aanpassingen (zoals wijzigen van de term 'financieel beheerder' in 'financieel directeur' voor de gemeenten), aanpassingen ter modernisering (zoals het elektronisch verzenden van bestuursdocumenten) en aanpassingen op vraag van stakeholders (zoals het verduidelijken van de mogelijkheid om kosten aan te rekenen voor betalingsaanmaningen of het uitbreiden van de fiscale meldingsplicht voor notarissen bij de vervreemding of hypotheekstelling van onroerende goederen).

Uitvoering van de vooropgestelde planning van het initiatief (met inbegrip van consultaties en adviezen en andere vormen van inspraak zoals trajecten rond burgerparticipatie):

- Taal- en legistiek advies: 19/10/2023
- Eerste principiële goedkeuring: 27/10/2023
- Advies Vlaamse Toezichtcommissie: 12/12/2023
- Advies Gegevensbeschermingsautoriteit: 24/3/2023
- Tweede principiële goedkeuring: 22/12/2023

Betrokken entiteiten van de Vlaamse overheid:

Agentschap Binnenlands Bestuur

SD 5. De gemeenten ontwikkelen kwalitatieve dienstverlening op basis van open data en innovatieve ICT oplossingen

/

SD 6. Onze steden en gemeenten zijn plaatsen waar iedereen duurzaam kan samenleven

Besluit Vlaamse Regering tot wijziging besluit Vlaamse Regering subsidies gebouwen eredienst (prioriteitsbepaling)

Titel:

Besluit van de Vlaamse Regering van 20 januari 2023 tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 20 december 2013 betreffende de toekenning van subsidies voor gebouwen van de eredienst, gebouwen voor de openbare uitoefening van de niet-confessionele morele dienstverlening en crematoria, wat betreft de prioriteitsbepaling bij de toekenning van eventuele subsidies

Korte omschrijving:

De Vlaamse overheid wil gemeenten verder stimuleren om de niet meer noodzakelijke rooms-katholieke parochiekerken op hun grondgebied een nieuwe bestemming te geven. Het decreet van 10 november 2022 zorgt daarbij voor een uitbreiding van de subsidiemogelijkheden voor lokale besturen voor projecten van her- en nevenbestemming van deze kerken. Deze wijzigingen maken het nodig dat de voorrangregeling uit het besluit over de toekenning van subsidies voor gebouwen van de eredienst wordt aangepast. De Vlaamse Regering wijzigt daarom definitief het subsidiebesluit van 20 december 2013.

Uitvoering van de vooropgestelde planning van het initiatief (met inbegrip van consultaties en adviezen en andere vormen van inspraak zoals trajecten rond burgerparticipatie):

- Definitieve goedkeuring: 20/1/2023
- Publicatie Belgisch Staatsblad: 18/4/2023

Betrokken entiteiten van de Vlaamse overheid:

Agentschap Binnenlands Bestuur

Decreet preventie van gewelddadige radicalisering, extremisme, terrorisme en schadelijke polarisatie

Titel:

Decreet van 22 maart 2024 over het Vlaamse beleid voor de preventie van gewelddadige radicalisering, extremisme, terrorisme en schadelijke polarisatie

Korte omschrijving:

Het Vlaamse beleid voor de preventie van gewelddadige radicalisering, extremisme, terrorisme en schadelijke polarisatie ontstond in 2015 naar aanleiding van jihadisme en vertrekkende Syriëstrijders. Daartoe werden opeenvolgende actieplannen goedgekeurd. Tot nu toe werd slechts één beleidsonderdeel, de werking van de Lokale Integrale Veiligheidscellen rond radicalisme, extremisme en terrorisme (LIVC-R), wettelijk geregeld. Het ontwerpdecreet voorziet in een structurele basis voor de afbakening, coördinatie en ondersteuning van het beleid. Het legt de doeleinden en de scope vast van het Vlaamse beleid, de noodzakelijke randvoorwaarden voor een effectief beleid, en de organisatie- en ondersteuningsstructuur voor lokale besturen.

Uitvoering van de vooropgestelde planning van het initiatief (met inbegrip van consultaties en adviezen en andere vormen van inspraak zoals trajecten rond burgerparticipatie):

- Taal- en legistiek advies: 2/6/2023
- Advies inspectie van financiën: 12/6/2023
- Advies Joker: 1/6/2023
- Begrotingsakkoord: 5/7/2023
- Eerste principiële goedkeuring: 7/7/2023
- Advies SERV: 4/9/2023
- Advies VLOR: /
- Advies Vlaamse Raad WVG: 11/9/2023
- Advies SARC: 11/9/2023
- Advies Vlaamse Jeugdraad: 6/9/2023
- Tweede principiële goedkeuring: 29/9/2023
- Advies Raad van State: 22/11/2023

- Definitieve goedkeuring: 8/12/2023
- Betrokken entiteiten van de Vlaamse overheid:
Agentschap Binnenlands Bestuur

Besluit Vlaamse Regering preventie van gewelddadige radicalisering, extremisme, terrorisme en schadelijke polarisatie

Titel:

Voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot uitvoering van het decreet van 22 maart 2024 over het Vlaamse beleid voor de preventie van gewelddadige radicalisering, extremisme, terrorisme en schadelijke polarisatie

Korte omschrijving:

Het besluit geeft uitvoering aan het decreet over het Vlaamse beleid voor de preventie van gewelddadige radicalisering, extremisme, terrorisme en schadelijke polarisatie. De bepalingen in dit uitvoeringsbesluit hebben betrekking op de volgende vier thema's: de organisatie van het Vlaamse beleid voor de preventie van gewelddadige radicalisering, extremisme, terrorisme en schadelijke polarisatie; de erkenning van partnerorganisaties voor beleidsondersteuning en praktijkontwikkeling; de regierol en de subsidiëring van lokale besturen; en de subsidiëring van aanvullende experimentele projecten.

Uitvoering van de vooropgestelde planning van het initiatief (met inbegrip van consultaties en adviezen en andere vormen van inspraak zoals trajecten rond burgerparticipatie):

- Taal- en legistiek advies: 24/11/2023
- Advies inspectie van financiën: 22/11/2023

Betrokken entiteiten van de Vlaamse overheid:
Agentschap Binnenlands Bestuur

2. ISE Stedenbeleid

SD 7. We blijven inzetten op de steden en hen ondersteunen om de maatschappelijke uitdagingen op korte en middellange termijn aan te pakken

Besluit Vlaamse Regering tot wijziging besluit Vlaamse Regering plattelandsinvesteringen en tot inwerkingtreding van artikel 3

Titel:

Besluit van de Vlaamse Regering van 21 april 2023 tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 12 mei 2017 tot uitvoering van het decreet van 23 december 2016 tot vaststelling van de regels inzake de werking en de verdeling van een Vlaams fonds voor de stimulering van (groot)stedelijke en plattelandsinvesteringen en tot regeling van de inwerkingtreding van artikel 3 van het voormelde besluit

Korte omschrijving:

Deze wijzigingen geven uitvoering aan een aantal voorstellen die de Commissie Decentralisatie heeft goedgekeurd: de uitbetaling van de jaarlijkse subsidie aan plattelandsgemeenten in één schijf in plaats van in twee schijven; de uitbetaling van de jaarlijkse subsidie voor innoverende stadsvernieuwingsprojecten aan Antwerpen, Gent, Mechelen, Oostende en Sint-Niklaas; de verlenging van de maximale realisatietermijn voor thematische stadsvernieuwingsprojecten van drie naar vijf jaar; de aanpassing van de voortgangsverslaggeving van thematische stadsvernieuwingsprojecten naar drie en vijf jaar in plaats van jaarlijks; de opheffing van de maximumbedragen voor thematische stadsvernieuwingsprojecten en conceptsubsidies om het beschikbare totaalbudget flexibeler te kunnen spreiden over de geselecteerde inzendingen in de project-, concept- en thematische subsidieoproepen voor stadsvernieuwing.

Uitvoering van de vooropgestelde planning van het initiatief (met inbegrip van consultaties en adviezen en andere vormen van inspraak zoals trajecten rond burgerparticipatie):

- Taal- en legistiek advies: 11/1/2023
- Begrotingsakkoord: 16/2/2023
- Principiële goedkeuring: 17/2/2023
- Advies Raad van State: 5/4/2023 (afgevoerd van de rol)
- Definitieve goedkeuring: 21/4/2023
- Publicatie Belgisch Staatsblad: 5/9/2023

Betrokken entiteiten van de Vlaamse overheid:
Agentschap Binnenlands Bestuur

4. Decreetevaluaties

/

IX BIJLAGE 'OVERZICHT RESOLUTIES EN MOTIES VAN HET VLAAMS PARLEMENT'

/

X BIJLAGE 'OVERZICHT VAN DE AANBEVELINGEN VAN HET REKENHOF'

Naar een prestatiebegroting bij de lokale besturen en de Vlaamse overheid			
<p>De BBC laat de individuele besturen erg veel vrijheid tot invulling; die vrijheid kan tot willekeur en een gebrek aan transparantie leiden – of minstens tot die perceptie. Daarom is het belangrijk dat de raadsleden maximaal betrokken worden bij die invulling, en dat over alle relevante onderdelen van het beleid en de werking gerapporteerd wordt. Hoewel de BBC 2020 wat dat betreft enige verbetering inhoudt, zijn er nog altijd onvoldoende garanties dat dit ook effectief gebeurt. Het zou daarom aangewezen zijn de betrokkenheid van de raadsleden te vergroten, bijvoorbeeld door een bespreking in de raad van het te voeren beleid met inbegrip van de keuzes inzake prioritair beleid, alvorens het MJP te finaliseren en ter goedkeuring voor te leggen aan de raad. De informatieverplichtingen voor het overige beleid zouden ook in de regelgeving zelf moeten worden ingeschreven. Om aan de verwachtingen van de raadsleden te voldoen zou de financiële inputinformatie bij de doelstellingen en actieplannen alle uitgaven en ontvangsten moeten omvatten, wat de exploitatie-uitgaven betreft, verder uitgesplitst naar soort (werkingskosten, subsidies, personeelskosten).</p>			
Omschrijving aanbeveling	Uitvoering gepland tegen	Status	Toelichting bij status

Naar een prestatiebegroting bij de lokale besturen en de Vlaamse overheid

<p>Het is aangewezen de betrokkenheid van de raadsleden te vergroten alvorens het MJP te finaliseren.</p>	<p>Deze wijzigingen gaan in vanaf de nieuwe BBC-cyclus voor gemeenten die loopt van 2026 tot 2031.</p>	<p>Staat ingepland</p>	<p>Om de betrokkenheid van de raadsleden te vergroten, kan verwezen worden naar de invoering van de beleidsverklaring. Die is toegevoegd in de strategische nota van het meerjarenplan en in de beleidsevaluatie in de jaarrekening om de bespreking van de beleidskeuzes, en de evaluatie ervan, in de raad aan te zwengelen. In overleg met de stakeholders is er wel voor gekozen om in de regelgeving geen extra expliciete verplichting in te schrijven om de keuzes inzake prioritair beleid apart in de raad te bespreken alvorens het meerjarenplan ter vaststelling voor te leggen aan de raad. Uit de definitie van een prioritaire actie (art. 1, punt 18° van het BVR BBC) blijkt impliciet wel dat de raad bepaalt welke de prioritaire acties zijn: "18° prioritaire actie: een actie die de raad dermate belangrijk vindt dat er expliciet over gerapporteerd moet worden in de beleidsrapporten". Er is echter geen verplichting opgelegd om dat te doen vooraleer het meerjarenplan wordt voorgelegd, waardoor dat in de praktijk meestal impliciet gebeurt bij de behandeling/vaststelling van het meerjarenplan. Daarnaast bepaalt de regelgeving ook dat de raad de samenstelling van de beleidsdomeinen bepaalt (art. 4 MB BBC).</p>
---	--	------------------------	---

Naar een prestatiebegroting bij de lokale besturen en de Vlaamse overheid

<p>De informatieverplichtingen voor het overige beleid zouden ook in de regelgeving zelf moeten worden ingeschreven.</p>		<p>De beleidsrapporten rapporteren zowel over het prioritaire beleid als over het overige beleid (de niet-prioritaire beleidsdoelstellingen en de werking die niet in beleidsdoelstellingen gevat is). Elk onderdeel van de financiële nota en de toelichting van een beleidsrapport omvat het volledige beleid. Alleen in de strategische nota van het meerjarenplan en in de beleidsevaluatie van de jaarrekening ligt de focus vooral op het prioritaire beleid. Naast de informatie over het prioritaire beleid, bevat de strategische nota echter ook een overzicht van alle beleidsdoelstellingen (ongeacht of ze prioritair zijn of niet) en een verwijzing naar de plaats waar het overzicht ter beschikking is met de omschrijving van alle beleidsdoelstellingen, actieplannen en acties, en de bijbehorende ramingen van ontvangsten en uitgaven die zijn opgenomen in het meerjarenplan. De nieuw toegevoegde beleidsverklaring (zie punt 1) moet bovendien een beknopte beschrijving geven van het (geplande) beleid, niet beperkt tot het prioritaire beleid. Er is geen verplichting ingeschreven om in de strategische nota van het meerjarenplan of de beleidsevaluatie van de jaarrekening gedetailleerde informatie op te nemen over het "overige beleid". BBC ondersteunt daarmee verder de beleidsdoelstelling om de debatten in de raad op hoofdlijnen te voeren. De meer gedetailleerde informatie is beschikbaar in de documentatie bij een beleidsrapport.</p>
<p>Om aan de verwachtingen van de raadsleden te voldoen zou de financiële inputinformatie bij de doelstellingen en actieplannen alle uitgaven en ontvangsten moeten omvatten, wat de exploitatie-uitgaven</p>		<p>Wat betreft de aanbeveling dat de financiële inputinformatie bij de beleidsdoelstellingen en actieplannen alle uitgaven en ontvangsten uitgesplitst naar soort zou moeten omvatten, is steeds aangegeven dat elk bestuur die informatie op dat niveau kan opnemen in de toelichting van het beleidsrapport en in de documentatie erbij. Ook hier is het een bewuste beleidskeuze om dat niet in detail te reguleren en de focus meer te leggen op output-gerichte prestatieplanning en -</p>

Naar een prestatiebegroting bij de lokale besturen en de Vlaamse overheid		
betreft, verder uitgesplitst naar soort		evaluatie. De maatregel om vanaf 2026 aan de documentatie bij elk beleidsrapport een overzicht toe te voegen van de uitgaven en ontvangsten per beleidsveld (uitgesplitst naar exploitatie, investeringen en financiering) komt gedeeltelijk tegemoet aan de vraag naar meer inputinformatie.

XI BIJLAGE 'OVERZICHT VAN DE ARRESTEN VAN HET GRONDWETTELIJK HOF EN VAN HET HOF VAN JUSTITIE'

Arrest nr. 125/2023 van het Grondwettelijk Hof inzake de prejudiciële vragen betreffende de artikelen 286 en 288 van het decreet van 22 december 2017 over het lokaal bestuur en de artikelen 186 en 187 van het Gemeentedecreet van 15 juli 2005, gesteld door de rechtbank van eerste aanleg Oost-Vlaanderen, afdeling Gent.

Verzoekende partij stelde een prejudiciële vraag over de artikelen 286 en 288 van het Decreet Lokaal Bestuur en van de gelijkaardige regeling in het inmiddels opgeheven Gemeentedecreet over de bekendmaking van een gemeentelijk reglement met de vraag of deze de artikelen 10, 11 en 170 van de Grondwet schenden. Het Hof oordeelt dat deze artikelen geen schending zijn van voornoemde artikelen van de Grondwet, in samenhang gelezen met artikel 190 van de Grondwet.

Arrest nr. 58/2023 van het Grondwettelijk Hof inzake de prejudiciële vragen betreffende de artikelen 286 en 288 van het decreet van 22 december 2017 over het lokaal bestuur, gesteld door de Nederlandstalige Rechtbank van eerste aanleg te Brussel.

Verzoekende partij stelde een prejudiciële vraag over de artikelen 286 en 288 van het Decreet Lokaal bestuur over de bekendmaking van een gemeentelijk reglement met de vraag of deze de artikelen 10 en 11 van de Grondwet schenden. Het Hof oordeelt dat deze artikelen geen schending zijn van de Grondwet, in samenhang gelezen met artikelen 170 en 190 van de Grondwet.

Arrest nr. 55/2023 van het Grondwettelijk Hof in zake de prejudiciële vraag betreffende artikel 589, §2, van het decreet van 22 december 2017 over het lokaal bestuur, gesteld door de Raad van State.

Verzoekende partij stelde een prejudiciële vraag over artikel 589, §2, van het Decreet Lokaal Bestuur over de criteria voor aanstelling als adjunct-financieel-directeur of in een

passende functie van niveau A, met de vraag of dit de artikelen 10, 11 en 23 van de Grondwet schendt. Het Hof oordeelt dat dit artikel geen schending is van de Grondwet, in samenhang gelezen met artikel 162 van de Grondwet.

Arrest nr. 113/2023 van het Grondwettelijk Hof in zake de beroepen tot gehele of gedeeltelijke vernietiging van het decreet van 22 oktober 2021 tot regeling van de erkenning van lokale geloofsgemeenschappen, de verplichtingen van de besturen van de eredienst en het toezicht daarop en tot wijziging van het decreet van 7 mei 2004 betreffende de materiële organisatie en werking van de erkende erediensten, ingesteld door de ivzw « Internationale Vereniging Diyanet van België » en anderen en door de provincie Antwerpen.

Verzoekende partijen stelden een beroep in tot gehele of gedeeltelijke vernietiging van het Erkenningsdecreet Lokale Geloofsgemeenschappen. Het Grondwettelijk Hof oordeelde in zijn arrest van 20 juli 2023 tot vernietiging van twee erkenningscriteria en verplichtingen van het Erkenningsdecreet Lokale Geloofsgemeenschappen van 22 oktober 2021, meer bepaald het verbod op buitenlandse financiering en ondersteuning die afbreuk doet aan de onafhankelijkheid van het bestuur van de eredienst en het verbod op buitenlandse bezoldiging van de bedienaar van de eredienst. Het Grondwettelijk Hof was van oordeel dat deze bepalingen niet voldoende voorzienbaar waren en een onevenredige inbreuk vormden op de vrijheid van godsdienst en eredienst. De vernietiging van deze bepalingen heeft tot gevolg dat die met terugwerkende kracht uit het rechtsverkeer verdwijnen. Een hersteldecreet werd op 16 april 2024 goedgekeurd door de commissie Binnenlands Bestuur (zie OD 6.2).